

บริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
รายงาน และ งบการเงินรวม
31 ธันวาคม 2561

รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เสนอต่อผู้ถือหุ้นของบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)

ความเห็นอย่างมีเงื่อนไขต่อการเงินรวม

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินรวมของบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย (กลุ่มบริษัท) ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงินรวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นรวมและงบกระแสเงินสดรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงินรวม รวมถึงหมายเหตุสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ และได้ตรวจสอบงบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) ด้วยเช่นกัน

ข้าพเจ้าเห็นว่า ยกเว้นผลกระทบซึ่งอาจจะเกิดขึ้นจากเรื่องที่กำลังกล่าวไว้ในวรรคเกณฑ์ในการแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขต่อการเงินรวม งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย และเฉพาะของบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

เกณฑ์ในการแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขต่อการเงินรวม

ก) ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 9 บริษัทผู้ให้สัมปทานได้ระงับการจ่ายชำระยอดคงค้างค่าบริการจากการให้บริการภายใต้สัญญาร่วมลงทุนระหว่างบริษัทย่อยแห่งหนึ่งกับบริษัทผู้ให้สัมปทานกับบริษัทย่อยดังกล่าว เนื่องจากบริษัทผู้ให้สัมปทานยังมีข้อโต้แย้งในวิธีการคำนวณอัตราส่วนแบ่งรายได้กับบริษัทย่อย บริษัทย่อยได้นำข้อโต้แย้งนี้เสนอเป็นข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ ปัจจุบันอยู่ระหว่างรอคำวินิจฉัยจากสถาบันอนุญาโตตุลาการ ต่อมาเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2559 บริษัทผู้ให้สัมปทานยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม เรียกร้องให้บริษัทย่อยคืนเงินส่วนแบ่งรายได้ที่ได้รับเกินตามสัญญาร่วมลงทุนเดียวกันนี้ พร้อมเรียกค่าเสียหายโอกาสเป็นจำนวนรวมประมาณ 9,931 ล้านบาท ขณะนี้ข้อพิพาทอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาของสถาบันอนุญาโตตุลาการ นอกจากนี้เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2559 บริษัทผู้ให้สัมปทานยังยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ เรียกร้องให้บริษัทย่อยดังกล่าวและบริษัทย่อยอีกแห่งหนึ่งชำระค่าใช้จ่ายและค่าเสียหายพร้อมทั้งดอกเบี้ยและค่าเสียหายโอกาสในการประกอบธุรกิจจำนวนประมาณ 258 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม ฝ่ายบริหารและที่ปรึกษากฎหมายของบริษัทย่อยเชื่อว่า ได้ปฏิบัติตามสัญญาร่วมลงทุน

ดังกล่าวถูกต้องและครบถ้วน จึงยังไม่ได้บันทึกสำรองค่าใช้จ่ายและค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นไว้ในงบการเงินรวม ผลของคำวินิจฉัยอัตราส่วนแบ่งรายได้นี้อาจมีผลกระทบอย่างเป็นทางการเป็นสาระสำคัญต่อยอดคงเหลือของลูกหนี้การค้า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 จำนวน 2,518 ล้านบาท (2560: 2,518 ล้านบาท) รวมถึงค่าใช้จ่ายและค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ดังกล่าวในงบการเงินรวมและอาจมีผลกระทบอย่างเป็นทางการเป็นสาระสำคัญต่อมูลค่าเงินลงทุนในบริษัทย่อยดังกล่าว ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 รวมเป็นจำนวน 1,946 ล้านบาท (2560: ยอดคงเหลือของลูกหนี้อื่น เงินปันผลค้างรับจากบริษัทย่อยและมูลค่าเงินลงทุนในบริษัทย่อยดังกล่าวรวมเป็นจำนวน 2,379 ล้านบาท) ในงบการเงินเฉพาะกิจการ ข้าพเจ้าไม่สามารถตรวจสอบเพื่อให้เป็นที่พอใจในยอดคงเหลือของลูกหนี้การค้า มูลค่าเงินลงทุนใน บริษัทย่อยและค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ดังกล่าวได้ ซึ่งเหตุการณ์นี้เป็นการถูกจำกัดขอบเขตโดยสถานการณ์

- ข) ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 33.6 เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ศาลล้มละลายกลางได้อ่านคำพิพากษาของศาลฎีกา ซึ่งไม่เห็นชอบด้วยแผนฟื้นฟูกิจการ และให้ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของศาลล้มละลายกลาง จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้สิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้ที่มีต่อบริษัทฯ ในฐานะลูกหนี้กลับไปเป็นเช่นเดิมดังที่เป็นอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ เนื่องจากบริษัทฯ ได้ดำเนินการตามแผนฟื้นฟูกิจการมานาน โดยเฉพาะการชำระหนี้ในรูปแบบต่างๆ ตามแผนฟื้นฟูกิจการให้กับเจ้าหนี้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ที่ปรึกษากฎหมายเห็นว่า บริษัทฯ จะต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้รายหนึ่งรายใดหรือไม่ จะขึ้นอยู่กับว่ามีเจ้าหนี้อะไรมาแสดงตนและแสดงสิทธิของตนหรือไม่เท่านั้น ในเดือนสิงหาคม 2557 บริษัทบริหารสินทรัพย์และสถาบันการเงินรวมห้ารายได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง (ศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ) เรียกร้องให้บริษัทฯ ชำระเงินจำนวนประมาณ 1,856 ล้านบาท (เงินต้นจำนวน 1,113 ล้านบาท และดอกเบี้ยจำนวน 743 ล้านบาท) บริษัทฯ ได้พิจารณาคำฟ้องดังกล่าวและเห็นว่าเงินต้นจำนวน 1,113 ล้านบาท และดอกเบี้ยจำนวน 743 ล้านบาท เป็นเงินต้นจำนวนที่เกินกว่าที่ประกันการหนี้สินเมื่อมีการยื่นฟ้องต่อศาล อย่างไรก็ตามมีโจทก์สองรายที่เป็นผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องมาจากเจ้าหนี้เดิมหลายราย ที่ปรึกษากฎหมายจึงมีความเห็นว่าน่าจะยังมีความไม่แน่นอนว่าโจทก์ทั้งสองรายดังกล่าวจะได้รับชำระหนี้ตามจำนวนที่กล่าวอ้างในคำฟ้องหรือไม่ ดังนั้นบริษัทฯ จึงบันทึกประมาณการหนี้สินเฉพาะของโจทก์สามราย (ทุนทรัพย์เป็นจำนวนรวมประมาณ 1,010 ล้านบาท ซึ่งเป็นเงินต้นจำนวน 686 ล้านบาท และดอกเบี้ยจำนวน 324 ล้านบาท) ซึ่งเป็นเจ้าหนี้รายเดิมที่มีชื่อปรากฏอยู่ในคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการของบริษัทฯ ไว้เป็นจำนวนเงิน 326 ล้านบาท (เงินต้นจำนวน 260 ล้านบาท และดอกเบี้ยค้างจ่ายจำนวน 66 ล้านบาท) (2560: 313 ล้านบาท ซึ่งเป็นเงินต้นจำนวน 260 ล้านบาท และดอกเบี้ยค้างจ่ายจำนวน 53 ล้านบาท) ไว้ในงบการเงิน เนื่องจากมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะต้องรับผิดชอบในหนี้สินที่เกิดขึ้น โดยใช้มูลหนี้ที่โจทก์ทั้งสามรายยื่นคำฟ้องเป็นพื้นฐานหักด้วยประมาณการมูลค่าของการชำระหนี้ในรูปแบบต่างๆ ตามแผนฟื้นฟูกิจการและตามคำแนะนำของที่ปรึกษากฎหมาย

ระหว่างปีปัจจุบัน ศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ ได้ตัดสินคดีระหว่างบริษัทฯ กับ โจทก์จำนวนสี่ราย โดยศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ พิพากษาให้บริษัทฯ ชำระหนี้คดีเป็นจำนวนเงินรวม 1,095 ล้านบาท (คำนวณโดยอ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนธนาคารแห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561) พร้อมดอกเบี้ยตามฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ซึ่งบริษัทฯ เห็นว่าสำหรับ โจทก์สามรายที่เป็นเจ้าหนี้รายเดิมควรพิจารณาบันทึกประมาณการหนี้สินในส่วนของดอกเบี้ยเพิ่มเติม เนื่องจากมีความเป็นไปได้เพิ่มขึ้นที่บริษัทฯ จะมีภาระในส่วนของดอกเบี้ยที่ต้องชำระในอนาคตจากการตัดสินคดีความของศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ ครบทั้งสามคดี โดยบริษัทฯ ได้บันทึกประมาณการหนี้สินเพิ่มเติมไว้เป็นจำนวนรวม 170 ล้านบาท และสำหรับ โจทก์สองรายที่เป็นเจ้าหนี้รับโอนสิทธิ บริษัทฯ เห็นว่าควรพิจารณาบันทึกประมาณการหนี้สินในส่วนของเงินต้นและดอกเบี้ยเช่นเดียวกับเจ้าหนี้รายเดิม เนื่องจากมีความเป็นไปได้เพิ่มขึ้นที่บริษัทฯ จะมีภาระในหนี้ดังกล่าวจากการตัดสินคดีความของศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ โดยบริษัทฯ ได้บันทึกประมาณการหนี้สินเพิ่มเติมไว้อีกเป็นจำนวนรวม 430 ล้านบาท ในกำไรหรือขาดทุนสำหรับปีปัจจุบันเป็นผลให้ประมาณการหนี้สินจากการกลับคำพิพากษาของศาลฎีกามีจำนวนเงินรวม 926 ล้านบาท (เงินต้นจำนวน 428 ล้านบาท และดอกเบี้ยค้างจ่ายจำนวน 498 ล้านบาท)

อย่างไรก็ตาม บริษัทฯ ได้ยื่นอุทธรณ์สำหรับคดีโจทก์สองรายต่อศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์แล้วและอีกสองรายอยู่ระหว่างการจัดเตรียมยื่นอุทธรณ์ ผลที่สุดของคดียังไม่อาจทราบได้ในปัจจุบัน บริษัทฯ พิจารณาแล้วว่าจำนวนสำรองที่บันทึกไว้ในบัญชีนั้นเพียงพอและเหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวถือเป็นการถูกจำกัดขอบเขตโดยสถานการณ์ ข้าพเจ้าไม่สามารถตรวจสอบเพื่อให้เป็นที่พอใจในยอดประมาณการหนี้สินที่บริษัทฯ ต้องบันทึกเพิ่มเติมจากการยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการดังกล่าว

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินรวมของบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อยและงบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน ที่แสดงเป็นข้อมูลเปรียบเทียบ โดยแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขจากการถูกจำกัดขอบเขตโดยสถานการณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกับเหตุการณ์ในข้อ ก) และข้อ ข) ตามที่กล่าวในวรรคเกณฑ์ในการแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขต่องบการเงินรวมข้างต้นและเหตุการณ์ในข้อ 1. ตามที่กล่าวในวรรคข้อมูลและเหตุการณ์ที่เน้น ซึ่งสำรองค่าปรับและค่าเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นที่บันทึกไว้ในอดีตนั้นเพียงพอต่อค่าปรับตามคำพิพากษาของศาลปกครองกลางแล้ว และได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกับเหตุการณ์ในข้อ 2. และข้อ 3. ตามที่กล่าวไว้ในวรรคข้อมูลและเหตุการณ์ที่เน้นตามรายงานลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2561

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในวรรค ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินในรายงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความเป็นอิสระ จากกลุ่มบริษัทตามข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชีในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงิน และข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณอื่นๆตามที่ระบุใน ข้อกำหนดนั้นด้วย ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ข้าพเจ้าได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ ในการแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขต่องบการเงินรวมของข้าพเจ้า

ข้อมูลและเหตุการณ์ที่เน้น

ข้าพเจ้าขอให้ข้อสังเกตเหตุการณ์ดังต่อไปนี้

1. คดีฟ้องร้องระหว่างบริษัทย่อยแห่งหนึ่งและหน่วยงานราชการสองแห่ง ซึ่งเรียกร้องให้บริษัทย่อยชำระเงิน ค่าปรับจากการไม่สามารถส่งมอบแท็บเล็ตตามสัญญา ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 33.7
2. เหตุการณ์ต่างๆ ของบริษัทย่อยกับบริษัทที่ไม่เกี่ยวข้องกันแห่งหนึ่ง
 - 2.1 การชำระยอดคงค้างจำนวนประมาณ 877 ล้านบาท ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบ งบการเงินรวมข้อ 10
 - 2.2 คดีฟ้องร้องและข้อพิพาทต่างๆ ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 33.8
3. ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 33.5 เกี่ยวกับการส่งมอบงานล่าช้ากว่าสัญญาของ บริษัทย่อยแห่งหนึ่งซึ่งมีวงเงินตามสัญญาจำนวน 31 ล้านบาทและค่าปรับล่าช้าตามสัญญาเป็นรายวันในอัตรา ร้อยละ 0.2 ของวงเงินตามสัญญา

ทั้งนี้ ข้าพเจ้ามิได้แสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขต่อกรณีดังกล่าวข้างต้นแต่อย่างใด

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบคือเรื่องต่างๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดตามดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพของข้าพเจ้า ในการตรวจสอบงบการเงินสำหรับงวดปัจจุบัน ข้าพเจ้าได้นำเรื่องเหล่านี้มาพิจารณาในบริบทของการตรวจสอบ งบการเงิน โดยรวมและในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ทั้งนี้ข้าพเจ้าไม่ได้แสดงความเห็นแยกต่างหากสำหรับ เรื่องเหล่านี้

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามตามความรับผิดชอบที่ได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบ งบการเงินในรายงานของข้าพเจ้า ซึ่งได้รวมความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ด้วย การปฏิบัติตามของข้าพเจ้าได้ รวมวิธีการตรวจสอบที่ออกแบบมาเพื่อตอบสนองต่อการประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริง อันเป็นสาระสำคัญในงบการเงิน ผลของวิธีการตรวจสอบของข้าพเจ้า ซึ่งได้รวมวิธีการตรวจสอบสำหรับเรื่องเหล่านี้ ด้วย ได้ใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้าต่องบการเงิน โดยรวม

นอกจากเรื่องที่ได้กล่าวไว้ในวรรคเกณฑ์ในการแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขต่องบการเงินรวม เรื่องสำคัญในการ ตรวจสอบ พร้อมวิธีการตรวจสอบสำหรับแต่ละเรื่องมีดังต่อไปนี้

การรับรู้รายได้

รายได้หลักของกลุ่มบริษัทในงบการเงินรวมเกือบทั้งหมดมาจากการให้บริการอินเทอร์เน็ต โดยแสดงมูลค่า จำนวน 16,848 ล้านบาท ในงบการเงินสำหรับปี 2561 ในการตรวจสอบของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าให้ความสนใจ การรับรู้รายได้จากการให้บริการอินเทอร์เน็ตเนื่องจากมีจำนวนที่เป็นสาระสำคัญ และเป็นรายการที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มบริษัทโดยตรง นอกจากนี้ภายใต้ภาวะการแข่งขันของอุตสาหกรรมโทรคมนาคมนี้ เป็นเหตุให้มีการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ด้านการตลาดและราคาอยู่อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการบันทึก รายได้ของกลุ่มบริษัท

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบการรับรู้รายได้ของกลุ่มบริษัทโดยการประเมินและทดสอบระบบสารสนเทศและระบบ การควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับวงจรรายได้ โดยการสอบถามผู้รับผิดชอบ ทำความเข้าใจ และเลือกตัวอย่าง มาสุ่มทดสอบการปฏิบัติตามการควบคุมที่ออกแบบไว้ และให้ความสำคัญในการทดสอบเป็นพิเศษโดย การขยายขอบเขตการทดสอบสำหรับการควบคุมภายในที่ตอบสนองต่อการรับรู้รายได้ดังกล่าวข้างต้น สุ่มตัวอย่างใบแจ้งหนี้และการรับชำระเงินจากลูกค้าเพื่อตรวจสอบการรับรู้รายได้ สอบทานใบลดหนี้ ที่ออกภายหลังวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลบัญชีรายได้เพื่อตรวจสอบความผิดปกติ ที่อาจเกิดขึ้นของรายการตลอดระยะเวลาบัญชี โดยเฉพาะรายการบัญชีที่ทำผ่านใบสำคัญทั่วไปและทดสอบ การคำนวณรายได้รับล่วงหน้าจากการให้บริการ

ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชี

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 กลุ่มบริษัทมียอดคงเหลือของสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีจำนวน 2,782 ล้านบาท โดยกลุ่มบริษัทได้เปิดเผยนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีและรายละเอียดของยอดคงเหลือดังกล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 4.16 และข้อ 26 โดยสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีจะสามารถรับรู้รายการได้เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่ากลุ่มบริษัทจะมีกำไรทางภาษีเพียงพอที่จะนำสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีมาใช้ประโยชน์ในอนาคต ในการพิจารณาว่ากลุ่มบริษัทจะมีกำไรทางภาษีในอนาคตเพียงพอ นั้นต้องอาศัยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารค่อนข้างมากในการจัดทำแผนธุรกิจและประมาณการกำไรทางภาษีในอนาคตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตามแผนธุรกิจที่ได้อนุมัติแล้ว ซึ่งการใช้ดุลยพินิจดังกล่าวมีผลต่อมูลค่าของสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีที่แสดงไว้ในบัญชี

ข้าพเจ้าได้ทำความเข้าใจและประเมินการจัดทำและอนุมัติประมาณการกำไรทางภาษีในอนาคตเพื่อเป็นหลักฐานในการรับรู้รายการสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชี โดยการตรวจสอบข้อมูลที่จำเป็นและข้อสมมติฐานที่สำคัญที่ใช้ในการจัดทำประมาณการดังกล่าว โดยการเปรียบเทียบกับแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ข้าพเจ้าได้ประเมินความแม่นยำและความน่าเชื่อถือของประมาณการกำไรทางภาษีกับกำไรทางภาษีที่เกิดขึ้นจริงในอดีต ตลอดจนทดสอบการคำนวณประมาณการกำไรทางภาษีในอนาคตตามข้อมูลและสมมติฐานดังกล่าวข้างต้น และพิจารณาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสมมติฐานที่สำคัญต่อประมาณการดังกล่าว

ข้อมูลอื่น

ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบต่อข้อมูลอื่น ซึ่งรวมถึงข้อมูลที่รวมอยู่ในรายงานประจำปีของกลุ่มบริษัท (แต่ไม่รวมถึงงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีที่แสดงอยู่ในรายงานนั้น) ซึ่งคาดว่าจะถูกจัดเตรียมให้กับข้าพเจ้าภายหลังวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีนี้

ความเห็นของข้าพเจ้าต่องบการเงินไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลอื่นและข้าพเจ้าไม่ได้ให้ข้อสรุปในลักษณะการให้ความเชื่อมั่นในรูปแบบใดๆต่อข้อมูลอื่นนั้น

ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงินคือ การอ่านและพิจารณาว่าข้อมูลอื่นนั้นมีความขัดแย้งที่มีสาระสำคัญกับงบการเงินหรือกับความรู้อื่นที่ได้รับจากการตรวจสอบของข้าพเจ้าหรือไม่ หรือปรากฏว่าข้อมูลอื่นแสดงขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่

เมื่อข้าพเจ้าได้อ่านรายงานประจำปีของกลุ่มบริษัทตามที่กล่าวข้างต้นแล้ว และหากสรุปได้ว่าการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้าพเจ้าจะสื่อสารเรื่องดังกล่าวให้ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลทราบเพื่อให้เกิดการดำเนินการแก้ไขที่เหมาะสมต่อไป

ความรับผิดชอบของผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลต้องบการเงิน

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงินเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำงบการเงิน ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของกลุ่มบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่อง การเปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานต่อเนื่องในกรณีที่มีเรื่องดังกล่าว และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับกิจการที่ดำเนินงานต่อเนื่องเว้นแต่ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเลิกกลุ่มบริษัทหรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องอีกต่อไปได้

ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลมีหน้าที่ในการสอดส่องดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงินของกลุ่มบริษัท

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน

การตรวจสอบของข้าพเจ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงิน โดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของข้าพเจ้าอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อคาดการณ์อย่างสมเหตุสมผลได้ว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของข้าพเจ้าตามมาตรฐานการสอบบัญชี ข้าพเจ้าใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ และข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามดังต่อไปนี้ด้วย

- ระบุและประเมินความเสี่ยงที่อาจมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงินไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงผล การแสดงผลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน

- ทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในของกลุ่มบริษัท
- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารจัดทำ
- สรุปรูปเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับกิจการที่ดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหาร และสรุปจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของกลุ่มบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ หากข้าพเจ้าได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ ข้าพเจ้าจะต้องให้ข้อสังเกตไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้าถึงการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องในงบการเงิน หรือหากเห็นว่าการเปิดเผยดังกล่าวไม่เพียงพอ ข้าพเจ้าจะแสดงความเห็นที่เปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของข้าพเจ้าขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้า อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้กลุ่มบริษัทต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่องได้
- ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของงบการเงินโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องตลอดจนประเมินว่างบการเงินแสดงรายการและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่
- รวบรวมเอกสารหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินของกิจการหรือของกิจกรรมทางธุรกิจภายในกลุ่มบริษัทเพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินรวม ข้าพเจ้ารับผิดชอบต่อการกำหนดแนวทาง การควบคุมดูแล และการปฏิบัติงานตรวจสอบกลุ่มบริษัท ข้าพเจ้าเป็นผู้รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวต่อความเห็นของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลในเรื่องต่างๆซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบรวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในหากข้าพเจ้าได้พบในระหว่างการตรวจสอบของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้ให้คำรับรองแก่ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลว่าข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอิสระและได้สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทั้งหมดตลอดจนเรื่องอื่นซึ่งข้าพเจ้าเชื่อว่ามีเหตุผลที่บุคคลภายนอกอาจพิจารณาว่ากระทบต่อความเป็นอิสระของข้าพเจ้าและมาตรการที่ข้าพเจ้าใช้เพื่อป้องกันไม่ให้ข้าพเจ้าขาดความเป็นอิสระ

จากเรื่องทั้งหลายที่สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ข้าพเจ้าได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดในการตรวจสอบงบการเงินในงวดปัจจุบันและกำหนดเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ข้าพเจ้าได้อธิบายเรื่องเหล่านี้ไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชี เว้นแต่กฎหมายหรือข้อบังคับห้ามไม่ให้เปิดเผยเรื่องดังกล่าวต่อสาธารณะ หรือในสถานการณ์ที่ยากที่จะเกิดขึ้น ข้าพเจ้าพิจารณาว่าไม่ควรสื่อสารเรื่องดังกล่าวในรายงานของข้าพเจ้าเพราะการกระทำดังกล่าวสามารถคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่าจะมีผลกระทบในทางลบมากกว่าผลประโยชน์ที่ผู้มีส่วนได้เสียสาธารณะจะได้จากการสื่อสารดังกล่าว

ข้าพเจ้าเป็นผู้รับผิดชอบงานสอบบัญชีและการนำเสนอรายงานฉบับนี้

ศุภชัย ปัญญาวัฒน์

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เลขทะเบียน 3930

บริษัท สำนักงาน อีวาย จำกัด

กรุงเทพฯ: 18 กุมภาพันธ์ 2562

บริษัท จัสมิน อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

หมายเหตุประกอบงบการเงินรวม

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

1. ข้อมูลทั่วไปของบริษัทฯ

บริษัท จัสมิน อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) (“บริษัทฯ”) เป็นบริษัทมหาชนซึ่งจัดตั้งและมีภูมิลำเนาในประเทศไทย ธุรกิจหลักของบริษัทฯคือการลงทุนในบริษัทที่ประกอบธุรกิจทางด้านการสื่อสารโทรคมนาคม โดยมีที่อยู่ตามที่จดทะเบียนคือเลขที่ 200 ชั้น 29-30 หมู่ที่ 4 ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

2. เกณฑ์ในการจัดทำงบการเงิน

- 2.1 งบการเงินนี้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 โดยแสดงรายการในงบการเงินตามข้อกำหนดในประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้าลงวันที่ 11 ตุลาคม 2559 ออกตามความในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543

งบการเงินฉบับภาษาไทยเป็นงบการเงินฉบับที่บริษัทฯใช้เป็นทางการตามกฎหมาย งบการเงินฉบับภาษาอังกฤษแปลจากงบการเงินฉบับภาษาไทยนี้

งบการเงินนี้ได้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิมเว้นแต่จะเปิดเผยเป็นอย่างอื่นในนโยบายการบัญชี

2.2 เกณฑ์ในการจัดทำงบการเงินรวม

- ก) งบการเงินรวมนี้ได้จัดทำขึ้นโดยรวมงบการเงินของบริษัทฯและบริษัทย่อย (ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “บริษัทย่อย”) ดังต่อไปนี้

ชื่อบริษัท	ลักษณะธุรกิจ	จัดตั้งขึ้น ในประเทศไทย	อัตราร้อยละของการถือหุ้น	
			2561 ร้อยละ	2560 ร้อยละ
<u>ถือหุ้นโดยบริษัทฯ</u>				
บริษัท จัสมิน ซัมมารีน เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด	ให้บริการโครงข่ายเคเบิลใยแก้วนำแสงใต้น้ำและให้บริการรับจ้างซ่อมแซมและบำรุงรักษาระบบเคเบิลใต้น้ำภายในประเทศ	ไทย	100	100
บริษัท อควิเมนต์ จำกัด	ให้บริการด้านเทคโนโลยีสื่อสารผ่านดาวเทียมและให้บริการอินเทอร์เน็ต	ไทย	100	100
บริษัท จัสมิน เทเลคอม ซิสเต็มส์ จำกัด (มหาชน) (อีกร้อยละ 9 ถือหุ้นโดยบริษัท ที.เจ.พี. เอ็นจิเนียริง จำกัด และอีกร้อยละ 9 ถือหุ้น โดยบริษัท เอเชียส รีเจนแนล เซอร์วิสเซส จำกัด)	ออกแบบและติดตั้งอุปกรณ์พร้อมทดสอบระบบในโครงการสื่อสารโทรคมนาคม	ไทย	33	33
บริษัท จัสมิน อินเตอร์เนต จำกัด	ให้บริการอินเทอร์เน็ตและบริการบัตรโทรศัพท์ระหว่างประเทศ	ไทย	98	98
บริษัท ที.เจ.พี. เอ็นจิเนียริง จำกัด (อีกร้อยละ 20 ถือหุ้นโดยบริษัท อควิเมนต์ จำกัด)	สำรวจ ออกแบบและก่อสร้างงานโยธาของโครงการโทรคมนาคม	ไทย	80	80
บริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชันแนล โอเวอร์ซีส์ จำกัด (อีกร้อยละ 34 ถือหุ้นโดยบริษัท เอเชียส (ประเทศไทย) จำกัด และอีกร้อยละ 26 ถือหุ้นโดยบริษัท เอเชียส รีเจนแนล เซอร์วิสเซส จำกัด)	กิจกรรมลงทุน	ไทย	40	40
บริษัท แจงวัฒนะ แพลนเนอร์ จำกัด	ผู้บริหารแผนฟื้นฟูกิจการ	ไทย	100	100
บริษัท ทรี บีบี จำกัด	หยุดดำเนินกิจการ	ไทย	100	100
บริษัท โมไบล์ คอมมิวนิเคชั่น เซอร์วิสเซส จำกัด	ยังไม่เริ่มดำเนินกิจการ	ไทย	70	70
บริษัท แจส โมบาย บรอดแบนด์ จำกัด	ยังไม่เริ่มดำเนินกิจการ	ไทย	100	100

ชื่อบริษัท	ลักษณะธุรกิจ	จัดตั้งขึ้น ในประเทศไทย	อัตราร้อยละของการถือหุ้น	
			2561 ร้อยละ	2560 ร้อยละ
<u>ถือหุ้นโดยบริษัทย่อย</u>				
บริษัท คลาวด์ คอมพิวติ้ง โซลูชันส์ จำกัด (ถือหุ้นโดยบริษัท จัสมิน เทเลคอม ซิสเต็มส์ จำกัด (มหาชน) ร้อยละ 98)	ให้บริการด้านจัดหา ออกแบบ ระบบคอมพิวเตอร์และพัฒนาซอฟต์แวร์และ การจำหน่ายอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และบริการคลาวด์คอมพิวติ้ง	ไทย	-	-
บริษัท สมาร์ท ไฮเวย์ จำกัด (ถือหุ้นโดยบริษัท อควิเมนต์ จำกัด ร้อยละ 67)	ให้บริการระบบเครือข่ายสื่อสารสัญญาณความเร็วสูงภายในประเทศ	ไทย	-	-
บริษัท ทริปเปิดที บรอดแบนด์ จำกัด (มหาชน) (ถือหุ้นโดยบริษัท อควิเมนต์ จำกัด ร้อยละ 100)	ให้บริการด้านโทรคมนาคม โทรศัพท์พื้นฐานและระบบสื่อสารข้อมูล	ไทย	-	-
บริษัท ทริปเปิดที อินเทอร์เน็ต จำกัด (ถือหุ้นโดยบริษัท ทริปเปิดที บรอดแบนด์ จำกัด (มหาชน) ร้อยละ 100)	ให้บริการอินเทอร์เน็ต	ไทย	-	-
บริษัท อิน คลาวด์ จำกัด (ถือหุ้นโดยบริษัท ทริปเปิดที บรอดแบนด์ จำกัด (มหาชน) ร้อยละ 100)	พัฒนา จำหน่ายและให้บริการซอฟต์แวร์ประเภทต่างๆ	ไทย	-	-
บริษัท เอเชียส (ประเทศไทย) จำกัด (ถือหุ้นโดยบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล โอเวอร์ซีส์ จำกัด ร้อยละ 59)	กิจกรรมลงทุน	ไทย	-	-
บริษัท เอเชียส รีเอนเนล เซอร์วิส จำกัด (ถือหุ้นโดยบริษัท เอเชียส (ประเทศไทย) จำกัด ร้อยละ 98)	ดำเนินการด้านการตลาด การจัดจำหน่ายอุปกรณ์และการให้บริการแก่ ผู้ใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ผ่านระบบสัญญาณดาวเทียม	ไทย	-	-

ชื่อบริษัท	ลักษณะธุรกิจ	จัดตั้งขึ้น ในประเทศ	อัตราร้อยละของการถือหุ้น	
			2561 ร้อยละ	2560 ร้อยละ
Clippership Investments (BVI) Limited (ถือหุ้นโดยบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล โอเวอร์ซีส์ จำกัด ร้อยละ 100)	หยุดดำเนินการ	British Virgin Island	-	-
บริษัท ไทย ลอจิสติกส์ เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (ถือหุ้นโดยบริษัท จัสมิน ซัมมารีน เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด ร้อยละ 90)	ให้บริการโครงข่ายเคเบิลใยแก้วนำแสงใต้น้ำและให้บริการรับจ้าง ซ่อมแซมและบำรุงรักษาระบบเคเบิลใต้น้ำภายในประเทศ	ไทย	-	-
บริษัท จัสเทล เน็ทเวิร์ค จำกัด (ถือหุ้นโดยบริษัท จัสมิน ซัมมารีน เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด ร้อยละ 100)	ให้บริการเช่าวงจรและบริการรับ-ส่งข้อมูลภายในประเทศและระหว่าง ประเทศ	ไทย	-	-
บริษัท ฟรีเมียม แอสเซท จำกัด (ถือหุ้นโดยบริษัท อควิเมนต์ จำกัด ร้อยละ 54 และบริษัท จัสมิน ซัมมารีน เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด ร้อยละ 46)	ให้เช่าอาคารสำนักงาน	ไทย	-	-

- ข) บริษัทจะถือว่ามีการควบคุมกิจการที่เข้าไปลงทุนหรือบริษัทย่อยได้ หากบริษัทมีสิทธิได้รับหรือมีส่วนได้เสียในผลตอบแทนของกิจการที่เข้าไปลงทุน และสามารถใช้อำนาจในการสั่งการกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อจำนวนเงินผลตอบแทนนั้นได้
- ค) บริษัทนำงบการเงินของบริษัทย่อยมารวมในการจัดทำงบการเงินรวมตั้งแต่วันที่บริษัทมีอำนาจในการควบคุมบริษัทย่อยจนถึงวันที่บริษัทสิ้นสุดการควบคุมบริษัทย่อยนั้น
- ง) งบการเงินของบริษัทย่อยได้จัดทำขึ้นโดยใช้นโยบายการบัญชีที่สำคัญเช่นเดียวกันกับของบริษัท
- จ) ยอดคงค้างระหว่างบริษัทและบริษัทย่อย รายการค้าระหว่างกันที่มีสาระสำคัญได้ถูกตัดออกจากงบการเงินรวมนี้แล้ว
- ฉ) ส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม คือ จำนวนกำไรหรือขาดทุนและสินทรัพย์สุทธิของบริษัทย่อยส่วนที่ไม่ได้เป็นของบริษัท และแสดงเป็นรายการแยกต่างหากในส่วนของกำไรหรือขาดทุนรวมและส่วนของผู้ถือหุ้นในงบแสดงฐานะการเงินรวม

2.3 บริษัทจัดทำงบการเงินเฉพาะกิจการ โดยแสดงเงินลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วมตามวิธีราคาทุน

3. มาตรฐานการรายงานทางการเงินใหม่

ก. มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เริ่มมีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน

ในระหว่างปี บริษัทและบริษัทย่อยได้นำมาตรฐานการรายงานทางการเงินและการตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับปรับปรุง (ปรับปรุง 2560) จำนวนหลายฉบับ ซึ่งมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2561 มาถือปฏิบัติ มาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวได้รับการปรับปรุงหรือจัดให้มีขึ้นเพื่อให้มีเนื้อหาเท่าเทียมกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ โดยส่วนใหญ่เป็นการปรับปรุงและอธิบายให้ชัดเจนเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน การนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวมาถือปฏิบัตินี้ไม่มีผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่องบการเงินของบริษัทและบริษัทย่อย

ข. มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่จะมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2562

สภาวิชาชีพบัญชีได้ประกาศใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินและการตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับปรับปรุง (ปรับปรุง 2561) และฉบับใหม่จำนวนหลายฉบับ ซึ่งมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2562 มาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวได้รับการปรับปรุงหรือจัดให้มีขึ้นเพื่อให้มีเนื้อหาเท่าเทียมกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ โดยส่วนใหญ่เป็นการอธิบายให้ชัดเจนเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติทางการบัญชีและการให้แนวปฏิบัติทางบัญชีกับผู้ใช้มาตรฐาน

ฝ่ายบริหารของบริษัทฯและบริษัทย่อยเชื่อว่ามาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับปรับปรุงดังกล่าวส่วนใหญ่จะไม่มีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่องบการเงินเมื่อนำมาถือปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับใหม่ซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักการสำคัญ สามารถสรุปได้ดังนี้

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 เรื่อง รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 ใช้แทนมาตรฐานการบัญชีและการตีความมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 11 (ปรับปรุง 2560)	เรื่อง สัญญาก่อสร้าง
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 18 (ปรับปรุง 2560)	เรื่อง รายได้
การตีความมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 31 (ปรับปรุง 2560)	เรื่อง รายได้ - รายการแลกเปลี่ยน เกี่ยวกับบริการโฆษณา
การตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 (ปรับปรุง 2560)	เรื่อง โปรแกรมสิทธิพิเศษแก่ลูกค้า
การตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 (ปรับปรุง 2560)	เรื่อง สัญญาสำหรับการก่อสร้าง อสังหาริมทรัพย์
การตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 18 (ปรับปรุง 2560)	เรื่อง การโอนสินทรัพย์จากลูกค้า

กิจการต้องใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 กับสัญญาที่ทำกับลูกค้าทุกสัญญา ยกเว้นสัญญาที่อยู่ในขอบเขตของมาตรฐานการบัญชีฉบับอื่น มาตรฐานฉบับนี้ได้กำหนดหลักการ 5 ขั้นตอนสำหรับการรับรู้รายได้ที่เกิดขึ้นจากสัญญาที่ทำกับลูกค้า โดยกิจการจะรับรู้รายได้ในจำนวนเงินที่สะท้อนถึงสิ่งตอบแทนที่กิจการคาดว่าจะมีสิทธิได้รับจากการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการที่ได้ส่งมอบให้แก่ลูกค้า และกำหนดให้กิจการต้องใช้ดุลยพินิจและพิจารณาข้อเท็จจริงและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในการพิจารณาตามหลักการในแต่ละขั้นตอน

ฝ่ายบริหารของบริษัทย่อยคาดว่า การนำมาตรฐานฉบับนี้มาใช้ จะมีผลให้เกิดการปรับปรุงรายการคำนวณหน้าจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งสัญญาที่ทำกับลูกค้าซึ่งบริษัทย่อยพิจารณาว่าคำนวณหน้าที่จ่ายให้แก่พนักงานขายเพื่อให้ได้มาซึ่งสัญญาที่ทำกับลูกค้าต้องบันทึกเป็นสินทรัพย์และตัดเป็นค่าใช้จ่ายให้สอดคล้องกับการรับรู้รายได้ตามสัญญา จากเดิมที่บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในการขายเมื่อเกิดรายการ

ค. มาตรฐานการรายงานทางการเงิน กลุ่มเครื่องมือทางการเงินที่จะมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2563

ในระหว่างปีปัจจุบัน สภาวิชาชีพบัญชีได้ประกาศใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน กลุ่มเครื่องมือทางการเงิน ประกอบด้วยมาตรฐานและการตีความมาตรฐาน จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน

ฉบับที่ 7 การเปิดเผยข้อมูลเครื่องมือทางการเงิน

ฉบับที่ 9 เครื่องมือทางการเงิน

มาตรฐานการบัญชี

ฉบับที่ 32 การแสดงรายการเครื่องมือทางการเงิน

การตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

ฉบับที่ 16 การป้องกันความเสี่ยงของเงินลงทุนสุทธิในหน่วยงานต่างประเทศ

ฉบับที่ 19 การชำระหนี้สินทางการเงินด้วยตราสารทุน

มาตรฐานการรายงานทางการเงินกลุ่มดังกล่าวข้างต้น กำหนดหลักการเกี่ยวกับการจัดประเภทและการวัดมูลค่าเครื่องมือทางการเงินด้วยมูลค่ายุติธรรมหรือราคาทุนตัดจำหน่ายโดยพิจารณาจากประเภทของตราสารทางการเงิน ลักษณะของกระแสเงินสดตามสัญญาและแผนธุรกิจของกิจการ (Business Model) หลักการเกี่ยวกับวิธีการคำนวณการด้อยค่าของเครื่องมือทางการเงิน โดยใช้แนวคิดของผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และหลักการเกี่ยวกับการบัญชีป้องกันความเสี่ยง รวมถึงการแสดงผลรายการและการเปิดเผยข้อมูลเครื่องมือทางการเงิน และเมื่อมาตรฐานการรายงานทางการเงินกลุ่มนี้มีผลบังคับใช้ จะทำให้มาตรฐานการบัญชี การตีความมาตรฐานการบัญชี และแนวปฏิบัติทางการบัญชีบางฉบับที่มีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันถูกยกเลิกไป

ปัจจุบันฝ่ายบริหารของบริษัทฯและบริษัทย่อยอยู่ระหว่างการประเมินผลกระทบที่อาจมีต่องบการเงินในปีที่เริ่มนำมาตราฐานกลุ่มดังกล่าวมาถือปฏิบัติ

4. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ

4.1 การรับรู้รายได้

รายได้จากการขายสินค้ารับรู้เมื่อได้โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนที่มีนัยสำคัญของความเป็นเจ้าของสินค้าให้กับผู้ซื้อแล้ว รายได้จากการขายแสดงมูลค่าตามราคาในใบกำกับสินค้าโดยไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับสินค้าที่ได้ส่งมอบหลังจากหักส่วนลดแล้ว

รายได้จากการให้บริการ โครงข่ายโทรคมนาคม บริการอินเทอร์เน็ต บริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจอินเทอร์เน็ตและบริการจัดการรับรู้เมื่อได้ให้บริการแล้ว

รายได้จากการออกแบบและติดตั้งระบบสื่อสารโทรคมนาคมและระบบคอมพิวเตอร์พร้อมการจัดการอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องรับรู้โดยพิจารณาขึ้นความสำเร็จของงานจากการประเมินของวิศวกรหรือผู้ควบคุมโครงการ

รายได้จากการจำหน่ายบัตรโทรศัพท์ระหว่างประเทศรับรู้เมื่อได้ให้บริการแล้ว และรายได้จากการจำหน่ายบัตรดังกล่าวในส่วนที่ยังไม่ได้รับรู้รายได้จะบันทึกเป็นรายได้รอการตัดบัญชีในหนี้สินหมุนเวียน

ดอกเบี้ยรับถือเป็นรายได้ตามเกณฑ์คงค้างโดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง

เงินปันผลรับถือเป็นรายได้เมื่อบริษัทฯและบริษัทย่อยมีสิทธิในการรับเงินปันผล

4.2 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดหมายถึง เงินสดและเงินฝากธนาคาร และเงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูงซึ่งถึงกำหนดจ่ายคืนภายในระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือนนับจากวันที่ได้มาและไม่มีข้อจำกัดในการเบิกใช้

4.3 ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น

ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นแสดงมูลค่าตามจำนวนมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ บริษัทฯและบริษัทย่อยบันทึกค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับผลขาดทุน โดยประมาณที่อาจเกิดขึ้นจากการเก็บเงินจากลูกหนี้ไม่ได้ ซึ่งโดยทั่วไปพิจารณาจากประสบการณ์การเก็บเงินและการวิเคราะห์อายุหนี้

4.4 สินค้าคงเหลือ

สินค้าคงเหลือแสดงมูลค่าตามราคาทุนโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (วิธีเฉพาะเจาะจงสำหรับสินค้าคงเหลือประเภทคอมพิวเตอร์) หรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า

4.5 เงินลงทุน

ก) เงินลงทุนในตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดถือเป็นเงินลงทุนทั่วไป ซึ่งแสดงในราคาทุนสุทธิจากค่าเพื่อการด้อยค่า (ถ้ามี)

ข) เงินลงทุนในบริษัทร่วมที่แสดงอยู่ในงบการเงินรวมแสดงมูลค่าตามวิธีส่วนได้เสีย

ค) เงินลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วมที่แสดงอยู่ในงบการเงินเฉพาะกิจการแสดงมูลค่าตามวิธีราคาทุนสุทธิจากค่าเพื่อการด้อยค่า

บริษัทฯและบริษัทย่อยใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการคำนวณต้นทุนของเงินลงทุน

เมื่อมีการจำหน่ายเงินลงทุน ผลต่างระหว่างสิ่งตอบแทนสุทธิที่ได้รับกับมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุนจะถูกบันทึกในส่วนของกำไรหรือขาดทุน

4.6 อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน

บริษัทย่อยบันทึกมูลค่าเริ่มแรกของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนในราคาทุนซึ่งรวมต้นทุนการทำรายการ หลังจากนั้น บริษัทย่อยจะบันทึกอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเพื่อการด้อยค่า (ถ้ามี)

ค่าเสื่อมราคาของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนคำนวณจากราคาทุนโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ 3 - 24 ปี ค่าเสื่อมราคาของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนรวมอยู่ในการคำนวณผลการดำเนินงาน

ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับที่ดินในส่วนอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน

บริษัทย่อยรับรู้ผลต่างระหว่างจำนวนเงินที่ได้รับสุทธิจากการจำหน่ายกับมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ในส่วนของกำไรหรือขาดทุนในงวดที่ตัดรายการอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนออกจากบัญชี

4.7 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และค่าเสื่อมราคา

ที่ดินแสดงมูลค่าตามราคาทุน อาคารและอุปกรณ์แสดงมูลค่าตามราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเพื่อการด้อยค่า

ค่าเสื่อมราคาของอาคารและอุปกรณ์คำนวณจากราคาทุนของสินทรัพย์โดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณดังนี้

อาคาร	-	20 และ 24 ปี
ส่วนปรับปรุงอาคาร	-	5 - 12 ปี
ส่วนปรับปรุงสินทรัพย์เช่า	-	5 ปี
อุปกรณ์สำหรับให้บริการ โครงข่ายโทรคมนาคม	-	3 - 15 ปี
เครื่องมือและอุปกรณ์	-	3 และ 5 ปี
เครื่องตกแต่ง และอุปกรณ์สำนักงาน	-	3 และ 5 ปี
ยานพาหนะ	-	5 ปี

ค่าเสื่อมราคาจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในส่วนของกำไรหรือขาดทุน

ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับที่ดินและสินทรัพย์ระหว่างติดตั้ง

บริษัทฯ และบริษัทย่อยตัดรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ออกจากบัญชีเมื่อจำหน่ายสินทรัพย์หรือคาดว่าจะไม่ได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากการใช้หรือการจำหน่ายสินทรัพย์ รายการผลกำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์จะรับรู้ในส่วนของกำไรหรือขาดทุนเมื่อบริษัทฯ และบริษัทย่อยตัดรายการสินทรัพย์นั้นออกจากบัญชี

4.8 ต้นทุนการกู้ยืม

ต้นทุนการกู้ยืมของค่าใช้จ่ายทางการเงินที่เกิดจากสัญญาเช่าการเงินที่ใช้ในการได้มา การก่อสร้าง หรือ การผลิตสินทรัพย์ที่ต้องใช้ระยะเวลานานในการแปลงสภาพให้พร้อมใช้หรือขาย ได้ถูกนำไปรวมเป็น ราคาทุนของสินทรัพย์จนกว่าสินทรัพย์นั้นจะอยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้ได้ตามที่มุ่งประสงค์ ส่วนต้นทุน การกู้ยืมอื่นถือเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดรายการ ต้นทุนการกู้ยืมประกอบด้วยดอกเบี้ยและต้นทุนอื่น ที่เกิดขึ้นจากการกู้ยืมนั้น

4.9 ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้าและค่าตัดจำหน่าย

ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้าแสดงตามราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสม ค่าตัดจำหน่ายคำนวณโดยวิธีเส้นตรงตาม ระยะเวลาเช่า 30 ปี ค่าตัดจำหน่ายจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในส่วนของกำไรหรือขาดทุน

4.10 รายการธุรกิจกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันกับบริษัทฯ และบริษัทย่อยหมายถึง บุคคลหรือกิจการที่มีอำนาจควบคุม บริษัทฯ และบริษัทย่อย หรือถูกบริษัทฯ และบริษัทย่อยควบคุมไม่ว่าจะเป็น โดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือ อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกันกับบริษัทฯ และบริษัทย่อย

นอกจากนี้บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันยังหมายรวมถึงบริษัทร่วมและบุคคลหรือกิจการที่มีสิทธิ ออกเสียง โดยทางตรงหรือทางอ้อมซึ่งทำให้มีอิทธิพลอย่างเป็นทางการสำคัญต่อบริษัทฯ และบริษัทย่อย ผู้บริหารสำคัญ กรรมการหรือพนักงานของบริษัทฯ และบริษัทย่อย ที่มีอำนาจในการวางแผนและควบคุม การดำเนินงานของบริษัทฯ และบริษัทย่อย

4.11 สัญญาเช่าระยะยาว

สัญญาเช่าอุปกรณ์ที่ความเสี่ยงและผลตอบแทนของความเป็นเจ้าของส่วนใหญ่ได้โอน ไปให้กับผู้เช่า ถือเป็นสัญญาเช่าการเงิน สัญญาเช่าการเงินจะบันทึกเป็นรายจ่ายฝ่ายทุนด้วยมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่ เช่าหรือมูลค่าปัจจุบันสุทธิของจำนวนเงินที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่าแล้วแต่มูลค่าใดจะต่ำกว่า ภาระผูกพัน ตามสัญญาเช่าหักค่าใช้จ่ายทางการเงินจะบันทึกเป็นหนี้สินระยะยาว ส่วนดอกเบี้ยจ่ายจะบันทึกใน ส่วนของกำไรหรือขาดทุนตลอดอายุของสัญญาเช่า สินทรัพย์ที่ได้มาตามสัญญาเช่าการเงินจะคิดค่าเสื่อมราคา ตลอดอายุการใช้งานของสินทรัพย์ที่เช่า

สัญญาเช่าที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่ความเสี่ยงและผลตอบแทนของความเป็นเจ้าของส่วนใหญ่ไม่ได้โอน ไปให้กับผู้เช่าถือเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน จำนวนเงินที่จ่ายตามสัญญาเช่าดำเนินงานรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายใน ส่วนของกำไรหรือขาดทุนตามวิธีเส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่า

4.12 เงินตราต่างประเทศ

บริษัทฯ แสดงงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการเป็นสกุลเงินบาท ซึ่งเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานของบริษัทฯ และบริษัทย่อย

รายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศแปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่เกิดรายการสินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นตัวเงินซึ่งอยู่ในสกุลเงินตราต่างประเทศได้แปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

กำไรและขาดทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในอัตราแลกเปลี่ยนได้รวมอยู่ในการคำนวณผลการดำเนินงาน

4.13 การด้อยค่าของสินทรัพย์

ทุกวันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน บริษัทฯ และบริษัทย่อยจะทำการประเมินการด้อยค่าของสินทรัพย์ของบริษัทฯ และบริษัทย่อยหากมีข้อบ่งชี้ว่าสินทรัพย์ดังกล่าวอาจด้อยค่า บริษัทฯ และบริษัทย่อยรับรู้ขาดทุนจากการด้อยค่าเมื่อมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์มีมูลค่าต่ำกว่ามูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์นั้น ทั้งนี้มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนหมายถึงมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขายของสินทรัพย์หรือมูลค่าจากการใช้สินทรัพย์แล้วแต่ราคาใดจะสูงกว่า

บริษัทฯ และบริษัทย่อยจะรับรู้รายการขาดทุนจากการด้อยค่าเป็นค่าใช้จ่ายในส่วนของกำไรหรือขาดทุน

4.14 ผลประโยชน์พนักงาน

ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงาน

บริษัทฯ และบริษัทย่อยรับรู้เงินเดือน ค่าจ้าง โบนัส และเงินสมทบกองทุนประกันสังคมเป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดรายการ

ผลประโยชน์หลังออกจากงานของพนักงาน

โครงการสมทบเงิน

บริษัทฯ บริษัทย่อย และพนักงานของบริษัทฯ และบริษัทย่อย ได้ร่วมกันจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพซึ่งประกอบด้วยเงินที่พนักงานจ่ายสะสมและเงินที่บริษัทฯ และบริษัทย่อยจ่ายสมทบให้เป็นรายเดือนสินทรัพย์ของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพได้แยกออกจากสินทรัพย์ของบริษัทฯ และบริษัทย่อย เงินที่บริษัทฯ และบริษัทย่อยจ่ายสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในปีที่เกิดรายการ

โครงการผลประโยชน์หลังออกจากงาน

บริษัทฯ และบริษัทย่อยมีภาระสำหรับเงินชดเชยที่ต้องจ่ายให้แก่พนักงานเมื่อออกจากงานตามกฎหมายแรงงาน ซึ่งบริษัทฯ และบริษัทย่อยถือว่าเงินชดเชยดังกล่าวเป็นโครงการผลประโยชน์หลังออกจากงานสำหรับพนักงาน

บริษัทฯ และบริษัทย่อยคำนวณหนี้สินตามโครงการผลประโยชน์หลังออกจากงานของพนักงาน โดยใช้วิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้ (Projected Unit Credit Method) โดยผู้เชี่ยวชาญอิสระได้ทำการประเมินภาระผูกพันดังกล่าวตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย

ผลกำไรหรือขาดทุนจากการประมาณการตามคณิตศาสตร์ประกันภัยสำหรับโครงการผลประโยชน์หลังออกจากงานของพนักงานจะรับรู้ทันทีในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

4.15 ประมาณการหนี้สิน

บริษัทฯ และบริษัทย่อยจะบันทึกประมาณการหนี้สินไว้ในบัญชีเมื่อภาระผูกพันซึ่งเป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอดีตได้เกิดขึ้นแล้ว และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนว่าบริษัทฯ และบริษัทย่อยจะเสียทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจไปเพื่อปลดปล่อยภาระผูกพันนั้น และบริษัทฯ และบริษัทย่อยสามารถประมาณมูลค่าภาระผูกพันนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ

4.16 ภาษีเงินได้

ภาษีเงินได้ประกอบด้วยภาษีเงินได้ปัจจุบันและภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

ภาษีเงินได้ปัจจุบัน

บริษัทฯ และบริษัทย่อยบันทึกภาษีเงินได้ปัจจุบันตามจำนวนที่คาดว่าจะจ่ายให้กับหน่วยงานจัดเก็บภาษีของรัฐ โดยคำนวณจากกำไรทางภาษีตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายภาษีอากร

ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

บริษัทฯ และบริษัทย่อยบันทึกภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีของผลแตกต่างชั่วคราวระหว่างราคาตามบัญชีของสินทรัพย์และหนี้สิน ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานกับฐานภาษีของสินทรัพย์และหนี้สินที่เกี่ยวข้องนั้น โดยใช้อัตราภาษีที่มีผลบังคับใช้ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

บริษัทฯ และบริษัทย่อยรับรู้หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีของผลแตกต่างชั่วคราวที่ต้องเสียภาษีทุกรายการ แต่รับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีสำหรับผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษี รวมทั้งผลขาดทุนทางภาษีที่ยังไม่ได้ใช้ในจำนวนเท่าที่ที่มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่บริษัทฯ และบริษัทย่อยจะมีกำไรทางภาษีในอนาคตเพียงพอที่จะใช้ประโยชน์จากผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษีและผลขาดทุนทางภาษีที่ยังไม่ได้ใช้นั้น

บริษัทฯ และบริษัทย่อยจะทบทวนมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีทุกสิ้นรอบระยะเวลารายงานและจะทำการปรับลดมูลค่าตามบัญชีดังกล่าว หากมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่บริษัทฯ และบริษัทย่อยจะไม่มีกำไรทางภาษีเพียงพอต่อการนำสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีทั้งหมดหรือบางส่วนมาใช้ประโยชน์

บริษัทฯ และบริษัทย่อยจะบันทึกภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีโดยตรงไปยังส่วนของผู้ถือหุ้นหากภาษีที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับรายการที่ได้บันทึกโดยตรงไปยังส่วนของผู้ถือหุ้น

4.17 การวัดมูลค่ายุติธรรม

มูลค่ายุติธรรมหมายถึง ราคาที่คาดว่าจะได้รับจากการขายสินทรัพย์หรือเป็นราคาที่จะต้องจ่ายเพื่อโอนหนี้สินให้ผู้อื่นโดยรายการดังกล่าวเป็นรายการที่เกิดขึ้นในสภาพปกติระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย (ผู้ร่วมในตลาด) ณ วันที่วัดมูลค่า บริษัทฯและบริษัทย่อยใช้ราคาเสนอซื้อขายในตลาดที่มีสภาพคล่องในการวัดมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และหนี้สินซึ่งมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องกำหนดให้ต้องวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรม ยกเว้นในกรณีที่ไม่มีตลาดที่มีสภาพคล่องสำหรับสินทรัพย์หรือหนี้สินที่มีลักษณะเดียวกันหรือไม่สามารถหาราคาเสนอซื้อขายในตลาดที่มีสภาพคล่องได้ บริษัทฯและบริษัทย่อยจะประมาณมูลค่ายุติธรรมโดยใช้เทคนิคการประเมินมูลค่าที่เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ และพยายามใช้ข้อมูลที่สามารถสังเกตได้ที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์หรือหนี้สินที่จะวัดมูลค่ายุติธรรมนั้นให้มากที่สุด

ลำดับชั้นของมูลค่ายุติธรรมที่ใช้วัดมูลค่าและเปิดเผยมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และหนี้สินในงบการเงินแบ่งออกเป็นสามระดับตามประเภทของข้อมูลที่นำมาใช้ในการวัดมูลค่ายุติธรรม ดังนี้

ระดับ 1 ใช้ข้อมูลราคาเสนอซื้อขายของสินทรัพย์หรือหนี้สินอย่างเดียวกันในตลาดที่มีสภาพคล่อง

ระดับ 2 ใช้ข้อมูลอื่นที่สามารถสังเกตได้ของสินทรัพย์หรือหนี้สิน ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลทางตรงหรือทางอ้อม

ระดับ 3 ใช้ข้อมูลที่ไม่สามารถสังเกตได้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับกระแสเงินในอนาคตที่กิจการประมาณขึ้นทุกวันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน บริษัทฯและบริษัทย่อยจะประเมินความจำเป็นในการโอนรายการระหว่างลำดับชั้นของมูลค่ายุติธรรมสำหรับสินทรัพย์และหนี้สินที่ถืออยู่ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานที่มีการวัดมูลค่ายุติธรรมแบบเกิดขึ้นประจำ

5. การใช้ดุลยพินิจและประมาณการทางบัญชีที่สำคัญ

ในการจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจและการประมาณการในเรื่องที่มีความไม่แน่นอนเสมอ การใช้ดุลยพินิจและการประมาณการดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อจำนวนเงินที่แสดงในงบการเงินและต่อข้อมูลที่แสดงในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ผลที่เกิดขึ้นจริงอาจแตกต่างไปจากจำนวนที่ประมาณการไว้ การใช้ดุลยพินิจและการประมาณการที่สำคัญมีดังนี้

สัญญาเช่า

ในการพิจารณาประเภทของสัญญาเช่าว่าเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานหรือสัญญาเช่าทางการเงิน ฝ่ายบริหารได้ใช้ดุลยพินิจในการประเมินเงื่อนไขและรายละเอียดของสัญญาเพื่อพิจารณาว่าบริษัทฯและบริษัทย่อยได้โอนหรือรับโอนความเสี่ยงและผลประโยชน์ในสินทรัพย์ที่เช่าดังกล่าวแล้วหรือไม่

ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้

ในการประมาณค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้ ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจในการประมาณการผลขาดทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากลูกหนี้แต่ละราย โดยคำนึงถึงประสบการณ์การเก็บเงินในอดีต อายุของหนี้ที่ค้างค้างและสถานะเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในขณะนั้น เป็นต้น

ค่าเผื่อการด้อยค่าของเงินลงทุน

บริษัทจะบันทึกค่าเผื่อการด้อยค่าของเงินลงทุนทั่วไป เมื่อมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนดังกล่าวได้ลดลงอย่างมีสาระสำคัญและเป็นระยะเวลานานหรือเมื่อมีข้อบ่งชี้ของการด้อยค่า การที่จะสรุปว่าเงินลงทุนดังกล่าวได้ลดลงอย่างมีสาระสำคัญหรือเป็นระยะเวลานานหรือไม่นั้นจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร

ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์และอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนและค่าเสื่อมราคา

ในการคำนวณค่าเสื่อมราคาของอาคาร อุปกรณ์และอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องทำการประมาณอายุการให้ประโยชน์และมูลค่าคงเหลือเมื่อเลิกใช้งานของอาคาร อุปกรณ์และอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนและต้องทบทวนอายุการให้ประโยชน์และมูลค่าคงเหลือใหม่หากมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น

นอกจากนี้ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องสอบทานการด้อยค่าของที่ดิน อาคาร อุปกรณ์และอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนในแต่ละช่วงเวลาและบันทึกขาดทุนจากการด้อยค่าหากคาดว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนต่ำกว่ามูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์นั้น ในการนี้ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจที่เกี่ยวข้องกับการคาดการณ์รายได้และค่าใช้จ่ายในอนาคตซึ่งเกี่ยวเนื่องกับสินทรัพย์นั้น

สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

บริษัทและบริษัทย่อยจะรับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีสำหรับผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษีและขาดทุนทางภาษีที่ไม่ได้ใช้เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่บริษัทและบริษัทย่อยจะมีกำไรทางภาษีในอนาคตเพียงพอที่จะใช้ประโยชน์จากผลแตกต่างชั่วคราวและขาดทุนนั้น ในการนี้ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องประมาณการว่าบริษัทและบริษัทย่อยควรรับรู้จำนวนสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีเป็นจำนวนเท่าใด โดยพิจารณาถึงจำนวนกำไรทางภาษีที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตในแต่ละช่วงเวลา

ผลประโยชน์หลังออกจากงานของพนักงานตามโครงการผลประโยชน์

หนี้สินตามโครงการผลประโยชน์หลังออกจากงานของพนักงานประมาณขึ้นตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ซึ่งต้องอาศัยข้อสมมติฐานต่างๆในการประมาณการนั้น เช่น อัตราคิดลด อัตราการขึ้นเงินเดือนในอนาคต อัตราภาระ และอัตราการเปลี่ยนแปลงในจำนวนพนักงาน เป็นต้น

คดีฟ้องร้องและข้อพิพาท

บริษัทฯ และบริษัทย่อยมีหนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้นจากการถูกฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย ซึ่งฝ่ายบริหารของ บริษัทฯ และบริษัทย่อยได้ใช้ดุลยพินิจในการประเมินผลของคดีที่ถูกฟ้องร้องแล้ว ซึ่งรวมถึงการประเมิน ความน่าจะเป็นที่จะเกิดผลเสียหายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม การเปลี่ยนแปลงในปัจจัยต่างๆ ที่ใช้ ประกอบการประเมินของผู้บริหารและสถานการณ์ต่างๆ อาจส่งผลให้ผลที่เกิดขึ้นจริงแตกต่างจากที่ ประเมินได้

6. รายการธุรกิจกับกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

รายละเอียดความสัมพันธ์ที่บริษัทฯ และบริษัทย่อยมีกับบุคคลหรือกิจการที่มีอำนาจควบคุมบริษัทฯ และ บริษัทย่อยหรือถูกควบคุม โดยบริษัทฯ และบริษัทย่อยไม่ว่าจะเป็น โดยตรงหรือทางอ้อม หรืออยู่ภายใต้ การควบคุมเดียวกันกับบริษัทฯ และบริษัทย่อยมีดังนี้

ชื่อกิจการ	ลักษณะความสัมพันธ์
บริษัทย่อย	กลุ่มบริษัทที่บริษัทฯ มีอำนาจในการกำหนดนโยบายทางการเงินและการดำเนินงานเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมต่างๆ ของบริษัทเหล่านั้น
กองทุนรวม โครงสร้างพื้นฐานบรอดแบนด์ อินเทอร์เน็ต จัสมิน (“JASIF”)	บริษัทร่วม
กลุ่มโมโน	มีกรรมกร่วมกัน

ในระหว่างปี บริษัทฯ และบริษัทย่อยมีรายการธุรกิจที่สำคัญกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน รายการธุรกิจดังกล่าวเป็นไปตามเงื่อนไขทางการค้าและเกณฑ์ตามที่ตกลงกันระหว่างบริษัทฯ บริษัทย่อยและบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันเหล่านั้น ซึ่งเป็นไปตามปกติธุรกิจ โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม		นโยบายการกำหนดราคา
	2561	2560	
รายการธุรกิจกับบริษัทร่วม			
รายได้ค่าบริการดูแลและบำรุงรักษา ทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสง	241	227	ราคาตามสัญญา (หมายเหตุ 28)
ค่าเช่าอุปกรณ์และโครงข่าย	4,184	4,314	ราคาตามสัญญา (หมายเหตุ 28)
รายการธุรกิจกับบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน			
รายได้จากการขายและการบริการ	28	26	ราคาตามสัญญาหรือราคาที่เกิดการคิดกับลูกค้ารายอื่น
ค่าเช่าและค่าบริการอื่นรับ	57	56	ราคาตามสัญญาหรือราคาที่เกิดการคิดกับลูกค้ารายอื่น
ค่าใช้จ่ายอื่น	25	21	ราคาตามสัญญาหรือราคาที่เกิดการคิดกับลูกค้ารายอื่น

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินเฉพาะกิจการ		นโยบายการกำหนดราคา
	2561	2560	
รายการธุรกิจกับบริษัทย่อย (ตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว)			
ค่าจัดการรับ	544	532	ราคาตามสัญญา
ค่าเช่าและค่าบริการอื่นรับ	44	44	ราคาตามสัญญาหรือราคาที่เกิดการคิดกับลูกค้ารายอื่น
ดอกเบี้ยรับ	40	2	อ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์ บวกร้อยละ 0.5
ค่าใช้จ่ายอื่น	32	31	ราคาตามสัญญา
ดอกเบี้ยจ่าย	45	154	ร้อยละ 1.6 ถึง 2.0 ต่อปี
ต้นทุนโครงการจ่ายล่วงหน้าจาก ค่าบริการติดตั้ง	2,460	-	ราคาตามสัญญา
รับโอนสิทธิในเจ้าหนี้ค่าอุปกรณ์และ ทรัพย์สิน	3,348	-	ราคาตามสัญญา

ยอดคงค้างระหว่างบริษัทฯ บริษัทย่อยและกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 มีรายละเอียดดังนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
ลูกหนี้การค้า - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน (หมายเหตุ 9)				
บริษัทที่เกี่ยวข้องกัน				
กลุ่มโมโน	34	20	-	-
ลูกหนี้อื่น - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน (หมายเหตุ 9)				
บริษัทย่อย	-	-	527	110
(ตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว)				
บริษัทร่วม				
JASIF	85	66	-	-
รวม	85	66	527	110
หัก: ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	-	-	(11)	(11)
รวมลูกหนี้อื่น - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน - สุทธิ	85	66	516	99

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน (หมายเหตุ 15, 28.ข)				
บริษัทย่อย				
(ตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว)	-	-	133	146
บริษัทร่วม				
JASIF	817	817	-	-
รวมค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	817	817	133	146
เงินปันผลค้างรับจากบริษัทย่อย				
บริษัทย่อย	-	-	198	584
(ตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว)				
เจ้าหนี้อื่น - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน (หมายเหตุ 17)				
บริษัทย่อย	-	-	138	44
(ตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว)				
บริษัทที่เกี่ยวข้องกัน				
กลุ่มโมโน	3	2	-	-
รวมเจ้าหนี้อื่น - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	3	2	138	44
ต้นทุนโครงการค้างจ่าย - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน (หมายเหตุ 17)				
บริษัทย่อย	-	-	2,460	-
(ตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว)				
สำรองการประกันรายได้ค่าเช่า - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน (หมายเหตุ 28.ค)				
บริษัทร่วม				
JASIF	12,423	14,054	-	-
เงินมัดจำรับจากลูกค้า				
บริษัทย่อย	-	-	10	10
(ตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว)				
บริษัทที่เกี่ยวข้องกัน				
กลุ่มโมโน	7	7	-	-
รวมเงินมัดจำรับจากลูกค้า	7	7	10	10

ยอดคงเหลือของเงินให้กู้ยืมระยะสั้นและเงินกู้ยืมระยะสั้นระหว่างบริษัทฯและบริษัทย่อย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 และการเคลื่อนไหวของเงินกู้ยืมดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินเฉพาะกิจการ			
	ยอดคงเหลือ	การเคลื่อนไหวในระหว่างปี		ยอดคงเหลือ
	ณ วันที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	ณ วันที่
	31 ธันวาคม 2560			31 ธันวาคม 2561
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บริษัทย่อย				
(ตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว)				
บริษัท อควาเมนท์ จำกัด	100	4,305	-	4,405
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบริษัทย่อย (หมายเหตุ 18)				
(ตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว)				
บริษัท เอเชียส รีเซนเนล เซอร์วิสเซส จำกัด	320	10	-	330
บริษัท จัสมิน อินเทอร์เน็ต จำกัด	40	50	-	90
บริษัท จัสมิน เทเลคอม ซิสเต็มส์ จำกัด (มหาชน)	340	-	(340)	-
บริษัท จัสเทล เน็ตเวิร์ค จำกัด	616	-	(569)	47
บริษัท พรีเมียม แอสเซท จำกัด	620	-	-	620
บริษัท ไทย ลอจิสติกส์ เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด	10	-	-	10
บริษัท ที.เจ.พี. เอ็นจิเนียริง จำกัด	40	-	-	40
บริษัท ทริปเปิ้ลที บรอดแบนด์ จำกัด (มหาชน)	3,832	-	(3,832)	-
รวม	5,818	60	(4,741)	1,137

ค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร

ในระหว่างปี บริษัทฯและบริษัทย่อยมีค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงานให้แก่กรรมการและผู้บริหาร ดังต่อไปนี้

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
ผลประโยชน์ระยะสั้น	207	208	54	50
ผลประโยชน์หลังออกจากงาน	19	19	4	4
รวม	226	227	58	54

การรับประกันกับบริษัทย่อย

บริษัทฯมีการระงับการรับประกันให้กับบริษัทย่อยตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 33.4 ข)

7. เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
เงินสด	16	16	-	-
เงินฝากธนาคาร	454	2,923	49	2,158
ตัวแลกเปลี่ยน	429	99	-	-
รวม	899	3,038	49	2,158

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ และตัวแลกเปลี่ยนของบริษัทฯและบริษัทย่อย มีอัตราดอกเบี้ยระหว่างร้อยละ 0.10 ถึง 1.30 ต่อปี (2560: ร้อยละ 0.10 ถึง 1.80 ต่อปี) และเฉพาะของบริษัทฯ มีอัตราดอกเบี้ยระหว่างร้อยละ 0.25 ถึง 1.00 ต่อปี (2560: ร้อยละ 0.25 ถึง 1.00 ต่อปี)

8. เงินลงทุนชั่วคราว - เงินฝากธนาคาร

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทฯมีเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำของบริษัทฯและบริษัทย่อยเป็นจำนวนเงินประมาณ 23 ล้านบาท (2560: 19 ล้านบาท) และเฉพาะของบริษัทฯเป็นจำนวนเงินประมาณ 0.1 ล้านบาท (2560: 0.1 ล้านบาท) ซึ่งบริษัทฯและบริษัทย่อยได้นำไปค้ำประกันวงเงินสินเชื่อ

9. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
ลูกหนี้การค้า - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน (หมายเหตุ 6)	34	20	-	-
ลูกหนี้การค้า - กิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน	3,782	3,613	55	55
ลูกหนี้อื่น - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน (หมายเหตุ 6)	85	66	527	110
ลูกหนี้อื่น - กิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน	107	102	3	-
ลูกหนี้ค่าหุ้น	-	127	-	127
รวม	4,008	3,928	585	292
หัก: ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(828)	(754)	(66)	(66)
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น - สุทธิ	3,180	3,174	519	226

ยอดคงเหลือของลูกหนี้การค้า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 แยกตามอายุลูกหนี้ที่คงค้างนับจากวันที่ถึงกำหนดชำระสรุปได้ดังนี้

(หน่วย: ล้านบาท)

อายุหนี้ค้างชำระ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
กิจการที่เกี่ยวข้องกัน				
ยังไม่ถึงกำหนดชำระ	5	6	-	-
ค้างชำระ				
ไม่เกิน 3 เดือน	19	13	-	-
มากกว่า 3 - 6 เดือน	10	-	-	-
มากกว่า 12 เดือน	-	1	-	-
รวม (หมายเหตุ 6)	34	20	-	-
กิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน				
ยังไม่ถึงกำหนดชำระ	74	134	-	-
ค้างชำระ				
ไม่เกิน 3 เดือน	243	154	-	-
มากกว่า 3 - 6 เดือน	144	113	-	-
มากกว่า 6 - 12 เดือน	148	121	-	-
มากกว่า 12 เดือน	3,173	3,091	55	55
รวม	3,782	3,613	55	55
หัก: ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(828)	(754)	(55)	(55)
สุทธิ	2,954	2,859	-	-
ลูกหนี้การค้า - สุทธิ	2,988	2,879	-	-

ในปี 2561 บริษัทขอยึดลูกหนี้การค้าออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญไปเป็นจำนวนประมาณ 168 ล้านบาท (2560: 170 ล้านบาท)

ยอดคงเหลือของลูกหนี้การค้าของบริษัท จัสมิน ชัมมาริน เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (“เจเอสทีซี”) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 จำนวน 2,518 ล้านบาท (2560: 2,518 ล้านบาท) เป็นลูกหนี้การค้าจากการให้บริการ ภายใต้สัญญาร่วมลงทุนระหว่างเจเอสทีซี และบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (“ทีโอที”) ซึ่งเป็นบริษัทผู้ให้สัมปทาน ทีโอทีได้ระงับการจ่ายชำระยอดคงค้างไว้ตั้งแต่เดือนกันยายน 2551 จนถึงวันที่ 4 ตุลาคม 2554 (วันที่สิ้นสุดสัญญาร่วมลงทุน) เนื่องจากทีโอทียังมีข้อโต้แย้งในวิธีการคำนวณอัตราส่วนแบ่งรายได้กับเจเอสทีซี ดังนั้นเพื่อให้เป็นที่ยุติในเรื่องการชำระส่วนแบ่งรายได้ตามสัญญาร่วมลงทุนดังกล่าว เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2557 เจเอสทีซีจึงนำเรื่องดังกล่าวเสนอเป็นข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อวินิจฉัยเรื่องดังกล่าว ต่อมาเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2559 ทีโอทียื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการเรียกร้องให้เจเอสทีซีคืนเงินส่วนแบ่งรายได้ที่ได้รับเกินตามสัญญาร่วมลงทุนเดียวกันนี้ พร้อมเรียกค่าเสียหายโอกาสเป็นจำนวนรวมประมาณ 9,931 ล้านบาท โดยเจเอสทีซียื่นคำคัดค้านต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการแล้ว ขณะนี้ข้อพิพาทอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาของสถาบันอนุญาโตตุลาการ

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2559 ทีโอทียื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการเรียกร้องให้บริษัท ไทย ลอจิสติกส์ เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (“ทีแอลดีที”) และเจเอสทีซี ร่วมกันหรือแทนกันชำระค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงหรือจัดหาอุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายในการอบรมต่างประเทศ รวมทั้งค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ย และค่าเสียหายโอกาสในการประกอบธุรกิจตามสัญญาร่วมลงทุนและข้อตกลงต่อท้ายสัญญาร่วมลงทุนดังกล่าวจำนวนรวมประมาณ 258 ล้านบาท โดยทีแอลดีทียื่นคำคัดค้านต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการแล้ว ขณะนี้ข้อพิพาทอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาของสถาบันอนุญาโตตุลาการ

อย่างไรก็ตาม ฝ่ายบริหารและที่ปรึกษากฎหมายของเจเอสทีซีและทีแอลดีทีเชื่อว่า ได้ปฏิบัติตามสัญญาร่วมลงทุนดังกล่าวถูกต้องและครบถ้วน

เจเอสทีซีและทีแอลดีทีได้โอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินส่วนแบ่งรายได้จากทีโอที ภายใต้สัญญาร่วมลงทุนดังกล่าวเพื่อค้ำประกันเงินกู้ยืมระยะยาวของเจเอสทีซีตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 19

10. ลูกหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้

เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2551 บริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) (“ทีทีแอนด์ที”) ได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลางเพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้ และเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2552 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งแต่งตั้งให้บริษัท พี แพลนเนอร์ จำกัด เป็นผู้ทำแผนฟื้นฟูกิจการ และในวันที่ 11 สิงหาคม 2553 ที่ประชุมเจ้าหนี้ได้มีมติพิเศษเห็นชอบด้วยแผนการฟื้นฟูกิจการ ต่อมาในวันที่ 5 ตุลาคม 2553 เจ้าหนี้หลายรายรวมถึงบริษัทย่อยได้ยื่นคำร้องคัดค้านแผนฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2553 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการของทีทีแอนด์ที ในระหว่างปี 2554 บริษัทย่อยได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการดังกล่าวต่อศาลฎีกา ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา

ตามแผนฟื้นฟูกิจการของทีทีแอนด์ที บริษัทย่อยจะได้รับชำระหนี้คืนทั้งในส่วนของเงินต้นและดอกเบี้ย
ค้างชำระโดยกำหนดชำระคืนเป็นเงินสดและหุ้นสามัญของทีทีแอนด์ทีตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่ระบุไว้
ในแผนฟื้นฟูกิจการ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 บริษัทย่อยมียอดคงเหลือของลูกหนี้ตามสัญญาปรับ โครงสร้างหนี้จากทีทีแอนด์ที
จำนวน 54 ล้านบาท ซึ่งตามเงื่อนไขที่กำหนดในแผนฟื้นฟูกิจการของทีทีแอนด์ที บริษัทย่อยจะได้รับชำระ
คืนยอดคงเหลือดังกล่าวทั้งจำนวนเป็นเงินสดในวันทำการสุดท้ายของไตรมาสที่หนึ่งของปี 2558
อย่างไรก็ตามเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2559 ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของทีทีแอนด์ทีเด็ดขาด
แล้ว เพื่อความระมัดระวัง บริษัทย่อยจึงบันทึกค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับยอดคงเหลือของลูกหนี้จาก
ทีทีแอนด์ทีเพิ่มจำนวน

นอกจากนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการดังกล่าวได้ระบุว่า การชำระยอดคงค้างระหว่างบริษัท ทริปเปิลที บรอดแบนด์
จำกัด (มหาชน) (“ทริปเปิลที”) ให้แก่ทีทีแอนด์ทีในปี 2552 โดยวิธีการ โอนตัวสัญญาใช้เงินจำนวน
707 ล้านบาท ซึ่งทีทีแอนด์ทีเป็นผู้ส่งจ่าย และบริษัท ทีที แอนด์ ที ซับส์ไครเบอร์ เซอร์วิส เซส จำกัด
 (“ทีทีแอนด์ทีเอสเอส”) ซึ่งเป็นบริษัทย่อยของทีทีแอนด์ที ได้สละหลังเพื่อ โอนตัวสัญญาใช้เงินดังกล่าว
ให้แก่ทริปเปิลที และการแสดงเจตนาของการหักกลบลบหนี้กับทีทีแอนด์ทีโดยการใช้สิทธิเรียกร้องในการ
รับชำระหนี้ที่ทีทีแอนด์ทีค้างชำระจำนวน 170 ล้านบาทกับทีทีแอนด์ทีเอสเอส และทีทีแอนด์ทีเอสเอสได้
โอนสิทธิดังกล่าวให้แก่ทริปเปิลทีมาหักกลบลบหนี้กับหนี้ที่ทริปเปิลทีติดค้างอยู่กับทีทีแอนด์ทีว่าเป็นการ
ชำระหนี้ที่ไม่ต้องตรงตามความประสงค์แห่งสัญญาและถือเป็นการชำระหนี้อื่นไม่มีผลสมบูรณ์ เนื่องจาก
การชำระหนี้ที่ทริปเปิลทีจะต้องชำระค่าบริการวงจรเช่นนั้นต้องสอดคล้องกับข้อตกลงตามที่กำหนดไว้ใน
สัญญาสัมปทานที่ทีทีแอนด์ทีมีมาอยู่ก่อน กล่าวคือทริปเปิลทีจะต้องทำการชำระหนี้ไปยังทีโอทีโดยตรง
เสียก่อน แล้วทีโอทีจึงทำการจัดสรรชำระหนี้ตามอัตราส่วนแบ่งรายได้ที่ตกลงไว้ในสัญญาสัมปทานให้แก่
ทีทีแอนด์ที ดังนั้นการที่ทริปเปิลทีทำการชำระหนี้ที่มีใช้ด้วยเงินสด เช่น บรรดาสิทธิเรียกร้องหรือ
ตัวสัญญาใช้เงิน และ/หรือ ชำระหนี้โดยตรงให้แก่ทีทีแอนด์ทีนั้น ย่อมถือเป็นการชำระหนี้ที่ไม่ต้องตรง
ตามความประสงค์แห่งสัญญา และถือเป็นการชำระหนี้อื่นไม่มีผลสมบูรณ์

เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2554 บริษัท พี แพลนเนอร์ จำกัด ในฐานะผู้บริหารแผนฟื้นฟูกิจการของทีทีแอนด์ที
ในขณะนั้นได้มีหนังสือบอกกล่าวไม่ยอมรับสิทธิอันเกิดจากการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามสัญญา เมื่อวันที่
2 กุมภาพันธ์ 2554 ทริปเปิลทีจึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลล้มละลายกลางเพื่อขอให้ศาลสั่งว่าการกระทำของ
ผู้บริหารแผนดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2555
ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งไม่เห็นด้วยกับคำร้องของทริปเปิลที เนื่องจากศาลเห็นว่าทริปเปิลทียื่นคำร้อง
ไม่ถูกต้อง เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2555 ทริปเปิลทีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลฎีกา ปัจจุบันอยู่ระหว่าง
การพิจารณาของศาลฎีกา

อย่างไรก็ตาม บริษัทที่ปรึกษากฎหมายของทริปเปิลทีได้แสดงความเห็นว่ากรณีที่ทริปเปิลทีได้ชำระหนี้ค่าบริการวงจรเช่าค้างชำระตามสัญญาการให้บริการวงจรเช่าให้กับทีทีแอนด์ทีโดยตรง เนื่องจากวิธีการชำระเงินให้แก่ทีไอทีเกิดเหตุขัดข้องขึ้นนั้น ทริปเปิลทีสามารถกระทำได้นี้เนื่องจากทีทีแอนด์ทีเป็นคู่สัญญาที่มีนิติสัมพันธ์กับทริปเปิลทีโดยตรง การที่ทริปเปิลทีได้ชำระค่าบริการวงจรเช่าโดยการสลักหลังและโอนตัวสัญญาชำระเงินให้ทีทีแอนด์ทีตามที่กล่าวข้างต้นถือได้ว่าทีทีแอนด์ทีเป็นทั้งผู้ออกและผู้ทรงตัวสัญญาชำระเงินในเวลาเดียวกัน ดังนั้นสิทธิและความรับผิดชอบในหนี้ตามตัวสัญญาชำระเงินนั้นตกอยู่แก่บุคคลเดียวกันและเคลื่อนกลิ้งกัน ซึ่งมีผลทำให้หนี้ตามตัวสัญญาชำระเงินและหนี้ค่าบริการค้างชำระเป็นอันระงับสิ้นไปด้วยจำนวนที่เท่ากับมูลค่าตามตัวสัญญาชำระเงินดังกล่าว และการที่ทริปเปิลทีได้แสดงเจตนาขอหักกลบลบหนี้กับทีทีแอนด์ทีโดยการโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้การค้ำที่ทริปเปิลทีโอนมาจากทีทีแอนด์ทีเอสเอสตามที่กล่าวข้างต้น ทริปเปิลทีจึงมีฐานะเป็นลูกหนี้และเจ้าหนี้ของทีทีแอนด์ทีในเวลาเดียวกัน ทีทีแอนด์ทีกับทริปเปิลทีจึงมีความผูกพันซึ่งกันและกัน โดยมูลหนี้อันมีวัตถุประสงค์เป็นหนี้เงินอย่างเดียวกัน ทริปเปิลทีจึงมีสิทธิโดยชอบที่จะแสดงเจตนาขอหักกลบลบหนี้กับทีทีแอนด์ทีเพียงเท่ากับจำนวนที่ตรงกัน ในมูลหนี้ทั้งสองฝ่าย

นอกจากนี้ในแผนฟื้นฟูกิจการได้ระบุว่าผู้ทำแผนมีอำนาจไม่ยอมรับสิทธิตามสัญญาให้บริการวงจรเช่ารวมทั้งสัญญาและ/หรือบันทึกข้อตกลงฉบับแก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับและข้อตกลงเกี่ยวกับอัตราค่าบริการวงจรเช่าทุกฉบับ ตามมาตรา 90/40 หรือ 90/41 ทวิของพระราชบัญญัติล้มละลาย อย่างไรก็ตามบริษัทที่ปรึกษากฎหมายของทริปเปิลทีได้ให้ความเห็นว่าการใช้สิทธิดังกล่าวของผู้ทำแผนจะไม่มีผลย้อนหลังต่อสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารของทริปเปิลทีเชื่อว่ากรณีดังกล่าวข้างต้น ทริปเปิลทีได้ทำถูกต้องตามความเห็นของที่ปรึกษากฎหมายของทริปเปิลทีแล้ว ทริปเปิลทีจึงไม่ได้สะท้อนเรื่องดังกล่าวข้างต้นไว้ในงบการเงิน

11. เงินลงทุนในบริษัทย่อย

11.1 เงินลงทุนในบริษัทย่อยตามที่แสดงในงบการเงินเฉพาะกิจการมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ชื่อบริษัท	ทุนเรียกชำระแล้ว		ราคาทุน		(หน่วย: ล้านบาท)	
					เงินปันผลรับ	
	2561	2560	2561	2560	2561	2560
บริษัท จัสมิน ซัมมารีน เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด	1,550	1,550	1,946	1,946	-	-
บริษัท อควิเมนต์ จำกัด	760	760	760	760	3,291	1,976
บริษัท แจส โมบาย บรอดแบนด์ จำกัด	1.2	1.2	834	834	-	-
บริษัท ที.เจ.พี. เอ็นจิเนียริง จำกัด	200	200	160	160	-	-
บริษัท โมไบล์ คอมมิวนิเคชั่น เซอร์วิสเซส จำกัด	100	100	70	70	-	-
บริษัท จัสมิน เทเลคอม ซิสเต็มส์ จำกัด (มหาชน)	706	706	58	58	-	-
บริษัท ทรี บีบี จำกัด	52	52	52	52	-	-
บริษัท จัสมิน อินเทอร์เน็ตชั้นเนต โอเวอร์ซีส์ จำกัด	115	115	46	46	-	-
บริษัท จัสมิน อินเทอร์เน็ต จำกัด	15	15	7	7	9	-
บริษัท แจงวัฒนะ แพลตฟอร์ม จำกัด	0.1	0.1	-	-	-	-
			<u>3,933</u>	<u>3,933</u>	<u>3,300</u>	<u>1,976</u>
หัก: ค่าเผื่อการด้อยค่าของเงินลงทุน			<u>(980)</u>	<u>(980)</u>		
รวมเงินลงทุนในบริษัทย่อย - สุทธิ			<u>2,953</u>	<u>2,953</u>		

11.2 ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 9 ปัจจุบันเจเอสทีซื้ออยู่ระหว่างรอคำวินิจฉัยจากสถาบันอนุญาโตตุลาการในเรื่องอัตราส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการภายใต้สัญญาร่วมลงทุนกับทีโอที ฝ่ายบริหารของเจเอสทีซึ่งเชื่อว่าการบันทึกรายได้จากการให้บริการดังกล่าวสอดคล้องกับสัญญาร่วมลงทุนดังกล่าวข้างต้น

12. เงินลงทุนในบริษัทร่วม

12.1 รายละเอียดของบริษัทร่วม

(หน่วย: ล้านบาท)

ชื่อบริษัท	ลักษณะธุรกิจ	จัดตั้งขึ้น ในประเทศ	งบการเงินรวม							
			สัดส่วนเงินลงทุน		ราคาทุน		มูลค่าตามบัญชี ตามวิธีส่วนได้เสีย		ส่วนแบ่งกำไร จากเงินลงทุน ในบริษัทร่วม ในระหว่างปี	
			2561 (ร้อยละ)	2560 (ร้อยละ)	2561	2560	2561	2560	2561	2560
กองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐาน บรอดแบนด์อินเทอร์เน็ต จัสมิน	ลงทุนในธุรกิจโครงสร้าง พื้นฐาน	ไทย	24	33	12,740	18,060	3,993	6,209	899	1,095
บริษัท ศูนย์บริการวิชาการ อินเทอร์เน็ต จำกัด	ให้เช่าอุปกรณ์สื่อสาร	ไทย	38	38	49	49	25	25	-	1
บริษัท เทเลคอม เคเอสซี จำกัด	ยังไม่เริ่มดำเนินกิจการ	ไทย	40	40	-	-	-	-	-	-
รวมเงินลงทุนในบริษัทร่วม					<u>12,789</u>	<u>18,109</u>	<u>4,018</u>	<u>6,234</u>	<u>899</u>	<u>1,096</u>

(หน่วย: ล้านบาท)

งบการเงินเฉพาะกิจการ

ชื่อบริษัท	ลักษณะธุรกิจ	จัดตั้งขึ้น ในประเทศ	งบการเงินเฉพาะกิจการ							
			สัดส่วนเงินลงทุน		ราคาทุน		ค่าเพื่อการด้อยค่า ของเงินลงทุน		มูลค่าตามบัญชี ตามวิธีราคาทุน - สุทธิ	
			2561 (ร้อยละ)	2560 (ร้อยละ)	2561	2560	2561	2560	2561	2560
กองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐาน บรอดแบนด์อินเทอร์เน็ต จัสมิน	ลงทุนในธุรกิจโครงสร้าง พื้นฐาน	ไทย	24	33	12,740	18,060	-	-	12,740	18,060
บริษัท ศูนย์บริการวิชาการ อินเทอร์เน็ต จำกัด	ให้เช่าอุปกรณ์สื่อสาร	ไทย	38	38	49	49	(33)	(33)	16	16
บริษัท เทเลคอม เคเอสซี จำกัด	ยังไม่เริ่มดำเนินการ	ไทย	40	40	-	-	-	-	-	-
รวมเงินลงทุนในบริษัทร่วม					12,789	18,109	(33)	(33)	12,756	18,076

12.2 เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2558 บริษัทฯได้เข้าทำการซื้อหน่วยลงทุนของJASIF จำนวน 1,833 ล้านหน่วย เป็นจำนวนเงิน 18,332 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 33.33 ของจำนวนหน่วยลงทุนทั้งหมด บริษัทฯ จะต้องดำรงสัดส่วนการถือหน่วยลงทุนตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 28.ข)

ในปี 2561 บริษัทฯได้จำหน่ายเงินลงทุนในJASIFจำนวน 540 ล้านหน่วย โดยมีกำไรจากการขายเงินลงทุนในงบการเงินรวมเป็นจำนวน 3,650 ล้านบาท และ 158 ล้านบาท ในงบการเงินเฉพาะกิจการ ทำให้บริษัทฯ มีสัดส่วนการถือหน่วยลงทุนลดลงจากร้อยละ 33.33 เป็นร้อยละ 23.51 ของจำนวนหน่วยลงทุนทั้งหมด ที่ออกและจำหน่ายแล้ว

บริษัทฯได้รับเงินปันผลจากJASIFในระหว่างปีเป็นจำนวนเงินประมาณ 1,288 ล้านบาท (2560: 1,668 ล้านบาท)

เงินลงทุนในJASIFตามวิธีส่วนได้เสียและวิธีราคาทุน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 มีรายละเอียด ดังนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	วิธีส่วนได้เสีย		วิธีราคาทุน	
	2561	2560	2561	2560
ราคาทุน	12,932	18,332	12,932	18,332
บวก: ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนสะสม	2,829	2,911	-	-
หัก: กำไรจากการขายสินทรัพย์เข้ากองทุนฯ				
ตามสัดส่วนการถือหน่วยลงทุนของบริษัทฯ	(7,412)	(10,509)	-	-
หัก: เงินปันผลรับสะสม	(4,164)	(4,253)	-	-
หัก: เงินคืนทุนสะสม	(192)	(272)	(192)	(272)
สุทธิ	3,993	6,209	12,740	18,060

มูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนในJASIF ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีมูลค่าเท่ากับ 12,867 ล้านบาท (2560: 22,181 ล้านบาท)

บริษัทฯได้นำใบสำคัญแสดงการถือหน่วยลงทุนในJASIFทั้งหมดไปวางเป็นหลักประกันวงเงินกู้ยืมตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 19

13. อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน

	(หน่วย: ล้านบาท)
	งบการเงินรวม
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561:	
ราคาทุน	960
หัก: ค่าเสื่อมราคาสะสม	(460)
มูลค่าตามบัญชี - สุทธิ	500
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560:	
ราคาทุน	966
หัก: ค่าเสื่อมราคาสะสม	(431)
มูลค่าตามบัญชี - สุทธิ	535

การกระทบยอดมูลค่าตามบัญชีของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนสำหรับปีแสดงได้ดังนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)	
	งบการเงินรวม	
	2561	2560
มูลค่าตามบัญชีต้นปี	535	515
ซื้อสินทรัพย์	1	47
โอนไปที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - ราคาตามบัญชี	(7)	-
ค่าเสื่อมราคา	(29)	(27)
มูลค่าตามบัญชีปลายปี	500	535
มูลค่ายุติธรรม	1,905	1,865
รายได้ค่าเช่ารับ	31	31

มูลค่ายุติธรรมประเมินโดยผู้ประเมินราคาอิสระซึ่งวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมในระดับชั้นที่ 3 โดยใช้เกณฑ์ราคาตลาดสำหรับที่ดินและใช้เกณฑ์วิธีพิจารณาจากรายได้ (Income Approach) สำหรับอาคารสำนักงานให้เช่า ข้อสมมติฐานหลักที่ใช้ในการประเมินราคาอาคารดังกล่าวประกอบด้วย อัตราผลตอบแทน อัตราเงินเฟ้อ อัตราพื้นที่ว่างระยะยาว และอัตรากำไรเฉลี่ยระยะยาวของค่าเช่า

บริษัทย่อยมีสัญญาเช่าดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการให้เช่าอาคาร อายุของสัญญามีระยะเวลาตั้งแต่ 1 ปีถึง 4 ปี โดยขอสงวนสิทธิ์เพื่อการลงทุนที่ให้เช่าตามสัญญาเช่าดำเนินงานดังกล่าว ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 จะก่อให้เกิดรายได้ค่าเช่าขั้นต่ำในอนาคตดังนี้

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม	
	2561	2560
ภายใน 1 ปี	29	31
มากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 4 ปี	16	33

14. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม								
	ที่ดิน	อาคารและ ส่วนปรับปรุง สินทรัพย์เช่า และอาคาร	อุปกรณ์สำหรับ ให้บริการ โครงข่าย โทรคมนาคม	ยานพาหนะ	เครื่องมือและ อุปกรณ์	เครื่องตกแต่ง และอุปกรณ์ สำนักงาน	อื่นๆ	สินทรัพย์ ระหว่างติดตั้ง	รวม
ราคาทุน									
1 มกราคม 2560	120	1,148	30,827	500	626	1,012	759	6,495	41,487
ซื้อเพิ่ม	2	24	1,039	152	52	96	3	5,792	7,160
จำหน่าย	-	-	(10)	(1)	(106)	(23)	(17)	(4)	(161)
โอนเข้า (ออก)	-	-	6,538	-	6	49	-	(6,976)	(383)
31 ธันวาคม 2560	122	1,172	38,394	651	578	1,134	745	5,307	48,103
ซื้อเพิ่ม	16	36	5,725	1,248	82	120	-	3,927	11,154
จำหน่าย	-	(1)	(10)	(210)	(12)	(47)	(7)	(1)	(288)
โอนจากอสังหาริมทรัพย์ เพื่อการลงทุน	3	7	-	-	-	-	3	-	13
โอนเข้า (ออก)	2	-	6,151	-	48	(195)	3	(6,368)	(359)
31 ธันวาคม 2561	143	1,214	50,260	1,689	696	1,012	744	2,865	58,623

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม (ต่อ)								
	ที่ดิน	อาคารและ ส่วนปรับปรุง สินทรัพย์เช่า และอาคาร	อุปกรณ์สำหรับ ให้บริการ โครงข่าย โทรคมนาคม	ยานพาหนะ	เครื่องมือและ อุปกรณ์	เครื่องตกแต่ง และอุปกรณ์ สำนักงาน	อื่นๆ	สินทรัพย์ ระหว่างติดตั้ง	รวม
ค่าเสื่อมราคาสะสม									
1 มกราคม 2560	-	732	10,484	361	393	792	288	-	13,050
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	-	64	3,315	59	77	132	2	-	3,649
ค่าเสื่อมราคาสำหรับ ส่วนที่จำหน่าย	-	-	(9)	(1)	(106)	(22)	(17)	-	(155)
31 ธันวาคม 2560	-	796	13,790	419	364	902	273	-	16,544
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	-	54	3,899	222	94	137	3	-	4,409
ค่าเสื่อมราคาสำหรับ ส่วนที่จำหน่าย	-	-	(9)	(210)	(12)	(46)	(7)	-	(284)
ค่าเสื่อมราคาของส่วนที่ โอนจากอสังหาริมทรัพย์ เพื่อการลงทุน	-	4	-	-	-	-	2	-	6
31 ธันวาคม 2561	-	854	17,680	431	446	993	271	-	20,675

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม (ต่อ)								
	ที่ดิน	อาคารและ ส่วนปรับปรุง สินทรัพย์เช่า และอาคาร	อุปกรณ์สำหรับ ให้บริการ โครงข่าย โทรคมนาคม	ยานพาหนะ	เครื่องมือและ อุปกรณ์	เครื่องตกแต่ง และอุปกรณ์ สำนักงาน	อื่นๆ	สินทรัพย์ ระหว่างติดตั้ง	รวม
ค่าเพื่อการด้อยค่า									
1 มกราคม 2560	-	-	-	-	-	-	461	-	461
31 ธันวาคม 2560	-	-	-	-	-	-	461	-	461
31 ธันวาคม 2561	-	-	-	-	-	-	461	-	461
มูลค่าสุทธิตามบัญชี									
31 ธันวาคม 2560	122	376	24,604	232	214	232	11	5,307	31,098
31 ธันวาคม 2561	143	360	32,580	1,258	250	19	12	2,865	37,487
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี									
2560 (จำนวน 3,455 ล้านบาท รวมอยู่ในต้นทุนการบริการ ส่วนที่เหลือรวมอยู่ในค่าใช้จ่ายในการขาย การบริการและบริหาร)									3,649
2561 (จำนวน 4,240 ล้านบาท รวมอยู่ในต้นทุนการบริการ ส่วนที่เหลือรวมอยู่ในค่าใช้จ่ายในการขาย การบริการและบริหาร)									4,409

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินเฉพาะกิจการ				
	ส่วนปรับปรุง สินทรัพย์เช่า	เครื่องตกแต่งและ อุปกรณ์สำนักงาน	เครื่องมือ และอุปกรณ์	ยานพาหนะ	รวม
ราคาทุน					
1 มกราคม 2560	54	28	2	2	86
ซื้อเพิ่ม	-	1	-	-	1
จำหน่าย	-	(1)	-	-	(1)
31 ธันวาคม 2560	54	28	2	2	86
ซื้อเพิ่ม	-	2	-	4	6
จำหน่าย	-	(1)	-	(1)	(2)
31 ธันวาคม 2561	54	29	2	5	90
ค่าเสื่อมราคาสะสม					
1 มกราคม 2560	53	26	2	2	83
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	1	1	-	-	2
ค่าเสื่อมราคาสำหรับส่วนที่จำหน่าย	-	(1)	-	-	(1)
31 ธันวาคม 2560	54	26	2	2	84
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	-	2	-	-	2
ค่าเสื่อมราคาสำหรับส่วนที่จำหน่าย	-	(1)	-	(1)	(2)
31 ธันวาคม 2561	54	27	2	1	84
มูลค่าสุทธิตามบัญชี					
31 ธันวาคม 2560	-	2	-	-	2
31 ธันวาคม 2561	-	2	-	4	6
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี					
2560 (รวมอยู่ในค่าใช้จ่ายในการบริหาร)					2
2561 (รวมอยู่ในค่าใช้จ่ายในการบริหาร)					2

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทฯและบริษัทย่อยมีอาคารและอุปกรณ์จำนวนหนึ่งซึ่งตัดค่าเสื่อมราคาหมดแล้วแต่ยังใช้งานอยู่ มูลค่าตามบัญชีก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเพื่อการด้อยค่าของสินทรัพย์ดังกล่าวมีจำนวนเงินประมาณ 7,454 ล้านบาท (2560: 6,234 ล้านบาท) และเฉพาะของบริษัทฯมีจำนวนเงินประมาณ 81 ล้านบาท (2560: 81 ล้านบาท)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทฯและบริษัทย่อยมียอดคงเหลือของยานพาหนะและอุปกรณ์ซึ่งได้มาภายใต้สัญญาเช่าทางการเงิน โดยมีมูลค่าสุทธิตามบัญชีเป็นจำนวนเงิน 1,195 ล้านบาท (2560: 211 ล้านบาท) และเฉพาะของบริษัทฯมีมูลค่าสุทธิตามบัญชีเป็นจำนวนเงิน 4 ล้านบาท (2560: ไม่มี)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทฯมียอดคงเหลือของเจ้าหนี้ค่าอุปกรณ์จำนวน 4,308 ล้านบาท (2560: ไม่มี) ซึ่งบริษัทฯได้ใช้อุปกรณ์ดังกล่าวสำหรับโครงการก่อสร้างสินทรัพย์ดำเนินงานหลักของกลุ่มบริษัท ในระหว่างปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทฯได้รวมต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายแก่เจ้าหนี้ค่าอุปกรณ์เข้าเป็นราคาทุนของโครงการ จำนวน 130 ล้านบาท (2560: ไม่มี) โดยคำนวณจากอัตราการจัดขึ้นเป็นทุนในอัตราร้อยละ 2.62

ในปี 2548 บริษัท พรีเมียม แอสเซท จำกัด (“พีเอ”) ได้ซื้ออาคารจัดมิน อินเตอร์เนชั่นแนล ทาวเวอร์ จากสถาบันการเงินแห่งหนึ่งในราคา 1,200 ล้านบาท ซึ่งบริษัทฯมีค่าเช่าจ่ายล่วงหน้าสำหรับการเช่าพื้นที่ในอาคารดังกล่าวตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 15 บริษัทฯได้แสดงค่าเช่าจ่ายล่วงหน้ารวมเป็นส่วนหนึ่งของอาคารที่ซื้อมาในงบการเงินรวม เพื่อแสดงข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นเนื้อหาเชิงเศรษฐกิจที่แท้จริง

15. ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า

ยอดคงเหลือของค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 มีดังนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)	
	งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560
ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า	415	415
หัก: ค่าตัดจำหน่ายสะสม	(282)	(269)
ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า - สุทธิ	133	146
ค่าตัดจำหน่ายที่บันทึกอยู่ในส่วนของกำไรหรือขาดทุน	14	14

ในปี 2541 บริษัทฯ ได้เข้าทำสัญญาเช่าพื้นที่อาคารสำนักงาน (อาคาร จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล ทาวเวอร์) กับบริษัท พรีเมียม เรียด เอสเตท จำกัด (เดิมเป็นบริษัทร่วมและเลิกกิจการในปี 2560) โดยสัญญาดังกล่าวมีระยะเวลาเช่า 30 ปี ซึ่งบริษัทฯ ได้จ่ายค่าเช่าล่วงหน้าเป็นจำนวนเงินรวม 415 ล้านบาท ต่อมาในปี 2543 บริษัทร่วมดังกล่าวได้โอนกรรมสิทธิ์ในอาคารให้แก่สถาบันการเงินเพื่อเป็นการชำระหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้

ในปี 2548 พี่เอได้ซื้ออาคารดังกล่าวคืนจากสถาบันการเงินตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 14 ดังนั้น เพื่อแสดงข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นเนื้อหาเชิงเศรษฐกิจที่แท้จริง บริษัทฯ จึงได้แสดงค่าเช่าจ่ายล่วงหน้ารวมเป็นส่วนหนึ่งของอาคารที่ซื้อมาในงบการเงินรวม

16. เงินกู้ยืมระยะสั้นจากธนาคาร

เงินกู้ยืมระยะสั้นจากธนาคารของบริษัทย่อยมีอัตราดอกเบี้ยเทียบเคียงกับอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมขั้นต่ำของธนาคาร (MLR) และ LIBOR บวกอัตราที่กำหนดในสัญญา และค่าประกันโดยเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำของบริษัทย่อย

17. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น

	(หน่วย: ล้านบาท)			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
เจ้าหนี้การค้า - กิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน	2,711	3,519	-	-
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	121	82	62	30
เจ้าหนี้อื่น - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน				
(หมายเหตุ 6)	3	2	138	44
เจ้าหนี้อื่น - กิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน	462	320	14	4
ต้นทุนโครงการค้างจ่าย - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน (หมายเหตุ 6)	-	-	2,460	-
ต้นทุนโครงการค้างจ่าย - กิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน	138	141	-	-
รวมเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	3,435	4,064	2,674	78

ทรัพย์สินที่มีข้อโต้แย้งกับที่ตีเอนด์ที่เกี่ยวกับการชำระยอดคงค้างระหว่างกันในปี 2552 โดยวิธีการโอนตัวสัญญาใช้เงินและการโอนสิทธิการรับชำระเงินเป็นจำนวนรวม 877 ล้านบาท และสัญญาให้บริการวงจรเช่าตามที่เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 10

18. เงินกู้ยืมระยะสั้น

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบริษัทย่อย (หมายเหตุ 6)	-	-	1,137	5,818
เงินกู้ยืมระยะสั้น - กิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน	571	1,358	571	1,358
รวม	571	1,358	1,708	7,176

ในปี 2560 บริษัทฯ ได้เข้ากู้ยืมเงินในรูปแบบตัวสัญญาใช้เงินกับกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกันสองแห่งคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 5.0 ต่อปี และ 8.0 ต่อปี และไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน

19. เงินกู้ยืมระยะยาว

(หน่วย: ล้านบาท)

เงินกู้	อัตราคอกเบี้ย (ร้อยละต่อปี)	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2561	2560	2561	2560
19.1	MLR - 0.25	-	4,800	-	4,800
19.2	MLR - 0.25	4,775	-	4,775	-
19.3	MLR	266	426	-	-
รวม		5,041	5,226	4,775	4,800
หัก: ค่าธรรมเนียมทางการเงินรอตัดจ่าย		(64)	(36)	(64)	(36)
ยอดสุทธิ		4,977	5,190	4,711	4,764
หัก: ส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี		(893)	(1,346)	(733)	(1,185)
เงินกู้ยืมระยะยาว - สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี		4,084	3,844	3,978	3,579

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะกิจการ
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2561	5,226	4,800
บวก: กู้เพิ่ม	8,500	8,500
หัก: จ่ายคืนเงินกู้	(8,685)	(8,525)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561	5,041	4,775

รายละเอียดของเงินกู้ยืมระยะยาวข้างต้น มีดังนี้

- 19.1 เงินกู้ยืมดังกล่าวเป็นของบริษัทฯ โดยมีวงเงินกู้จำนวน 6,000 ล้านบาท มีกำหนดชำระดอกเบี้ยเป็นรายเดือน และชำระคืนเงินต้นเป็นรายงวด 6 เดือน จำนวน 10 งวด งวดละ 600 ล้านบาท และงวดสุดท้ายให้ชำระเงินต้นส่วนที่เหลือทั้งจำนวน และต้องจ่ายชำระคืนเงินต้นทั้งหมดภายในวันที่ 25 ธันวาคม 2564 โดยเริ่มชำระงวดแรกในวันที่ 25 มิถุนายน 2560 เงินกู้ยืมดังกล่าวค้ำประกันโดยใบสำคัญแสดงการถือหน่วยลงทุนในJASIFทั้งจำนวนและ โอนสิทธิการรับเงินปันผลจากJASIF นอกจากนี้ภายใต้สัญญาให้สินเชื่อดังกล่าวได้ระบุข้อปฏิบัติและข้อจำกัดไว้บางประการ เช่น การดำรงอัตราส่วนทางการเงิน การดำรงอัตราส่วนการถือหุ้นและการก่อภาระหนี้สิน เป็นต้น ในระหว่างปีปัจจุบันบริษัทฯ ได้ชำระคืนเงินกู้ยืมดังกล่าวก่อนครบกำหนดทั้งจำนวนแล้ว
- 19.2 เงินกู้ยืมดังกล่าวเป็นของบริษัทฯ โดยมีวงเงินกู้จำนวน 8,500 ล้านบาท แบ่งเป็น 2 วงเงินกู้ โดยวงเงินแรกมีจำนวน 6,000 ล้านบาท มีกำหนดชำระดอกเบี้ยเป็นรายเดือน และชำระคืนเงินต้นเป็นรายงวด 6 เดือน จำนวน 16 งวด งวดละ 375 ล้านบาท และงวดสุดท้ายให้ชำระเงินต้นส่วนที่เหลือทั้งจำนวน และต้องจ่ายชำระคืนเงินต้นทั้งหมดภายในวันที่ 25 ธันวาคม 2568 โดยเริ่มชำระงวดแรกในวันที่ 25 มิถุนายน 2561 และวงเงินกู้ที่สองมีจำนวน 2,500 ล้านบาท มีกำหนดชำระดอกเบี้ยเป็นรายเดือน โดยเงินกู้ดังกล่าวจะต้องชำระคืนก็ต่อเมื่อมีการรับเงินจากการใช้สิทธิซื้อหุ้นสามัญของบริษัทฯตามใบสำคัญแสดงสิทธิ (JAS-W3) และต้องจ่ายชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยทั้งหมดภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2561 โดยวงเงินกู้ยืมทั้งสองค้ำประกันโดยใบสำคัญแสดงการถือหน่วยลงทุนในJASIFทั้งจำนวน บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ที่เปิดไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการสำรองการชำระหนี้ของบริษัทฯ นอกจากนี้ภายใต้สัญญาให้สินเชื่อดังกล่าวได้ระบุข้อปฏิบัติและข้อจำกัดไว้บางประการ เช่น การดำรงอัตราส่วนทางการเงิน การดำรงอัตราส่วนการถือหุ้นและการก่อภาระหนี้สิน และหากมีการรับเงินปันผลจากJASIF หรือมีการรับเงินจากการขายหน่วยลงทุนJASIFให้นำเงินดังกล่าวมาชำระหนี้เงินกู้ เป็นต้น ในระหว่างปีปัจจุบัน บริษัทฯ ได้ชำระคืนวงเงินกู้ที่สองแล้วก่อนกำหนดทั้งจำนวน
- 19.3 เงินกู้ยืมดังกล่าวเป็นของเจเอสทีซี มีกำหนดชำระดอกเบี้ยทุกสิ้นเดือนและชำระเงินต้นเป็นรายไตรมาสทุกสิ้นเดือนมีนาคม มิถุนายน กันยายน ธันวาคม โดยปี 2555 - 2557 ชำระไตรมาสละ 11 ล้านบาท ปี 2558 - 2559 ชำระไตรมาสละ 23 ล้านบาท ปี 2560 ชำระไตรมาสละ 57 ล้านบาท ปี 2561 ชำระไตรมาสละ 91 ล้านบาท ต่อมาในวันที่ 12 มกราคม 2560 เจ้าหนี้เงินกู้ได้พิจารณาอนุมัติปรับปรุงโครงสร้างหนี้เงินกู้ยืมระยะยาวของเจเอสทีซี ซึ่งมีกำหนดจ่ายคืนตามสัญญาเงินกู้เดิมในปี 2561 รายละเอียดการปรับปรุงโครงสร้างหนี้สรุปได้ดังนี้
1. ขยายระยะเวลาชำระคืนออกไปอีก 1 ปี 9 เดือน (ครบกำหนดเดือนกันยายน 2563)
 2. เงื่อนไขการชำระหนี้คืน

ปี 2560 - 2563 ชำระไตรมาสละ 40 ล้านบาท และในเดือนกันยายน 2563 ให้ชำระเงินต้น ส่วนที่เหลือทั้งจำนวน

เงินกู้ยืมระยะยาวของเจเอสทีที่ซื้อค้ำประกันโดยการ โอนสิทธิและประโยชน์ตามสัญญาสัมปทาน ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 9 และค้ำประกัน โดยทีแอลดีที นอกจากนี้ ยังมีบริษัท จัสเทล เน็ทเวิร์ค จำกัด (“จัสเทล”) เข้าร่วมรับผิดชอบใช้หนี้อย่างลูกหนี้ร่วม

20. หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน

	(หน่วย: ล้านบาท)			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน	1,389	239	3	-
หัก: ดอกเบี้ยรอการตัดจำหน่าย	(95)	(17)	-	-
รวม	1,294	222	3	-
หัก: ส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	(341)	(78)	(1)	-
หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน - สุทธิจากส่วน ที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	953	144	2	-

บริษัทฯ และบริษัทย่อยได้ทำสัญญาเช่าการเงินกับบริษัทลีซซึ่งเพื่อเช่ายานพาหนะและระบบรักษาความปลอดภัยเครือข่ายสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกิจการ โดยมีกำหนดการชำระค่าเช่าเป็นรายเดือน อายุของสัญญามีระยะเวลาโดยเฉลี่ยประมาณ 4 - 5 ปี

วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 ภาระผูกพันที่จะต้องจ่ายค่าเช่าขั้นต่ำตามสัญญาเช่าการเงินมีดังนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)					
	งบการเงินรวม					
	2561			2560		
	ไม่เกิน 1 ปี	1 - 5 ปี	รวม	ไม่เกิน 1 ปี	1 - 5 ปี	รวม
ผลรวมของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่าย ทั้งสินตามสัญญาเช่า	384	1,005	1,389	86	153	239
หัก: ดอกเบี้ยตามสัญญาเช่าการเงิน รอการตัดบัญชี	(43)	(52)	(95)	(8)	(9)	(17)
มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำ ที่ต้องจ่ายทั้งสินตามสัญญาเช่า	341	953	1,294	78	144	222

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินเฉพาะกิจการ					
	2561			2560		
	ไม่เกิน 1 ปี	1 - 5 ปี	รวม	ไม่เกิน 1 ปี	1 - 5 ปี	รวม
ผลรวมของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่าย ทั้งสิ้นตามสัญญาเช่า	1	2	3	-	-	-
หัก: ดอกเบี้ยตามสัญญาเช่าการเงิน รอการตัดบัญชี	-	-	-	-	-	-
มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำ ที่ต้องจ่ายทั้งสิ้นตามสัญญาเช่า	1	2	3	-	-	-

21. เจ้าหนี้ค่าอุปกรณ์

บริษัทฯ และบริษัทย่อยได้ทำสัญญาซื้ออุปกรณ์จากบริษัทที่ไม่เกี่ยวข้องกัน ภายใต้เงื่อนไขของสัญญาซื้ออุปกรณ์ดังกล่าว บริษัทฯ และบริษัทย่อยจะต้องชำระค่าอุปกรณ์ภายในเวลา 1-3 ปี โดยในระหว่างปี บริษัทย่อยได้โอนสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ ที่มีอยู่ภายใต้สัญญาซื้อขายบางฉบับให้แก่บริษัทฯ ยอดคงค้างของเจ้าหนี้ดังกล่าวของบริษัทฯ ค่าประกันการชำระเงิน โดยบริษัท อควิเมนต์ จำกัด และบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนต จำกัด และของบริษัทย่อยค่าประกันการชำระเงิน โดยบริษัท อควิเมนต์ จำกัด

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
เจ้าหนี้ค่าอุปกรณ์	7,694	4,465	4,463	-
หัก: ดอกเบี้ยรอการตัดจำหน่าย	(245)	(131)	(155)	-
รวม	7,449	4,334	4,308	-
หัก: ส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	(5,275)	(2,391)	(3,115)	-
รวมเจ้าหนี้ค่าอุปกรณ์ - สุทธิจากส่วนที่ ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	2,174	1,943	1,193	-

22. สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน

จำนวนเงินสำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานซึ่งเป็นเงินชดเชยพนักงานเมื่อออกจากงานแสดงได้ดังนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานต้นปี	402	378	31	29
ส่วนที่รับรู้ในกำไรหรือขาดทุน				
ต้นทุนบริการในปัจจุบัน	25	23	2	1
ต้นทุนดอกเบี้ย	11	10	1	1
ส่วนที่รับรู้ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น :				
(กำไร) ขาดทุนจากการประมาณการตามหลัก				
คณิตศาสตร์ประกันภัย				
ส่วนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงข้อสมมติ				
ด้านประชากรศาสตร์	11	-	1	-
ส่วนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงข้อสมมติทางการเงิน	(27)	-	(2)	-
ส่วนที่เกิดจากการปรับปรุงจากประสบการณ์	81	-	7	-
ผลประโยชน์ที่จ่ายในระหว่างปี	(5)	(9)	-	-
สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานปลายปี	498	402	40	31

บริษัทฯ และบริษัทย่อยคาดว่าจะจ่ายชำระผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานภายใน 1 ปีข้างหน้าเป็นจำนวนประมาณ 23 ล้านบาท (2560: 6 ล้านบาท) และเฉพาะของบริษัทฯ เป็นจำนวนประมาณ 1 ล้านบาท (2560: ไม่มี)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 ระยะเวลาเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการจ่ายชำระผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานของบริษัทฯ และบริษัทย่อยประมาณ 11 ปี (2560: 10 ปี) และเฉพาะของบริษัทฯ ประมาณ 11 ปี (2560: 10 ปี) สมมติฐานที่สำคัญในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ณ วันประเมินสรุปได้ดังนี้

	(หน่วย: ร้อยละต่อปี)	
	งบการเงินรวม/	งบการเงินเฉพาะกิจการ
	2561	2560
อัตราคิดลด	3.25%	2.75%
อัตราการขึ้นเงินเดือนในอนาคต	5%	5%

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสมมติฐานที่สำคัญต่อมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 สรุปได้ดังนี้

อัตราคิดลด	(หน่วย: ล้านบาท)			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
เพิ่มขึ้น 50 เบซิสปอยท์ (3.75%)	(25)	(22)	(2)	(1)
ลดลง 50 เบซิสปอยท์ (2.75%)	27	23	2	2
อัตรการขึ้นเงินเดือน				
เพิ่มขึ้น 100 เบซิสปอยท์ (6.00%)	60	59	4	4
ลดลง 100 เบซิสปอยท์ (4.00%)	(52)	(51)	(4)	(4)

เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2561 สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติผ่านร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานฉบับใหม่ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอยู่ในระหว่างรอประกาศในราชกิจจานุเบกษา พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานฉบับใหม่นี้กำหนดอัตราค่าชดเชยเพิ่มเติมกรณีนายจ้างเลิกจ้าง สำหรับลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันครบ 20 ปีขึ้นไปให้มีสิทธิได้รับค่าชดเชยไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้าย 400 วัน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวถือเป็นการแก้ไขโครงการสำหรับโครงการผลประโยชน์หลังออกจากงาน และมีผลกระทบให้บริษัทฯและบริษัทย่อยมีหนี้สินสำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานเพิ่มขึ้น 160 ล้านบาท (เฉพาะของบริษัทฯ: 13 ล้านบาท) บริษัทฯและบริษัทย่อยจะบันทึกผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวโดยรับรู้ต้นทุนบริการในอดีตเป็นค่าใช้จ่ายทันทีในกำไรหรือขาดทุนของงวดที่กฎหมายดังกล่าวมีผลบังคับใช้

23. ทุนจดทะเบียน/ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ

เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2558 บริษัทฯได้มีการออกและจัดสรรใบสำคัญแสดงสิทธิ (JAS-W3) จำนวน 3,428.4 ล้านหน่วยให้แก่ผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ ตามสัดส่วนการถือหุ้นโดยไม่คิดมูลค่า ในอัตราส่วน 2.04 หุ้นสามัญเดิม (มูลค่าที่ตราไว้หุ้นละ 0.50 บาท) ต่อใบสำคัญแสดงสิทธิ 1 หน่วย (2.04:1) ใบสำคัญแสดงสิทธิมีอายุการใช้สิทธิ 5 ปี สามารถใช้สิทธิซื้อหุ้นสามัญได้ในวันทำการสุดท้ายของทุกๆไตรมาสตลอดอายุของใบสำคัญแสดงสิทธิ โดยกำหนดการใช้สิทธิวันแรกและวันสุดท้ายตรงกับวันที่ 30 กันยายน 2558 และ 3 กรกฎาคม 2563 ตามลำดับ ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ 1 หน่วยมีสิทธิซื้อหุ้นสามัญ 1 หุ้นซึ่งมีราคาตราไว้หุ้นละ 0.50 บาท ในราคาการใช้สิทธิ 4.30 บาท

บริษัทฯมีการปรับราคาการใช้สิทธิและอัตรการใช้สิทธิใบสำคัญแสดงสิทธิ (JAS-W3) เมื่อมีการอนุมัติให้จ่ายเงินปันผล เพื่อรักษาผลประโยชน์ตอบแทนของผู้ถือใบสำคัญแสดงสิทธิ ปัจจุบันราคาการใช้สิทธิอยู่ที่ 3.667 บาทต่อหุ้น และอัตรการใช้สิทธิจากใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ 1 หน่วย มีสิทธิซื้อหุ้นสามัญ 1.172 หุ้น โดยผ่านการอนุมัติจากที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทฯ ครั้งที่ 5/2561 เนื่องมาจากการอนุมัติให้จ่ายเงินปันผลระหว่างกาลให้แก่ผู้ถือหุ้น

ในเดือนธันวาคม 2560 และในปี 2561 มีการใช้สิทธิซื้อหุ้นสามัญของบริษัทฯตามใบสำคัญแสดงสิทธิ (JAS-W3) จำนวนรวม 1,171.6 ล้านหน่วย หรือ 1,314.4 ล้านหุ้น และในปีปัจจุบันบริษัทฯ ได้จดทะเบียนเพิ่มทุนที่ชำระแล้วกับกระทรวงพาณิชย์เป็นทุนที่ชำระแล้วจำนวน 657.2 ล้านบาท (หุ้นสามัญจำนวน 1,314.4 ล้านหุ้น มูลค่าหุ้นละ 0.5 บาท)

นอกจากนี้ในเดือนธันวาคม 2561 มีการใช้สิทธิตามใบสำคัญแสดงสิทธิ (JAS-W3) จำนวน 131.3 ล้านหน่วย โดยจัดสรรเป็นหุ้นสามัญใหม่จำนวน 153.9 ล้านหุ้น ซึ่งบริษัทฯ ได้จดทะเบียนเพิ่มทุนกับกระทรวงพาณิชย์ ในวันที่ 7 มกราคม 2562 ด้วยเหตุนี้บริษัทฯ จึงได้แสดงการใช้สิทธิแปลงสภาพเป็นหุ้นดังกล่าวจำนวน 564.3 ล้านบาท เป็น “เงินรับล่วงหน้าค่าหุ้น” ในส่วนของผู้อถือหุ้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทฯคงเหลือใบสำคัญแสดงสิทธิ (JAS-W3) ที่ยังมีได้มีการใช้สิทธิจำนวน 1,317.1 ล้านหน่วย (2560: 1,940.9 ล้านหน่วย)

24. สรรองตามกฎหมาย

ภายใต้บทบัญญัติตามมาตรา 116 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 บริษัทฯต้องจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีส่วนหนึ่งไว้เป็นทุนสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของกำไรสุทธิประจำปีหักด้วยยอดขาดทุนสะสมยกมา (ถ้ามี) จนกว่าทุนสำรองนี้จะมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียน สรรองตามกฎหมายดังกล่าวไม่สามารถนำไปจ่ายเงินปันผลได้

ภายใต้บทบัญญัติของมาตรา 1202 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บริษัทย่อยที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยต้องจัดสรรทุนสำรองตามกฎหมายไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของจำนวนผลกำไรซึ่งบริษัททำมาหาได้ทุกคราวที่จ่ายเงินปันผลจนกว่าทุนสำรองนั้นจะมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียนของบริษัท สรรองตามกฎหมายดังกล่าวไม่สามารถนำไปหักกับขาดทุนสะสมและไม่สามารถนำไปจ่ายเงินปันผลได้

25. ค่าใช้จ่ายตามลักษณะ

	(หน่วย: ล้านบาท)			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
ค่าเช่าโครงข่ายโทรคมนาคม	5,307	5,508	-	-
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	4,450	3,687	16	16
เงินเดือนและค่าแรงและผลประโยชน์อื่นของพนักงาน	2,548	2,623	117	114
ค่าธรรมเนียมในการประกอบกิจการโทรคมนาคม	716	770	-	-
ขาดทุนจากการบันทึกประมาณการหนี้สินจากการ กลับคำพิพากษาของศาลฎีกา	613	12	613	12
ค่าไฟฟ้า	439	429	2	2
ต้นทุนของสินค้าที่จำหน่าย	410	421	-	-
ค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย	341	285	-	-
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	306	423	-	-
ค่าเช่าจ่ายตามสัญญาเช่าดำเนินงาน	274	251	5	5
หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ	231	225	-	-
ค่าธรรมเนียมที่ปรึกษา	175	58	137	21

26. ภาษีเงินได้

ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้สำหรับปีสรุปได้ดังนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
ภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับปี	195	201	-	-
ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจากการเกิดผลแตกต่าง ชั่วคราวและการกลับรายการผลแตกต่างชั่วคราว	311	313	-	-
ภาษีเงินได้ที่แสดงอยู่ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ	506	514	-	-

รายการกระทบยอดจำนวนเงินระหว่างค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้กับผลคูณของกำไรทางบัญชีกับอัตราภาษีที่ใช้สำหรับปีสามารถแสดงได้ดังนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)	
	งบการเงินรวม	
	2561	2560
กำไรทางบัญชีก่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล	5,436	3,237
อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20
กำไรทางบัญชีก่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลคูณอัตราภาษี	1,087	647
ผลกระทบทางภาษีของรายได้และค่าใช้จ่ายที่ไม่ถือเป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายทางภาษี:		
การส่งเสริมการลงทุน (หมายเหตุ 27)	(111)	(138)
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม	(180)	(219)
กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนในJASIF (หมายเหตุ 12)	(698)	-
ค่าใช้จ่ายที่มีสิทธิหักได้เพิ่มขึ้น	(4)	-
ค่าใช้จ่ายต้องห้าม	35	31
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีที่ไม่ได้บันทึกในงบการเงิน		
ขาดทุนจากการบันทึกประมาณการหนี้สินจากการกลับคำพิพากษาของศาลฎีกา	123	2
ขาดทุนทางภาษีปีปัจจุบัน	79	197
ผลขาดทุนทางภาษีของปีก่อนที่นำมาลดค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	(14)	(4)
ผลกระทบจากการตัดรายการระหว่างกัน	189	-
อื่นๆ	-	(2)
ภาษีเงินได้ที่แสดงอยู่ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ	506	514

	(หน่วย: ล้านบาท)	
	งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560
กำไรทางบัญชีก่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล	4,039	3,492
อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20
กำไรทางบัญชีก่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลคูณอัตราภาษี	808	698
ผลกระทบทางภาษีของรายได้และค่าใช้จ่ายที่ไม่ถือเป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายทางภาษี:		
เงินปันผลรับจากบริษัทย่อย	(660)	(395)
เงินปันผลรับจากบริษัทร่วม	(258)	(334)
ค่าใช้จ่ายต้องห้าม	1	1
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีที่ไม่ได้บันทึกในงบการเงิน		
ขาดทุนจากการบันทึกประมาณการหนี้สินจากการกลับคำพิพากษาของศาลฎีกา	123	2
ขาดทุนทางภาษีปีปัจจุบัน	-	27
ผลขาดทุนทางภาษีของปีก่อนที่นำมาลดค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	(14)	-
อื่นๆ	-	1
ภาษีเงินได้ที่แสดงอยู่ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ	-	-

ส่วนประกอบของสินทรัพย์ภายใต้การตัดบัญชีประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)				
	งบแสดงฐานะการเงินรวม		กำไรหรือขาดทุนในงบกำไรขาดทุน		
	ณ วันที่ 31 ธันวาคม		เบ็ดเสร็จรวม		
	2561	2560	สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	2561	2560
สินทรัพย์ภายใต้การตัดบัญชี					
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	96	82	(14)	(12)	
สำรองการประกันรายได้ค่าเช่า	2,485	2,810	325	293	
สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน	92	76	(6)	(5)	
สำรองค่าของอนุญาตพาดสายเส้นใยแก้วนำแสง	49	55	6	37	
ประมาณการหนี้สินจากการกลับคำพิพากษา ของศาลฎีกา	60	60	-	-	
ภายใต้การตัดบัญชีจากการเกิด ผลแตกต่างชั่วคราวและการกลับรายการ ผลแตกต่างชั่วคราว			311	313	
สินทรัพย์ภายใต้การตัดบัญชี	2,782	3,083			

	(หน่วย: ล้านบาท)				
	งบแสดงฐานะการเงินเฉพาะกิจการ		กำไรหรือขาดทุนในงบกำไรขาดทุน		
	ณ วันที่ 31 ธันวาคม		เบ็ดเสร็จเฉพาะกิจการ		
	2561	2560	สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	2561	2560
สินทรัพย์ภายใต้การตัดบัญชี					
สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน	6	6	-	-	
ประมาณการหนี้สินจากการกลับคำพิพากษา ของศาลฎีกา	60	60	-	-	
ภายใต้การตัดบัญชีจากการเกิด ผลแตกต่างชั่วคราวและการกลับรายการ ผลแตกต่างชั่วคราว			-	-	
สินทรัพย์ภายใต้การตัดบัญชี	66	66			

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทฯและบริษัทย่อยมีรายการผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษีและขาดทุนทางภาษีที่ยังไม่ได้ใช้จำนวน 4,835 ล้านบาท (2560: 3,060 ล้านบาท) และเฉพาะของบริษัทฯ 815 ล้านบาท (2560: 263 ล้านบาท) ที่บริษัทฯและบริษัทย่อยไม่ได้บันทึกสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี เนื่องจากบริษัทฯและบริษัทย่อยพิจารณาแล้วเห็นว่าบริษัทฯและบริษัทย่อยอาจไม่มีกำไรทางภาษีในอนาคตเพียงพอที่จะนำผลแตกต่างชั่วคราวและขาดทุนทางภาษีที่ยังไม่ได้ใช้ข้างต้นมาใช้ประโยชน์ได้

ผลขาดทุนทางภาษีที่ยังไม่ได้ใช้ของบริษัทฯและบริษัทย่อยมีจำนวนเงิน 2,518 ล้านบาท (2560: 2,266 ล้านบาท) ซึ่งจะทยอยสิ้นสุดระยะเวลาการให้ประโยชน์ภายในปี 2562 - 2566 (2560: ปี 2561 - 2565) และเฉพาะของบริษัทฯจำนวน 178 ล้านบาท (2560: 248 ล้านบาท) ซึ่งจะทยอยสิ้นสุดระยะเวลาการให้ประโยชน์ภายในปี 2564 - 2565 (2560: ปี 2564 - 2565)

27. การส่งเสริมการลงทุน

บริษัท อิน คลาวด์ จำกัด (“ไอซี”) ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในกิจการซอฟต์แวร์ตามบัตรส่งเสริมการลงทุนเลขที่ 2200(7)/2554 เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2554 ภายใต้เงื่อนไขต่างๆ ที่กำหนดไว้ในบัตรส่งเสริมการลงทุนสิทธิพิเศษดังกล่าวรวมถึงการได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรที่ได้จากการประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริมเป็นระยะเวลา 8 ปี นับแต่วันที่เริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการนั้น (วันที่ 31 พฤษภาคม 2555)

ในปี 2561 ไอซีมีรายได้ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนเป็นจำนวน 610 ล้านบาท (2560: 747 ล้านบาท)

28. ธุรกรรมกองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐาน

ในเดือนกุมภาพันธ์ 2558 บริษัทฯและทริปเปิดที่ได้เข้าทำสัญญากับJASIF โดยมีรายละเอียดโดยสรุปในสาระสำคัญดังต่อไปนี้

ก) สัญญาซื้อขายทรัพย์สิน

ทริปเปิดที่ได้เข้าทำสัญญาซื้อขายทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงกับJASIFเป็นจำนวนเงิน 55,000 ล้านบาท ทริปเปิดที่ต้องส่งมอบเส้นใยแก้วนำแสงทั้งหมดประมาณ 980,000 คอรัทโทโลเมตร โดยทริปเปิดที่จะส่งมอบเส้นใยแก้วนำแสงในวันเข้าทำสัญญาเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 800,000 คอรัทโทโลเมตร (คิดเป็นมูลค่า 45,527 ล้านบาท) และจะทยอยส่งมอบเส้นใยแก้วนำแสงในอนาคตอีกประมาณ 180,000 คอรัทโทโลเมตร (คิดเป็นมูลค่า 9,473 ล้านบาท) ภายใน 2 ปี

ในเดือนพฤศจิกายน 2559 ทริปเปิดที่ได้นำส่งทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงให้แก่JASIFครบถ้วนตามสัญญาแล้วรวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 980,500 คอรัทโทโลเมตร

ข) สัญญาเช่าหลัก

ทริปเปิลที่ได้เข้าทำสัญญาเช่าเส้นใยแก้วนำแสงกับJASIFจำนวนร้อยละ 80 ของทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงทั้งหมดที่ทริปเปิลที่ขายและส่งมอบทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงให้แก่JASIF ซึ่งประกอบด้วยทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงจำนวนร้อยละ 80 ของทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงในปัจจุบันทั้งหมดที่JASIFได้รับมอบตามสัญญาซื้อขายทรัพย์สิน และทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงในอนาคตจำนวนร้อยละ 80 ของทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงในอนาคตทั้งหมดที่JASIFได้รับมอบตามสัญญาซื้อขายทรัพย์สินเป็นระยะเวลาการเช่าประมาณ 11 ปี (สิ้นสุดในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2569) ด้วยอัตราค่าเช่า 425 บาทต่อคอร์กิโลเมตรต่อเดือนจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2558 และจะปรับขึ้นทุกวันที่ 1 มกราคมของทุกปี ตามอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) ที่ประกาศโดยกระทรวงพาณิชย์ แต่ไม่เกินร้อยละ 3 ต่อปี ทริปเปิลที่ตกลงที่จะชำระค่าเช่าล่วงหน้าสำหรับการเช่า 3 เดือนสุดท้ายให้แก่JASIFในวันถึงกำหนดชำระค่าเช่างวดแรกรวมเป็นเงินไม่น้อยกว่า 816 ล้านบาท ทั้งนี้ทริปเปิลที่จะต้องรับผิดชอบในการจ่ายชำระค่าขออนุญาตพาดสายเส้นใยแก้วนำแสงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตสำหรับทรัพย์สินดังกล่าว

ค) สัญญาประกันรายได้ค่าเช่า

JASIFสามารถนำทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงจำนวนร้อยละ 20 ของทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงทั้งหมดออกให้ผู้อื่นเช่าใช้ได้ ทั้งนี้หากไม่มีผู้ใดเช่าทรัพย์สินดังกล่าว ทริปเปิลที่ตกลงเช่าใช้และชำระค่าเช่าใช้ทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงดังกล่าวตามข้อตกลงของสัญญาเพื่อเป็นการประกันรายได้ให้แก่JASIFเป็นระยะเวลา 3 ปี และJASIFสามารถต่ออายุสัญญาประกันรายได้ค่าเช่าได้อีกครั้งละ 3 ปี จนกว่าจะครบอายุของสัญญาเช่าหลัก ด้วยอัตราค่าเช่า 750 บาทต่อคอร์กิโลเมตรต่อเดือนจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2558 และจะปรับขึ้นทุกวันที่ 1 มกราคมของทุกปี ตามอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) ที่ประกาศโดยกระทรวงพาณิชย์ แต่ไม่เกินร้อยละ 3 ต่อปี

ง) สัญญาบริหารดูแลและบำรุงทรัพย์สิน

JASIFได้แต่งตั้งให้ทริปเปิลที่เป็นผู้ให้บริการในการซ่อมแซมบำรุงรักษาและบริหารจัดการทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสง โดยJASIFตกลงจะชำระค่าบริการรายเดือนให้แก่ทริปเปิลที่ในอัตรา 200 บาทต่อคอร์กิโลเมตรต่อปีจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2558 และจะปรับขึ้นทุกวันที่ 1 มกราคมของทุกปี โดยปรับเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี โดยสัญญานี้จะสิ้นสุดวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2569 หรือวันเลิกสัญญาเช่าหลัก

จ) สัญญาให้บริการจัดหาผู้เช่าทรัพย์สิน

ทริปเปิลทีตกลงเป็นผู้ดำเนินการจัดหาผู้เช่าทรัพย์สินรายอื่นสำหรับทรัพย์สินในส่วนร้อยละ 20 ของทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงทั้งหมดของJASIF (“ทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงส่วนรอง”) หากมีผู้เช่ารายอื่นสนใจเช่าทรัพย์สินส่วนนี้ JASIFสามารถดำเนินการให้เช่าต่อได้ โดยทริปเปิลทีตกลงสละสิทธิการใช้ทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงดังกล่าวโดยทันทีที่JASIFบรรลุข้อตกลงกับผู้เช่ารายอื่น JASIFตกลงชำระค่าตอบแทนให้แก่ทริปเปิลทีร้อยละ 25 ของจำนวนผลต่างของค่าเช่าที่ทริปเปิลทีได้รับจากผู้เช่ารายใดๆสำหรับการเช่าทรัพย์สินในส่วนทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงส่วนรองตลอดระยะเวลา 3 ปี ที่ทริปเปิลทีเป็นผู้ให้บริการจัดหาผู้เช่าตามสัญญา นี้ หักด้วยผลรวมของค่าเช่าที่ทริปเปิลทีต้องชำระให้แก่JASIFตามสัญญาประกันรายได้ค่าเช่าตลอดระยะเวลา 3 ปีที่ทริปเปิลทีเป็นผู้เช่าทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงส่วนรอง สัญญานี้มีระยะเวลา 3 ปี และJASIFสามารถต่ออายุสัญญาได้อีกครั้งละ 3 ปี การต่ออายุของสัญญาจะต้องไม่เกินกำหนดอายุใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สามของทริปเปิลที

ฉ) สัญญากู้ยืมเงิน

ทริปเปิลทีตกลงให้JASIFกู้ยืมเงินเป็นจำนวน 3,850 ล้านบาท ซึ่งเป็นจำนวนเงินเท่ากับภาษีมูลค่าเพิ่มของราคาซื้อขายทรัพย์สิน โดยมีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อปี

ในเดือนมกราคม 2559 ทริปเปิลทีได้รับชำระคืนเงินกู้ยืมจากJASIFเต็มจำนวนแล้ว

ช) สัญญาข้อตกลงดำเนินการ

สัญญาข้อตกลงดำเนินการระบุให้บริษัทฯจะต้องดำรงสัดส่วนการถือหน่วยลงทุนในJASIFในสัดส่วนร้อยละ 33.33 ของจำนวนหน่วยลงทุนทั้งหมดในJASIF (“หน่วยลงทุนเริ่มแรก”) โดยภายในรอบระยะเวลา 3 ปีแรก บริษัทฯจะต้องไม่ขาย โอน หรือจำหน่ายไปซึ่งหน่วยลงทุนเริ่มแรก เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากJASIF และในช่วงตั้งแต่ปีที่ 4 ถึงปีที่ 6 จะต้องไม่ขาย โอน หรือจำหน่ายไปซึ่งหน่วยลงทุนในJASIF จนทำให้สัดส่วนการถือหน่วยลงทุนน้อยกว่าร้อยละ 19 ของจำนวนหน่วยลงทุนทั้งหมดที่จำหน่ายในครั้งแรก เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากJASIF และบริษัทฯและบริษัทในกลุ่มของบริษัทฯจะต้องดำรงสัดส่วนการถือหุ้นในทริปเปิลทีและบริษัททริปเปิลที อินเทอร์เน็ต จำกัด (“ทีทีไอ”) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 76 อีกทั้งทริปเปิลทีจะต้องดำรงอัตราส่วนทางการเงิน เช่น อัตราส่วนหนี้สินหมุนเวียนต่อทุน อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน และอัตราส่วนทางการเงินในการจ่ายเงินปันผลตามที่กำหนดในสัญญา เป็นต้น นอกจากนี้ทริปเปิลทีและทีทีไอจะต้องมีหนี้สินตามค่านิยามที่กำหนดในสัญญา ณ ขณะใดขณะหนึ่งไม่เกินตามที่ระบุไว้ในสัญญา

เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2561 JASIF ได้ขอแจ้งต่อสัญญาประกันรายได้ค่าเช่าและสัญญาให้บริการจัดหาผู้เช่าทรัพย์สินกับทรัพย์สินที่เป็ระยะเวลา 3 ปี นับตั้งแต่วันที่สิ้นสุดสัญญาของทั้งสองสัญญา โดยสัญญาดังกล่าวเริ่มในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2561

เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2561 ที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ มีมติอนุมัติให้ทรัพย์สินที่จำหน่ายทรัพย์สินสิ้นอายุเกินกว่าส่วนเพิ่มจำนวนไม่เกิน 980,000 คอร์กิโลเมตรให้แก่ JASIF โดยราคาที่จำหน่ายอยู่ที่ประมาณ 50,000 - 70,000 ล้านบาท (ทั้งนี้ ราคาขายสุดท้ายจะเป็นไปตามที่ทรัพย์สินและ JASIF จะตกลงร่วมกัน) และอนุมัติให้เข้าทำสัญญาเช่าและสัญญาประกันรายได้ค่าเช่าสำหรับทรัพย์สินสิ้นอายุเกินกว่าส่วนเพิ่มดังกล่าวข้างต้น และอนุมัติการจองซื้อหน่วยลงทุนที่ออกใหม่ของ JASIF เพื่อที่บริษัทฯ จะได้ถือครองหน่วยลงทุนของ JASIF เป็นจำนวนอย่างน้อยร้อยละ 25 ของจำนวนหน่วยลงทุนที่ออกและจำหน่ายแล้วทั้งหมดของ JASIF

29. กำไรต่อหุ้น

กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานคำนวณโดยหารกำไรสำหรับปีที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ (ไม่รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น) ด้วยจำนวนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของหุ้นสามัญที่ถือโดยบุคคลภายนอกที่ออกอยู่ในระหว่างปี

กำไรต่อหุ้นปรับลดคำนวณโดยหารกำไรสำหรับปีที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ (ไม่รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น) ด้วยผลรวมของจำนวนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของหุ้นสามัญที่ออกอยู่ในระหว่างปีกับจำนวนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของหุ้นสามัญที่บริษัทฯ อาจต้องออกเพื่อแปลงหุ้นสามัญเทียบเท่าปรับลดทั้งสิ้นให้เป็นหุ้นสามัญ โดยสมมติว่าได้มีการแปลงเป็นหุ้นสามัญ ณ วันต้นปีหรือ ณ วันออกหุ้นสามัญเทียบเท่า

กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานและกำไรต่อหุ้นปรับลดแสดงการคำนวณได้ดังนี้

	งบการเงินรวม					
	กำไรสำหรับปี		จำนวนหุ้นสามัญ		กำไรต่อหุ้น	
	2561	2560	ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก	ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก	2561	2560
	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ล้านหุ้น)	(ล้านหุ้น)	(บาท)	(บาท)
กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน						
กำไรส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัทใหญ่	4,913	2,693	7,759	6,456	0.63	0.42
ผลกระทบของหุ้นสามัญเทียบเท่าปรับลด						
ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญที่ออกให้กับผู้ถือหุ้นเดิม	-	-	665	1,653		
กำไรต่อหุ้นปรับลด						
กำไรที่เป็นของผู้ถือหุ้นสามัญสมมติว่ามีการใช้สิทธิซื้อหุ้นสามัญจากใบสำคัญแสดงสิทธิ	4,913	2,693	8,424	8,109	0.58	0.33

	งบการเงินเฉพาะกิจการ					
	กำไรสำหรับปี		จำนวนหุ้นสามัญ ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก		กำไรต่อหุ้น	
	2561 (ล้านบาท)	2560 (ล้านบาท)	2561 (ล้านหุ้น)	2560 (ล้านหุ้น)	2561 (บาท)	2560 (บาท)
กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน						
กำไรส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัทใหญ่	4,039	3,492	7,759	6,456	0.52	0.54
ผลกระทบของหุ้นสามัญเทียบเท่าปรับลด						
ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญที่ออก ให้กับผู้ถือหุ้นเดิม	-	-	665	1,653		
กำไรต่อหุ้นปรับลด						
กำไรที่เป็นของผู้ถือหุ้นสามัญสมมติว่ามีการใช้สิทธิ ซื้อหุ้นสามัญจากใบสำคัญแสดงสิทธิ	4,039	3,492	8,424	8,109	0.48	0.43

30. ส่วนงานดำเนินงาน

ข้อมูลส่วนงานดำเนินงานที่นำเสนอนี้สอดคล้องกับรายงานภายในของบริษัทฯ ที่มีอำนาจตัดสินใจสูงสุดด้านการดำเนินงานได้รับและสอบทานอย่างสม่ำเสมอเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากรให้กับส่วนงานและประเมินผลการดำเนินงานของส่วนงาน

เพื่อวัตถุประสงค์ในการบริหารงาน บริษัทฯ และบริษัทย่อยจัด โครงสร้างองค์กรเป็นหน่วยธุรกิจตามประเภทของการบริการ บริษัทฯ และบริษัทย่อยมีส่วนงานที่รายงานทั้งสิ้น 4 ส่วนงาน ดังนี้

- 1) ส่วนงานการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง
- 2) การให้บริการโครงข่ายโทรคมนาคม
- 3) ส่วนงานจัดหา ออกแบบ และวางระบบสื่อสารและโทรคมนาคม
- 4) ส่วนงานอื่น

ผู้มีอำนาจตัดสินใจสูงสุดสอบทานผลการดำเนินงานของแต่ละหน่วยธุรกิจแยกจากกันเพื่อวัตถุประสงค์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรและการประเมินผลการปฏิบัติงาน บริษัทฯ และบริษัทย่อยประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนงาน โดยพิจารณาจากกำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินงานซึ่งวัดมูลค่าโดยใช้เกณฑ์เดียวกับที่ใช้ในการวัดกำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินงานในงบการเงิน

การบันทึกบัญชีสำหรับรายการระหว่างส่วนงานที่รายงานเป็นไปในลักษณะเดียวกับการบันทึกบัญชีสำหรับรายการธุรกิจกับบุคคลภายนอก

รายได้ระหว่างส่วนงานถูกตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว

ข้อมูลรายได้และกำไรของส่วนงานของบริษัทฯและบริษัทย่อยสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 มีดังต่อไปนี้

(หน่วย: ล้านบาท)

	ส่วนงานการให้		ส่วนงานการให้บริการ		ส่วนงานจัดหา ออกแบบ		ส่วนงานอื่นๆ		การตัดรายการบัญชี		งบการเงินรวม	
	บริการอินเทอร์เน็ต		โครงข่ายโทรคมนาคม		และวางระบบสื่อสาร				ระหว่างกัน			
	ความเร็วสูง				และโทรคมนาคม							
	2561	2560	2561	2560	2561	2560	2561	2560	2561	2560	2561	2560
รายได้จากการขายและการบริการ												
รายได้จากภายนอก	16,916	16,310	899	948	34	29	146	145	-	-	17,995	17,432
รายได้ระหว่างส่วนงาน	2,493	30	1,001	989	101	63	160	155	(3,755)	(1,237)	-	-
รายได้ทั้งสิ้น	19,409	16,340	1,900	1,937	135	92	306	300	(3,755)	(1,237)	17,995	17,432
กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงานตามส่วนงาน	6,473	6,201	246	197	21	6	(11)	(3)			6,729	6,401
รายได้และค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้ปันส่วน:												
กำไรจากการขายเงินลงทุนในบริษัทร่วม											3,650	-
รายได้อื่น											450	301
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน											48	555
ค่าใช้จ่ายในการขายและการบริการ											(1,279)	(1,299)
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร											(3,473)	(2,888)
ขาดทุนจากการบันทึกประมาณการหนี้สินจากการกลับ												
ค่าพิพาทของศาลฎีกา											(613)	(12)
หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ											(231)	(225)
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม											899	1,096
ค่าใช้จ่ายทางการเงิน											(744)	(693)
ภาษีเงินได้											(506)	(514)
ส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย											(17)	(29)
กำไรส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ											4,913	2,693

ข้อมูลเกี่ยวกับเขตภูมิศาสตร์

บริษัทฯ และบริษัทย่อยดำเนินธุรกิจในประเทศเดียว คือประเทศไทย ดังนั้นรายได้และสินทรัพย์ที่แสดงอยู่ในงบการเงิน จึงถือเป็นการรายงานตามเขตภูมิศาสตร์แล้ว

ข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้ารายใหญ่

ในปี 2561 และ 2560 บริษัทฯ และบริษัทย่อยไม่มีรายได้จากลูกค้ารายใดที่มีมูลค่าเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 10 ของรายได้ของกิจการ

31. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

บริษัทฯ บริษัทย่อย และพนักงานของบริษัทฯ และบริษัทย่อยได้ร่วมกันจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 โดยบริษัทฯ บริษัทย่อย และพนักงานจะจ่ายสมทบเข้ากองทุนเป็นรายเดือนในอัตราร้อยละ 3 ถึงร้อยละ 8 ของเงินเดือน และจะจ่ายให้แก่พนักงานเมื่อพนักงานนั้นออกจากงานตามระเบียบว่าด้วยกองทุนของบริษัทฯ และบริษัทย่อย กองทุนสำรองเลี้ยงชีพนี้บริหารโดยบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม บัวหลวง จำกัด ในระหว่างปี 2561 บริษัทฯ และบริษัทย่อยรับรู้เงินสมทบดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายจำนวน 90 ล้านบาท (2560: 86 ล้านบาท) และเฉพาะของบริษัทฯ จำนวน 7 ล้านบาท (2560: 6 ล้านบาท)

32. เงินปันผลจ่าย

เงินปันผล	อนุมัติโดย	เงินปันผลจ่าย (ล้านบาท)	เงินปันผลจ่ายต่อหุ้น (บาท)
เงินปันผลประจำปี 2560	ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้น เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2561	1,484	0.20
เงินปันผลระหว่างกาลจากกำไร สะสม ณ วันที่ 31 มีนาคม 2561	ที่ประชุมคณะกรรมการ เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2561	2,309	0.30
รวมเงินปันผลสำหรับปี 2561		3,793	0.50
เงินปันผลประจำปี 2559	ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้น เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2560	1,565	0.25
เงินปันผลระหว่างกาลจากกำไร สะสม ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2560	ที่ประชุมคณะกรรมการ เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2560	1,299	0.20
เงินปันผลระหว่างกาลจากกำไร สะสม ณ วันที่ 30 กันยายน 2560	ที่ประชุมคณะกรรมการ เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2560	1,000	0.15
รวมเงินปันผลสำหรับปี 2560		3,864	0.60

33. ภาระผูกพันและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

33.1 ภาระผูกพันเกี่ยวกับรายจ่ายฝ่ายทุน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทฯและบริษัทย่อยมีรายจ่ายฝ่ายทุนที่เกี่ยวข้องกับการซื้ออุปกรณ์จำนวน 9 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกาและ 78 ล้านบาท (2560: 96 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกาและ 834 ล้านบาท) และเฉพาะของบริษัทฯเป็นจำนวน 1 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกาและ 25 ล้านบาท (2560: ไม่มี)

33.2 ภาระผูกพันเกี่ยวกับสัญญาเช่าดำเนินงานและสัญญาบริการ

บริษัทย่อยได้เข้าทำสัญญาเช่าดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเช่าที่ดิน อาคาร พื้นที่ในอาคาร อุปกรณ์และค่าบริการอื่นๆ อายุของสัญญามีระยะเวลาตั้งแต่ 1 ถึง 11 ปี

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 บริษัทย่อยมีจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายในอนาคตทั้งสิ้นภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงานและสัญญาบริการที่บอกเลิกไม่ได้ ดังนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)	
	งบการเงินรวม	
	2561	2560
จ่ายชำระ		
ภายใน 1 ปี	4,481	4,459
มากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	18,164	17,960
มากกว่า 5 ปี	10,195	14,837

33.3 ภาระผูกพันเกี่ยวกับสัญญาให้บริการระยะยาว

ทริปเปิดที่มีภาระผูกพันที่จะต้องจ่ายค่าเช่าและให้บริการแก่JASIF ตามเกณฑ์และเงื่อนไขที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 28

33.4 การค้ำประกัน

ก) บริษัทฯและบริษัทย่อยมีภาระผูกพันจากการที่ธนาคารและสถาบันการเงินออกหนังสือค้ำประกัน การประมูลงานและการปฏิบัติตามสัญญาเป็นจำนวนเงินประมาณ 330 ล้านบาท ในนามของบริษัทฯ และบริษัทย่อย (2560: 312 ล้านบาท) และเฉพาะของบริษัทฯเป็นจำนวน 3 ล้านบาท (2560: 3 ล้านบาท)

ข) บริษัทฯมีภาระผูกพันในการค้ำประกันหนังสือค้ำประกันที่ออกโดยธนาคารในนามของบริษัทย่อย เป็นจำนวนเงินรวม 3 ล้านบาท (2560: 3 ล้านบาท)

ค) บริษัทย่อยมีภาระผูกพันตามเลตเตอร์ออฟเครดิตกับผู้ชายในประเทศและต่างประเทศเป็นจำนวนเงินรวมประมาณ 4 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา (2560: 4 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา)

33.5 บริษัท ที.เจ.พี. เอ็นจิเนียริ่ง จำกัด (“ทีเจพี”) ได้ทำสัญญาจ้างเหมา (Turn-Key) กับบริษัทคู่สัญญาแห่งหนึ่ง ทีเจพีมีภาระผูกพันที่จะต้องส่งมอบงานให้กับบริษัทคู่สัญญาดังกล่าวตามระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา โดยจะต้องส่งมอบภายในวันที่ 29 ธันวาคม 2549 จนถึงปัจจุบันทีเจพีไม่สามารถส่งมอบงานดังกล่าวได้ตามกำหนดระยะเวลาเนื่องจากเหตุของความล่าช้าซึ่งเกิดจากการส่งมอบพื้นที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความล่าช้า โดยบริษัทคู่สัญญามีสิทธิที่จะคิดค่าปรับล่าช้าตามสัญญาจากทีเจพีเป็นรายวันในอัตราร้อยละ 0.2 ของวงเงินตามสัญญา (31 ล้านบาท) อย่างไรก็ตามผู้บริหารของทีเจพีอยู่ในระหว่างการขอแก้ไขสัญญาเพื่อลดเนื้องานกับคู่สัญญา ซึ่งผู้บริหารของทีเจพีเชื่อว่าจะสามารถแก้ไขสัญญาเพื่อลดเนื้องานได้ และจะสามารถปิดโครงการได้โดยมีค่าปรับเกิดขึ้นอย่างไม่มีสาระสำคัญ

33.6 ภายหลังจากที่ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการของบริษัทฯ (“แผนฯ”) ในวันที่ 7 สิงหาคม 2546 บริษัทฯ ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของแผนฯ ครบถ้วน ศาลล้มละลายกลางจึงมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการของบริษัทฯ ในวันที่ 14 กันยายน 2549 อย่างไรก็ตาม มีเจ้าหน้าที่บางรายได้ยื่นคำร้องคัดค้านในบางประเด็นต่อศาลฎีกาในระหว่างกระบวนการฟื้นฟูกิจการของบริษัทฯ

ต่อมาในวันที่ 19 สิงหาคม 2556 ศาลล้มละลายกลางได้อ่านคำพิพากษาของศาลฎีกา ซึ่งไม่เห็นชอบด้วยกับแผนฯ และให้ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของศาลล้มละลายกลาง จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้สิทธิเรียกร้องของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อบริษัทฯ ในฐานะลูกหนี้กลับไปเป็นเช่นเดิมดังที่เป็นอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการบริษัทฯ และที่ปรึกษาทนายความได้ร่วมกันประเมินผลกระทบในเบื้องต้น และพบว่าบริษัทฯ อาจมีภาระเพิ่มเติมจากเหตุการณ์นี้เป็นจำนวนมากที่สุดไม่เกิน 1,343 ล้านบาท โดยจำนวนดังกล่าวไม่รวมดอกเบี้ยที่อาจมีขึ้นหากมีการฟ้องร้องจากเจ้าหน้าที่ในอนาคต ทั้งนี้การที่บริษัทฯ จะต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหน้าที่รายหนึ่งรายใดหรือไม่เพียงใดนั้นจะขึ้นอยู่กับว่ามีเจ้าหน้าที่มาแสดงตนและแสดงสิทธิของตนจนบริษัทฯ เชื่อว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตามจำนวนที่กล่าวอ้างแล้วหรือไม่เท่านั้น

ต่อมาในเดือนสิงหาคม 2557 บริษัทบริหารสินทรัพย์และสถาบันการเงินรวมห้ารายได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง (“ศาลทรัพย์สินทางปัญญา”) เรียกร้องให้บริษัทฯ ชำระเงินตามสัญญาเงินกู้ สัญญาค้ำประกัน และสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นเงินจำนวนรวม 526 ล้านบาท 25 ล้านเหรียญสหรัฐ และ 1,736 ล้านเยนญี่ปุ่น (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 เทียบเท่าจำนวนประมาณ 1,856 ล้านบาท) โดยเป็นส่วนของเงินต้นจำนวน 1,113 ล้านบาท และดอกเบี้ยจำนวน 743 ล้านบาท บริษัทฯ ได้ประเมินเงื่อนไขของการบันทึกบัญชีจากเหตุการณ์นี้ และเห็นว่าบริษัทฯ ควรต้องบันทึกประมาณการหนี้สินเมื่อมีการยื่นฟ้องต่อศาล อย่างไรก็ตามมีโจทก์สองรายที่เป็นผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องมาจากเจ้าหน้าที่เดิมหลายราย โดยรายหนึ่งมิได้มีชื่อปรากฏอยู่ในคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการของบริษัทฯ ที่ปรึกษากฎหมายจึงมีความเห็นว่าน่าจะยังมีความไม่แน่นอนว่า โจทก์ทั้งสองรายดังกล่าวจะได้รับชำระหนี้ตามจำนวนที่กล่าวอ้างในคำฟ้องหรือไม่ ดังนั้นบริษัทฯ จึงบันทึกประมาณการหนี้สินเฉพาะของโจทก์สามราย ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รายเดิมที่มีชื่อปรากฏอยู่ในคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการของบริษัทฯ (ทุนทรัพย์เป็นจำนวนรวมประมาณ 1,010 ล้านบาท เงินต้นจำนวน 686 ล้านบาท และดอกเบี้ยจำนวน 324 ล้านบาท)

จำนวน 326 ล้านบาท (เงินต้นจำนวน 260 ล้านบาท และดอกเบี้ยจำนวน 66 ล้านบาท) (2560: 313 ล้านบาท ซึ่งเป็นเงินต้นจำนวน 260 ล้านบาท และดอกเบี้ยจำนวน 53 ล้านบาท) ไว้ในงบการเงิน เนื่องจากมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะต้องรับผิดชอบในหนี้สินที่เกิดขึ้น โดยใช้มูลหนี้ที่โจทก์ทั้งสามรายยื่นคำฟ้องเป็นพื้นฐานหักด้วยประมาณการมูลค่าของการชำระหนี้ในรูปแบบต่างๆ ตามแผนฟื้นฟูกิจการและตามคำแนะนำของที่ปรึกษากฎหมาย

ต่อมาในระหว่างปี 2561 ศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ ได้ตัดสินคดีระหว่างบริษัทฯ กับโจทก์จำนวนสี่ราย โดยศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ พิพากษาให้บริษัทฯ ชำระหนี้คิดเป็นจำนวนเงินรวม 1,095 ล้านบาท (คำนวณโดยอ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนธนาคารแห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561) พร้อมดอกเบี้ยตามฟ้อง จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ซึ่งบริษัทฯ เห็นว่าสำหรับโจทก์สามรายที่เป็นเจ้าหนี้รายเดิมควรพิจารณาบันทึกประมาณการหนี้สินในส่วนของดอกเบี้ยเพิ่มเติม เนื่องจากมีความเป็นไปได้เพิ่มขึ้นที่บริษัทฯ อาจจะมีภาระในส่วนของดอกเบี้ยที่ต้องชำระในอนาคตจากการตัดสินคดีความของศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ ครบทั้งสามคดี โดยบริษัทฯ ได้บันทึกประมาณการหนี้สินเพิ่มเติมไว้เป็นจำนวนรวม 170 ล้านบาท และสำหรับโจทก์สองรายที่เป็นเจ้าหนี้รับโอนสิทธิ บริษัทฯ เห็นว่าควรพิจารณาบันทึกประมาณการหนี้สินในส่วนของเงินต้นและดอกเบี้ยบางส่วนเพิ่มเติมเช่นเดียวกับเจ้าหนี้รายเดิม เนื่องจากมีความเป็นไปได้เพิ่มขึ้นที่บริษัทฯ จะมีภาระในหนี้ดังกล่าวจากการตัดสินคดีความของศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ โดยบริษัทฯ ได้บันทึกประมาณการหนี้สินเพิ่มเติมไว้อีกเป็นจำนวนรวม 430 ล้านบาท ภายใต้รายการ “ขาดทุนจากการบันทึกประมาณการหนี้สินจากการกลับคำพิพากษาของศาลฎีกา” ในกำไรหรือขาดทุนสำหรับปีปัจจุบัน เป็นผลให้ประมาณการหนี้สินจากการกลับคำพิพากษาของศาลฎีกา มีจำนวนรวมเป็น 926 ล้านบาท (เงินต้นจำนวน 428 ล้านบาท และดอกเบี้ยจำนวน 498 ล้านบาท) ซึ่งรายละเอียดคำพิพากษาดังกล่าวสามารถจำแนกตามแต่ละคดีได้ดังต่อไปนี้

1. เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2561 ศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ ได้ตัดสินคดีระหว่างบริษัทฯ กับโจทก์รายหนึ่ง (เจ้าหนี้รายเดิม) ซึ่งฟ้องร้องให้บริษัทฯ ชำระหนี้คิดเป็นทุนทรัพย์เป็นจำนวนเงินประมาณ 418 ล้านบาท (เงินต้นจำนวน 235 ล้านบาท และดอกเบี้ยจำนวน 183 ล้านบาท) โดยศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ พิพากษาให้บริษัทฯ ชำระหนี้คิดเป็นจำนวนเงินประมาณ 1,049 ล้านเยนญี่ปุ่น หรือเทียบเท่าจำนวนประมาณ 311 ล้านบาท (คำนวณโดยอ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนธนาคารแห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561) พร้อมดอกเบี้ยตามฟ้อง (อัตรา TIBOR บวก 1.5 ต่อปี ดอกเบี้ยเพิ่มเติมในอัตรา TIBOR บวก 1.0 ต่อปี และดอกเบี้ยคิดในอัตรา TIBOR บวก 2.0 บวก 1.5 ต่อปี) นับแต่วันถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น บริษัทฯ ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล

2. เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2561 ศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ ได้ตัดสินคดีระหว่างบริษัทฯ กับ โจทก์รายหนึ่ง (เจ้าหนี้รายเดิม) ซึ่งฟ้องร้องให้บริษัทฯ ชำระหนี้คิดเป็นทุนทรัพย์เป็นจำนวนเงินประมาณ 108 ล้านบาท (เงินต้นจำนวน 57 ล้านบาท และดอกเบี้ยจำนวน 51 ล้านบาท) โดยศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ พิพากษาให้บริษัทฯ ชำระหนี้คิดเป็นจำนวนเงินประมาณ 2 ล้านบาทเหรียญสหรัฐฯ หักมูลค่าทรัพย์สินและเงินที่ได้รับชำระตามแผนฟื้นฟูกิจการของ บริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล โอเวอร์ซีส์ จำกัด และของบริษัทฯ รวมเป็นจำนวนเงินประมาณ 28 ล้านบาท คงเหลือหนี้คงค้างเป็นจำนวนเงินประมาณ 33 ล้านบาท (คำนวณโดยอ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนธนาคารแห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561) พร้อมดอกเบี้ยตามฟ้อง (อัตรา LIBOR บวกร้อยละ 4.0 ต่อปี) นับจากวันที่ 15 กันยายน 2546 จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น บริษัทฯ ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ พิษณุโลก อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล
3. เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2561 ศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ ได้ตัดสินคดีระหว่างบริษัทฯ กับ โจทก์รายหนึ่ง (เจ้าหนี้รายเดิม) ซึ่งฟ้องร้องให้บริษัทฯ ชำระหนี้คิดเป็นทุนทรัพย์ประมาณ 1,211 ล้านเยนญี่ปุ่น (เงินต้นจำนวน 994 ล้านเยนญี่ปุ่น และดอกเบี้ยจำนวน 217 ล้านเยนญี่ปุ่น) และ 4 ล้านบาทเหรียญสหรัฐฯ (เงินต้นจำนวน 3 ล้านบาทเหรียญสหรัฐฯ และดอกเบี้ยจำนวน 1 ล้านบาทเหรียญสหรัฐฯ) โดยศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ พิพากษาให้บริษัทฯ ชำระหนี้คิดเป็นจำนวนเงินประมาณ 1,211 ล้านเยนญี่ปุ่น และ 4 ล้านบาทเหรียญสหรัฐฯ หรือเทียบเท่าจำนวนรวมประมาณ 484 ล้านบาท (คำนวณโดยอ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนธนาคารแห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561) พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปีนับแต่วันถัดจากวันฟ้อง จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ปัจจุบันบริษัทฯ อยู่ระหว่างดำเนินการยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ พิษณุโลก ต่อไป
4. เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2561 ศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ ได้ตัดสินคดีระหว่างบริษัทฯ กับ โจทก์รายหนึ่ง (เจ้าหนี้รับโอนสิทธิ) ซึ่งฟ้องร้องให้บริษัทฯ ชำระหนี้คิดเป็นทุนทรัพย์ประมาณ 524 ล้านเยนญี่ปุ่น (เงินต้นจำนวน 305 ล้านเยนญี่ปุ่น และดอกเบี้ยจำนวน 219 ล้านเยนญี่ปุ่น) และ 13 ล้านบาทเหรียญสหรัฐฯ (เงินต้นจำนวน 6 ล้านบาทเหรียญสหรัฐฯ และดอกเบี้ยจำนวน 7 ล้านบาทเหรียญสหรัฐฯ) โดยศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ พิพากษาให้บริษัทฯ ชำระหนี้คิดเป็นจำนวนเงินประมาณ 461 ล้านเยนญี่ปุ่น หักมูลค่าทรัพย์สินและเงินที่ได้รับชำระตามแผนฟื้นฟูกิจการของ บริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล โอเวอร์ซีส์ จำกัด และของบริษัทฯ รวมเป็นจำนวนเงินประมาณ 55 ล้านบาท คงเหลือประมาณ 82 ล้านบาท (คำนวณโดยอ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนธนาคารแห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561) พร้อมดอกเบี้ยอัตรา TIBOR บวกร้อยละ 4.0 ต่อปี นับแต่วันที่ 18 กันยายน 2545 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2546 และดอกเบี้ยอัตรา TIBOR บวกร้อยละ 4.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ทั้งนี้ต้องไม่เกินร้อยละ 7.5 ต่อปี และ 10 ล้านบาทเหรียญสหรัฐฯ หักมูลค่าทรัพย์สินและเงินที่ได้รับชำระตามแผนฟื้นฟูกิจการของ บริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล โอเวอร์ซีส์ จำกัด และของบริษัทฯ รวมเป็นจำนวนเงินประมาณ 151 ล้านบาท คงเหลือประมาณ 185 ล้านบาท (คำนวณโดยอ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนธนาคารแห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561) พร้อมดอกเบี้ยอัตรา LIBOR บวกร้อยละ 4.0 ต่อปี นับแต่วันที่ 18 กันยายน 2545 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2546 และดอกเบี้ยอัตรา LIBOR บวกร้อยละ 4.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ทั้งนี้ต้องไม่เกินร้อยละ 7.5 ต่อปี ปัจจุบันบริษัทฯ อยู่ระหว่างดำเนินการยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ พิษณุโลก สำหรับคดีที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ มีคำพิพากษาแล้ว

ผลที่สุดของคดียังไม่อาจทราบได้ในปัจจุบัน บริษัทฯและที่ปรึกษากฎหมายของบริษัทฯยังคงมีความเห็นแตกต่างกับคำพิพากษาข้างต้นในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายบางประการจึงดำเนินการยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ ผลของคำตัดสินของศาลอาจมีผลต่อการบันทึกประมาณการหนี้สินดังกล่าว อีกทั้งยังมีความไม่ชัดเจนในข้อกฎหมาย เนื่องจากสถานการณ์ของบริษัทฯไม่สามารถเทียบเคียงกับการวินิจฉัยของศาลฎีกาในคดีความอื่นได้ ผู้บริหารของบริษัทฯจึงพิจารณาว่าจำนวนสำรองที่บันทึกไว้ในบัญชีนั้นเพียงพอและเหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม การบันทึกประมาณการหนี้สินนี้ไม่ได้เป็นการรับสภาพหนี้หรือผูกพันบริษัทฯให้ต้องจ่ายชำระหนี้สินดังกล่าวแต่อย่างใด

- 33.7 ในเดือนกันยายนและธันวาคม 2556 บริษัท จัสมิน เทเลคอม ซิสเต็มส์ จำกัด (มหาชน) (“เจทีเอส”) ได้ทำสัญญาขายเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (“แท็บเล็ต”) โชนที่ 4 (ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ให้แก่คู่สัญญาซึ่งเป็นหน่วยงานราชการสองหน่วยงานซึ่งมีมูลค่าตามสัญญาเป็นจำนวนเงินรวม 749 ล้านบาท (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม) ตามเงื่อนไขของสัญญาดังกล่าวเจทีเอสต้องส่งมอบแท็บเล็ตทั้งหมดให้แก่หน่วยงานราชการคู่สัญญาภายในเดือนธันวาคม 2556 และภายในเดือนมีนาคม 2557 ตามลำดับ ต่อมาในระหว่างปี 2557 หน่วยงานราชการคู่สัญญาทั้งสองได้มีหนังสือขอบอกเลิกสัญญาซื้อขายแท็บเล็ตมายังเจทีเอส เนื่องจากคู่สัญญาพิจารณาว่าเจทีเอสไม่สามารถส่งมอบแท็บเล็ตให้แก่คู่สัญญาทั้งสองได้ตามกำหนดเวลาในสัญญา โดยให้เจทีเอสชำระค่าปรับรายวันในอัตราร้อยละ 0.2 ของราคาแท็บเล็ตที่ยังไม่ได้ส่งมอบนับแต่วันครบกำหนดตามสัญญาจนถึงวันบอกเลิกสัญญาเป็นจำนวนเงิน 5 ล้านบาท และ 142 ล้านบาท ตามลำดับ ในเดือนพฤศจิกายน 2557 และเดือนมีนาคม 2558 หน่วยงานราชการคู่สัญญาทั้งสองได้ฟ้องร้องต่อศาลปกครองกลางให้เจทีเอสชำระค่าปรับจากการไม่ส่งมอบแท็บเล็ตตามสัญญาและชำระเงินตามหนังสือคำประกันการปฏิบัติตามสัญญาของธนาคารพร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี คิดเป็นทุนทรัพย์เป็นจำนวนเงินประมาณ 5 ล้านบาทและ 190 ล้านบาท ตามลำดับ และเจทีเอสได้มีหนังสือถึงบริษัทคู่สัญญาผู้ขายแท็บเล็ตเพื่อแจ้งว่าบริษัทดังกล่าวผิดสัญญาในการส่งมอบแท็บเล็ตแก่เจทีเอสและเจทีเอสได้ยกเลิกสัญญากับบริษัทดังกล่าวแล้ว นอกจากนี้ เจทีเอสได้เรียกร้องให้ธนาคารผู้ออกหนังสือคำประกันการปฏิบัติตามสัญญาขายแท็บเล็ตแก่บริษัทดังกล่าวชำระเงินตามหนังสือคำประกันให้เจทีเอส และเจทีเอสได้รับชำระเงินตามหนังสือคำประกันดังกล่าวแล้วเป็นจำนวนเงิน 38 ล้านบาท ซึ่งเจทีเอสมีสิทธิทางกฎหมายที่จะยึดเงินดังกล่าวเพื่อชดเชยความเสียหายต่างๆที่บริษัทคู่สัญญาดังกล่าวก่อให้เกิดขึ้นหรือปฏิบัติผิดสัญญา เจทีเอสได้บันทึกจำนวนเงินที่ได้รับดังกล่าวเป็นหนี้สินในบัญชีภายใต้รายการเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นในงบแสดงฐานะการเงินรวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557 จนถึงปัจจุบัน เจทีเอสจึงถือเสมือนว่าจำนวนเงินดังกล่าวเป็นเงินสำรองค่าปรับและค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในบัญชีเช่นกัน นอกจากนี้ หากเจทีเอสต้องชำระค่าปรับและค่าเสียหายแก่หน่วยงานราชการทั้งสอง เจทีเอสสามารถเรียกร้องค่าเสียหายทั้งหมดคืนจากบริษัทผู้ขายแท็บเล็ตดังกล่าวได้ตามเงื่อนไขที่ระบุในสัญญาซื้อขายแท็บเล็ต อย่างไรก็ตาม วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2561 ศาลปกครองกลางได้มีคำตัดสินคดีระหว่างเจทีเอสกับหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง ซึ่งฟ้องร้องให้เจทีเอสชำระค่าปรับจากการไม่ส่งมอบแท็บเล็ตตามสัญญาคิดเป็นทุนทรัพย์จำนวนเงินรวมประมาณ 5 ล้านบาท โดยพิพากษาให้เจทีเอสชำระค่าปรับคิดเป็นจำนวนเงินรวมประมาณ 3 ล้านบาท

เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2561 ธนาคารผู้ออกหนังสือค้ำประกันได้มีหนังสือแจ้งมายังเจทีเอสว่า เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2561 ทางธนาคารผู้ออกหนังสือค้ำประกันได้วางเงินชำระตามคำพิพากษาในส่วนของธนาคารเป็นจำนวนเงินประมาณ 2 ล้านบาท ทำให้คำปรับตามคำพิพากษาคงเหลือเป็นจำนวนเงินประมาณ 1 ล้านบาท และเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2561 ศาลปกครองกลางได้ตัดสินคดีระหว่างเจทีเอสกับหน่วยงานราชการอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งฟ้องร้องให้เจทีเอสชำระค่าปรับและชำระเงินตามหนังสือค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญาของธนาคาร พร้อมดอกเบี้ยคิดเป็นทุนทรัพย์เป็นจำนวนเงินประมาณ 190 ล้านบาท โดยศาลปกครองกลางพิพากษาให้เจทีเอสชำระค่าปรับคิดเป็นจำนวนเงินประมาณ 7 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปีนับแต่วันถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ซึ่งสำรองตามค่าปรับและค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นที่เจทีเอสบันทึกไว้ตั้งแต่ในอดีตที่ผ่านมาเพียงพอต่อจำนวนค่าปรับตามคำพิพากษาของศาลปกครองกลางดังกล่าวแล้ว อย่างไรก็ตามเจทีเอสและหน่วยงานราชการคู่สัญญาทั้งสองแห่งได้ยื่นอุทธรณ์คดีต่อศาลปกครองสูงสุดและเจทีเอสได้ยื่นคำร้องขอทุเลาการบังคับคดีต่อศาลปกครองกลาง ปัจจุบันคดียังอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาของศาล ดังนั้น ผลที่สุดของคดีฟ้องร้องและข้อพิพาทสำหรับคดีที่ยังไม่ถึงที่สุดยังไม่สามารถคาดการณ์ได้ในขณะนี้ อย่างไรก็ตามฝ่ายบริหารและที่ปรึกษากฎหมายของเจทีเอสยังคงเชื่อว่าจะไม่ได้รับผลเสียหายที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับคดีฟ้องร้องและข้อพิพาทและเชื่อมั่นว่าสำรองค่าปรับและค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นที่บันทึกไว้ตั้งแต่ในอดีตที่ผ่านมาเพียงพอแล้วตามคำพิพากษาของศาลปกครองกลาง

33.8 คดีฟ้องร้องและข้อพิพาทกับทีทีแอนด์ทีและทีไอที

เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2559 ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในคดีฟื้นฟูกิจการของทีทีแอนด์ที โดยผลของคำสั่งดังกล่าว กฎหมายกำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เชื่อว่าคดีแพ่งทั้งปวงอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาล ในขณะที่มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ และเมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ศาลมีอำนาจงดการพิจารณาคดีแพ่งนั้นไว้หรือจะส่งประการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ ดังนั้น สำหรับคดีแพ่งต่างๆที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของทีทีแอนด์ที ศาลอาจพิจารณาเรียกเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของทีทีแอนด์ทีเพื่อสอบถามว่าจะดำเนินการอย่างไร เพื่อประกอบการพิจารณาทำคำสั่งของศาลต่อไปในแต่ละคดี

1. บริษัท คลาวด์ คอมพิวติ้ง โซลูชันส์ จำกัด (“ซีซีเอส”) มียอดหนี้ค้างชำระจากทีทีแอนด์ทีตามสัญญาจัดหาระบบบริการลูกค้าและระบบพิมพ์ใบแจ้งหนี้จำนวนประมาณ 5 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 เทียบเท่าจำนวนประมาณ 171 ล้านบาท) ยอดหนี้ดังกล่าวนี้เป็นหนี้ที่มีข้อโต้แย้งกับทีทีแอนด์ที โดยในปี 2554 ทีทีแอนด์ทีได้ยื่นข้อเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการกล่าวหาว่าซีซีเอสปฏิบัติผิดสัญญาดังกล่าวและเรียกร้องให้ซีซีเอสชำระเงินเป็นจำนวนรวมประมาณ 1,780 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันเสนอข้อพิพาทจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น อย่างไรก็ตามฝ่ายบริหารของซีซีเอสพิจารณาว่าซีซีเอสไม่ได้ปฏิบัติผิดสัญญาจึงไม่ต้องชำระเงินจำนวนดังกล่าวไว้กับทีทีแอนด์ทีและในเดือนกุมภาพันธ์ 2555 ซีซีเอสได้ยื่นคำคัดค้านข้อเสนอข้อพิพาทของทีทีแอนด์ทีต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการเพื่อให้สถาบันอนุญาโตตุลาการยกคำเสนอข้อพิพาทของ

ทีทีแอนด์ทีดังกล่าว และเสนอข้อเรียกร้องแย้งต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการเรียกร้องให้ทีทีแอนด์ทีชำระเงินเป็นจำนวนรวมประมาณ 528 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันถัดจากวันที่เสนอคำคัดค้านคำเสนอข้อพิพาทจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ในเดือนมิถุนายน 2558 คณะอนุญาโตตุลาการได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดยกคำเสนอข้อพิพาทของทีทีแอนด์ทีและให้ทีทีแอนด์ทีชำระค่าวงงานที่ค้างชำระทั้งหมดพร้อมดอกเบี้ยแก่ซีซีเอสคิดเป็นจำนวนเงินรวมทั้งสิ้นประมาณ 204 ล้านบาท เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2558 ทีทีแอนด์ทียื่นคำร้องต่อศาลแพ่งเพื่อขอเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการดังกล่าว ต่อมาเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2559 เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งเพื่อขอเพิกถอนคำร้องของทีทีแอนด์ทีที่ขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ให้ทีทีแอนด์ทีชำระหนี้แก่ซีซีเอสจำนวน 204 ล้านบาทดังกล่าวข้างต้น ซึ่งศาลแพ่งได้อนุญาตให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ถอนคำร้องขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการดังกล่าวได้ และได้ให้จำหน่ายคดีนี้ออกจากสารบบความ ทั้งนี้จากคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดของศาลล้มละลายกลาง ซีซีเอสได้ทำการยื่นขอรับชำระหนี้รวมทั้งดอกเบี้ยทั้งหมดต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้ว การได้รับชำระหนี้คืนจึงจะเป็นไปตามกระบวนการของกฎหมายล้มละลาย อย่างไรก็ตาม ทีทีแอนด์ทียังอยู่ระหว่างการดำเนินการตามขั้นตอนทางกฎหมายล้มละลายโดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

- บริษัท จัสมิน อินเทอร์เน็ต จำกัด (“เจไอเน็ต”) ได้รับแจ้งเป็นหนังสือฉบับลงวันที่ 13 ธันวาคม 2553 จากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้ชำระค่าบริการวางจรเช่าจำนวน 20 ล้านบาท ซึ่งค้างชำระตั้งแต่เดือนมีนาคม 2548 ถึงเดือนมีนาคม 2551 ให้แก่ทีทีแอนด์ทีและขอคิดดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ครบกำหนดชำระจนกว่าจะได้รับชำระหนี้เสร็จสิ้น เจไอเน็ตได้บันทึกยอดหนี้ค่าบริการดังกล่าวไว้ในบัญชีครบถ้วนแล้วแต่ในส่วนของดอกเบี้ยนั้น เจไอเน็ตคาดว่าจะสามารถเจรจาต่อรองกับทีทีแอนด์ทีได้และโอกาสที่จะต้องชำระมีน้อยมาก เจไอเน็ตจึงไม่ได้บันทึกรายการดอกเบี้ยค้างชำระไว้ในบัญชี ต่อมาเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีฟื้นฟูกิจการมีคำสั่งให้เจไอเน็ตชำระหนี้ดังกล่าวข้างต้นให้กับทีทีแอนด์ที เจไอเน็ตได้โต้แย้งคำสั่งดังกล่าวต่อศาลล้มละลายกลาง ต่อมาศาลล้มละลายกลางมีคำพิพากษายกคำร้องเจไอเน็ต ซึ่งเจไอเน็ตได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งของศาลล้มละลายกลางต่อศาลฎีกา ต่อมาศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาไม่รับอุทธรณ์ของเจไอเน็ต นอกจากนี้ในเดือนกันยายน 2559 เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายของทีทีแอนด์ทีมีหนังสือฉบับลงวันที่ 7 กันยายน 2559 ขอให้เจไอเน็ตชำระหนี้ค่าบริการวางจรเช่าดังกล่าวแก่ทีทีแอนด์ทีเป็นจำนวนเงินประมาณ 28 ล้านบาท (คำนวณดอกเบี้ยจนถึงวันที่ 15 มีนาคม 2559) อย่างไรก็ตาม ในวันที่ 23 กันยายน 2559 เจไอเน็ตได้ยื่นหนังสือปฏิเสธหนี้ไปยังเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายเพื่อพิจารณา ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
- บริษัท สมาร์ท ไฮเวย์ จำกัด (“สมาร์ท”) ได้รับแจ้งเป็นหนังสือฉบับลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2553 จากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้ชำระค่าบริการวางจรเช่าจำนวน 24 ล้านบาท ซึ่งค้างชำระตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2549 ถึงเดือนเมษายน 2551 พร้อมดอกเบี้ยจำนวน 5 ล้านบาทซึ่งคำนวณจนถึงวันที่ 31 มีนาคม 2553 ให้แก่ทีทีแอนด์ที และขอคิดดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ครบกำหนดชำระจนกว่าจะได้รับชำระ

หนี้เสร็จสิ้น สมาร์ทได้บันทึกยอดหนี้ค่าบริการดังกล่าวไว้ในบัญชีครบถ้วนแล้ว แต่ในส่วนของดอกเบี้ยนั้น สมาร์ทคาดว่าจะสามารถเจรจาต่อรองกับทีทีแอนด์ทีได้และโอกาสที่จะต้องชำระมีน้อยมาก สมาร์ทจึงไม่ได้บันทึกรายการดอกเบี้ยค้างชำระไว้ในบัญชี ต่อมาเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำสั่งให้สมาร์ทชำระหนี้ดังกล่าวข้างต้นให้กับทีทีแอนด์ที สมาร์ทได้ยื่นคำร้องโต้แย้งต่อศาลล้มละลายกลางว่าเจ้าพนักงานส่งหมายไม่ชอบ ต่อมาศาลล้มละลายกลางมีคำพิพากษายกคำร้องของสมาร์ท สมาร์ทยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลล้มละลายกลางต่อศาลฎีกา เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2560 ศาลล้มละลายกลางอ่านคำพิพากษาศาลฎีกายืนตามคำพิพากษาของศาลล้มละลายกลาง ทั้งนี้จากคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดทีทีแอนด์ทีของศาลล้มละลายกลาง ทำให้กระบวนการพิจารณาในคดีฟื้นฟูกิจการของทีทีแอนด์ทีจึงเป็นอันยุติไป อย่างไรก็ตามในเดือนกันยายน 2559 เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายของทีทีแอนด์ทีมีหนังสือฉบับลงวันที่ 7 กันยายน 2559 ขอให้สมาร์ทชำระหนี้ค่าบริการวางรเช่าดังกล่าวแก่ทีทีแอนด์ทีเป็นจำนวนเงินประมาณ 39 ล้านบาท (คำนวณดอกเบี้ยจนถึงวันที่ 15 มีนาคม 2559) อย่างไรก็ตาม ในวันที่ 23 กันยายน 2559 สมาร์ทได้ยื่นหนังสือปฏิเสธหนี้ไปยังเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายเพื่อพิจารณา

4. ในปี 2553 ทริปเปิลทีได้รับแจ้งจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ สำนักฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ว่า ทีทีแอนด์ทีได้ขอให้ทริปเปิลทีชำระหนี้สินคงค้างแก่ทีทีแอนด์ทีเป็นจำนวนเงิน 834 ล้านบาท พร้อมให้ชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น อย่างไรก็ตามในเดือนสิงหาคม 2559 เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายของทีทีแอนด์ทีมีหนังสือฉบับลงวันที่ 9 สิงหาคม 2559 ขอให้ทริปเปิลทีชำระหนี้สินคงค้างแก่ทีทีแอนด์ทีเป็นจำนวนเงินประมาณ 1,157 ล้านบาท ซึ่งยอดเงินดังกล่าวมาจากมูลหนี้เดียวกับที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีฟื้นฟูกิจการของทีทีแอนด์ทีเคยมีหนังสือแจ้งมายังทริปเปิลทีเมื่อปี 2553 ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายชี้แจงว่าการสอบสวนหนี้ดังกล่าวในคดีฟื้นฟูกิจการ ได้ยุติลงแล้วเมื่อลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์ และจะเริ่มดำเนินการสอบสวนใหม่ในคดีล้มละลาย ซึ่งยอดเงินดังกล่าวส่วนใหญ่เกือบร้อยละ 90 เป็นยอดเงินค่าบริการวางรเช่าที่ทริปเปิลทีได้ชำระให้แก่ทีทีแอนด์ทีโดยวิธีการหักกลบลบหนี้และโอนตัวสัญญาไปใช้เงินไปแล้วในปี 2552 (ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 10) แต่ผู้บริหารแผนของทีทีแอนด์ทีได้โต้แย้งสิทธิว่าเป็นการชำระหนี้อื่นไม่มีผลสมบูรณ์ ส่วนที่เหลือเป็นยอดเงินตามมูลหนี้อื่นที่ไม่ตรงกับภาระหนี้สินที่ทริปเปิลทีบันทึกไว้ในบัญชี ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาสอบสวนของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายของทีทีแอนด์ที

เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2554 ทริปเปิลทีได้รับแจ้งจากสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม ว่าทีทีแอนด์ทีได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทในวันที่ 27 ธันวาคม 2553 เพื่อเรียกร้องให้ทริปเปิลทีชำระค่าบริการวางรเช่าค้างชำระตามสัญญาให้บริการวางรเช่าเป็นจำนวน 1,447 ล้านบาท พร้อมให้ชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น และต่อมาได้แก้ไขเพิ่มเติมคำเรียกร้องให้ทริปเปิลทีชำระเงินจำนวน 1,496 ล้านบาท และเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2554 ทริปเปิลทีได้

ยื่นคำคัดค้านและเรียกร้องแย้งค่าเสียหายจากการที่ทริปเปิลที่ไม่สามารถชำระเข้าได้ตามสัญญาเป็นจำนวน 3,477 ล้านบาท ต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2557 คณะอนุญาโตตุลาการมีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า ทีทีแอนด์ทีที่ปฏิบัติผิดสัญญา ประธานอนุญาโตตุลาการได้มีคำชี้ขาดกำหนดค่าปรับและค่าเสียหายที่ทีทีแอนด์ทีต้องชดใช้และค่าบริการวงจรเช่าค้างชำระที่ทีทีแอนด์ทีมีสิทธิเรียกร้องให้เป็นพับกันไป ส่วนคำขออื่นให้ยก และเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2557 ทีทีแอนด์ทีได้ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งเพื่อขอเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าว ต่อมาเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2559 เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายของทีทีแอนด์ทียื่นคำร้องต่อศาลแพ่งขอไม่เชื่อว่าคดีและขอให้จำหน่ายคดีจากสารบบความและศาลแพ่งมีคำสั่งจำหน่ายคดีจากสารบบความ

เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2554 ทริปเปิลทีและทีทีทีไอฟองบริษัท พี แพลนเนอร์ จำกัด กับพวก ซึ่งเป็นผู้ทำแผนและผู้บริหารแผนของทีทีแอนด์ทีในขณะนั้น โดยเรียกค่าเสียหายจำนวน 2,439 ล้านบาท กรณีขัดขวางการให้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ของทริปเปิลทีและทีทีทีไอบนโครงข่ายของทีทีแอนด์ทีตามสัญญาเช่าระหว่างทริปเปิลทีและทีทีแอนด์ที เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2559 ศาลแพ่งได้มีคำพิพากษายกฟ้อง ทริปเปิลทีและทีทีทีไอยื่นอุทธรณ์ เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2560 ศาลอุทธรณ์ได้มีคำพิพากษายืนตามคำตัดสินของศาลแพ่ง ทริปเปิลทีและทีทีทีไอยื่นฎีกา ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา

เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2556 ทีทีแอนด์ทีได้ยื่นฟ้องทริปเปิลทีต่อศาลจังหวัดนนทบุรีเป็นคดีแพ่ง ฐานผิดสัญญาและเรียกให้ทริปเปิลทีชดใช้เงินเป็นจำนวน 228.7 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ย โดยมูลหนี้ส่วนใหญ่เป็นมูลหนี้เดียวกันกับที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทวงหนี้ดังกล่าวมาข้างต้น (ในส่วนที่ไม่ใช่ค่าบริการวงจรเช่า) เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2557 ทริปเปิลทีได้นำบัญชีเงินฝากประจำของทริปเปิลทีจำนวน 228.8 ล้านบาท ไปวางเป็นหลักประกันแบบไม่ยอมรับผิดต่อศาลจังหวัดนนทบุรี อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2558 ศาลจังหวัดนนทบุรีได้มีคำพิพากษาให้ทริปเปิลทีชำระเงินค่าเสียหายเป็นจำนวนเงิน 228.7 ล้านบาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีของต้นเงิน 165.7 ล้านบาท และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปีของต้นเงิน 0.5 ล้านบาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าทริปเปิลทีจะชำระให้กับทีทีแอนด์ที ทริปเปิลทียื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลจังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2560 ศาลจังหวัดนนทบุรีอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์แก้คำพิพากษาศาลจังหวัดนนทบุรีเป็นให้ทริปเปิลทีชำระเงิน 226.2 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปีของต้นเงิน 175.3 ล้านบาท และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ของต้นเงิน 0.5 ล้านบาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าทริปเปิลทีจะชำระหนี้ให้กับทีทีแอนด์ที เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2560 ทริปเปิลทียื่นฎีกา ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา

ในปี 2551 ทริปเปิลทีและทีทีแอนด์ทีเอสเอสได้ถูกทีโอทีฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาลแพ่งและศาลจังหวัดทุ่งสงฐานความผิดละเมิดเรียกค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน 16.6 ล้านบาท และ 7.4 ล้านบาท ตามลำดับ โดยกล่าวหาว่าทริปเปิลทีและทีทีแอนด์ทีเอสเอสลักลอบนำเอาสัญญาอนุญาตอินเทอร์เน็ตของทีโอทีไปใช้เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2553 ศาลแพ่งได้มีคำพิพากษาให้ทริปเปิลทีและทีทีแอนด์ทีเอสเอสร่วมกันชำระเงินค่าเสียหายเป็นจำนวน 15.5 ล้านบาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี และชำระค่าเสียหายอีกเดือนละ 0.9 ล้านบาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่เดือนธันวาคม 2551 จนกว่าทริปเปิลทีและทีทีแอนด์ทีเอสเอสจะยุติการละเมิดต่อทีโอที ทริปเปิลทีและทีทีแอนด์ทีเอสเอสยื่นอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลแพ่ง ทริปเปิลทีและทีทีแอนด์ทีเอสเอสยื่นฎีกา และเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2561 ศาลฎีกาพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลแพ่ง ทริปเปิลทีได้ชำระหนี้ตามคำพิพากษาให้กับทีโอทีเรียบร้อยแล้ว

ส่วนคดีที่ศาลทุ่งสงเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2553 ศาลจังหวัดทุ่งสงได้พิพากษายกฟ้อง ทีโอทียื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2559 ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลจังหวัดทุ่งสง ทีโอทียื่นฎีกา และเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2561 ศาลฎีกาได้กลับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ โดยให้ทริปเปิลทีและทีทีแอนด์ทีเอสเอสร่วมกันชำระค่าเสียหายเป็นจำนวน 7.4 ล้านบาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีของเงินต้น 6.9 ล้านบาท และชำระค่าเสียหายอีกเดือนละ 0.5 ล้านบาท นับแต่เดือนธันวาคม 2551 จนกว่าทริปเปิลทีและทีทีแอนด์ทีเอสเอสจะยุติการละเมิดต่อทีโอที จากผลของคำพิพากษาข้างต้น ทริปเปิลทีได้บันทึกค่าเสียหายเป็นค่าใช้จ่ายภายใต้รายการ “ค่าใช้จ่ายในการบริหาร” ในส่วนของกำไรหรือขาดทุนในปีปัจจุบัน และได้ชำระหนี้ตามคำพิพากษาให้กับทีโอทีเรียบร้อยแล้ว

ผลที่สุดของคดีฟ้องร้องและข้อพิพาทสำหรับคดีที่ยังไม่ถึงที่สุดยังไม่สามารถคาดการณ์ได้ในขณะนี้ ฝ่ายบริหารของทริปเปิลทีและทีทีไอเชื่อว่าจะไม่ได้รับผลเสียหายที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับคดีฟ้องร้องและข้อพิพาทจึงไม่ได้บันทึกสำรองสำหรับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นไว้ในบัญชี

5. เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2557 อควิเมนต์ได้ยื่นฟ้องทีทีแอนด์ที รวมทั้งบุคคลและนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องรวม 13 ราย ต่อศาลจังหวัดนนทบุรี โดยเรียกร้องค่าเสียหายเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 6,350 ล้านบาท จากการที่จำเลยทั้งสิบสามได้ร่วมกันกระทำละเมิดต่ออควิเมนต์ โดยการนำบันทึกข้อตกลงระหว่างอควิเมนต์และทีทีแอนด์ทีที่เกี่ยวข้องกับการให้สิทธิผู้ถือหุ้นของทีทีแอนด์ทีเข้าซื้อหุ้นเพิ่มทุนและ/หรือหุ้นเดิมของทริปเปิลทีที่อควิเมนต์ถืออยู่ ซึ่งจำเลยทั้งหมดรู้ว่าสิ้นผลบังคับไปนานแล้วมาฟ้องอควิเมนต์ โดยเจาะจงฟ้องคดีและร้องขอให้ศาลคุ้มครองประโยชน์ในระหว่างที่ทริปเปิลทีกำลังดำเนินการยื่นเรื่องขอจัดตั้งกองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐาน โดยที่ไม่ได้รับประโยชน์ใดเป็นส่วนตนจากการฟ้องคดีแต่ต้องการใช้เหตุที่มีการฟ้องคดีและการร้องขอให้ศาลคุ้มครองประโยชน์นั้นมาทำให้การจัดตั้งกองทุนรวมของทริปเปิลทีไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ ซึ่งเป็นการใช้สิทธิทางศาลโดยไม่สุจริตทำให้อควิเมนต์ได้รับความเสียหาย ปัจจุบันคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดนนทบุรี

33.9 ในปี 2558 และปี 2559 เจทีเอสและซีซีเอสได้ถูกพนักงานที่เจทีเอสและซีซีเอสเลิกจ้างฟ้องร้องให้ชดเชยค่าเสียหายเป็นจำนวนเงินประมาณ 18 ล้านบาท และ 2 ล้านบาท ตามลำดับ โดยค่าเสียหายที่ถูกเรียกร้องเฉพาะของเจทีเอสจำนวนสองคดีเป็นทุนทรัพย์จำนวนประมาณ 18 ล้านบาท ในคดีเกี่ยวกับการเลิกจ้างไม่เป็นธรรม เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2561 ศาลแรงงานกลางพิพากษาให้ซีซีเอสจ่ายค่าชดเชยตามกฎหมายและดอกเบี้ยเป็นจำนวนเงินรวมประมาณ 1 ล้านบาท ซึ่งซีซีเอสได้บันทึกสำรองค่าชดเชยจากคดีดังกล่าวตามคำตัดสินของศาลแรงงานกลางในปี 2560 และจ่ายชำระแล้วในเดือนกุมภาพันธ์ 2561 ส่วนคดีของเจทีเอส ศาลแรงงานกลางพิพากษายกฟ้องทั้งสองคดี พนักงานซึ่งเป็นโจทก์ยื่นอุทธรณ์ ต่อมาในปี 2561 ศาลได้พิพากษายกฟ้อง คดีถือเป็นปีสิ้นสุด

33.10 ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม

บริษัทย่อย 7 แห่งได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) ดังต่อไปนี้

บริษัท	ประเภทใบอนุญาต	บริการที่ได้รับอนุญาต	ระยะเวลา
บริษัท อควาเน็ต จำกัด	อินเทอร์เน็ตแบบที่หนึ่ง อินเทอร์เน็ตแบบที่สอง	บริการอินเทอร์เน็ต บริการอินเทอร์เน็ตเกตเวย์ ระหว่างประเทศและบริการ ชุมสายอินเทอร์เน็ต	25 สิงหาคม 2557 - 24 สิงหาคม 2562 8 กุมภาพันธ์ 2560 - 7 กุมภาพันธ์ 2565
บริษัท ทริปเปิลที บรอดแบนด์ จำกัด (มหาชน)	โทรคมนาคมแบบที่สอง	บริการสื่อสารผ่านดาวเทียมที่ ใช้งานสายอากาศขนาดเล็ก	30 พฤศจิกายน 2559 - 29 พฤศจิกายน 2564
บริษัท จัสมิน อินเทอร์เน็ต จำกัด	โทรคมนาคมแบบที่สาม	บริการโทรคมนาคม โทรศัพท์ พื้นฐานและระบบสื่อสาร ข้อมูล	23 กุมภาพันธ์ 2549 - 29 มกราคม 2575
บริษัท จัสมิน อินเทอร์เน็ต จำกัด	อินเทอร์เน็ตแบบที่หนึ่ง	บริการอินเทอร์เน็ต	28 กรกฎาคม 2557 - 27 กรกฎาคม 2562
บริษัท จัสเทล เน็ตเวิร์ค จำกัด	โทรคมนาคมแบบที่หนึ่ง	บริการบัตรโทรศัพท์ระหว่าง ประเทศ	25 มกราคม 2558 - 24 มกราคม 2563
บริษัท จัสเทล เน็ตเวิร์ค จำกัด	อินเทอร์เน็ตแบบที่หนึ่ง	บริการอินเทอร์เน็ต	6 พฤศจิกายน 2557 - 5 พฤศจิกายน 2562
	โทรคมนาคมแบบที่สอง	บริการวางจรเช่าส่วนบุคคล ภายในประเทศ	30 พฤศจิกายน 2549 - 29 พฤศจิกายน 2564
	อินเทอร์เน็ตแบบที่สอง	บริการอินเทอร์เน็ตเกตเวย์ ระหว่างประเทศ	30 มีนาคม 2557 - 29 มีนาคม 2562
	โทรคมนาคมแบบที่สาม	บริการวางจรเช่าส่วนบุคคล ระหว่างประเทศ	18 พฤศจิกายน 2552 - 17 พฤศจิกายน 2567
บริษัท ทริปเปิลที อินเทอร์เน็ต จำกัด	อินเทอร์เน็ตแบบที่หนึ่ง	บริการอินเทอร์เน็ต	20 มิถุนายน 2557 - 19 มิถุนายน 2562
	โทรคมนาคมแบบที่หนึ่ง	บริการขายต่อบริการวางจรเช่า ส่วนบุคคลระหว่างประเทศ	14 มีนาคม 2559 - 13 มีนาคม 2564

บริษัท	ประเภทใบอนุญาต	บริการที่ได้รับอนุญาต	ระยะเวลา
บริษัท เอเซียส รีเจนแนล เซอร์วิส จำกัด	โครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ระดับชาติ	บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ระดับชาติ	28 มกราคม 2556 - 27 มกราคม 2571
บริษัท จัสมิน เทเลคอม	อินเทอร์เน็ตแบบที่หนึ่ง	บริการอินเทอร์เน็ต	23 พฤศจิกายน 2557 - 22 พฤศจิกายน 2562
บริษัท จัสมิน เทเลคอม	โทรคมนาคมแบบที่หนึ่ง	บริการโทรคมนาคมบัตรโทรศัพท์ระหว่างประเทศ	16 กุมภาพันธ์ 2558 - 15 กุมภาพันธ์ 2563
ซิสเต็มส์ จำกัด (มหาชน)	โทรคมนาคมแบบที่หนึ่ง	บริการโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่	16 มิถุนายน 2559 - 15 มิถุนายน 2564

บริษัทย่อยดังกล่าวมีภาระผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดต่างๆ ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตและต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตรายปี และค่าธรรมเนียมในการนำส่งเข้ากองทุนเพื่อจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมตามข้อกำหนดและเงื่อนไขที่ประกาศโดย กสทช.

บริษัท เอเซียส รีเจนแนล เซอร์วิส จำกัด (“เออาร์เอส”) ซึ่งเป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ผ่านดาวเทียมอยู่ระหว่างการยื่นขอใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สามจาก กสทช. ปัจจุบันเออาร์เอส ยังไม่ได้รับใบอนุญาตดังกล่าว

34. เครื่องมือทางการเงิน

34.1 นโยบายการบริหารความเสี่ยง

เครื่องมือทางการเงินที่สำคัญของบริษัทฯและบริษัทย่อยตามที่นิยามอยู่ในมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 107 การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเครื่องมือทางการเงิน ประกอบด้วย เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคารที่มีภาระค้ำประกัน ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น เงินให้กู้ยืมและเงินกู้ยืม เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น เจ้าหนี้ค่าอุปกรณ์ หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน เงินมัดจำรับจากลูกค้าและประมาณการหนี้สิน บริษัทฯและบริษัทย่อยมีความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือทางการเงินดังกล่าว และมีนโยบายการบริหารความเสี่ยงดังนี้

ความเสี่ยงด้านการให้สินเชื่อ

บริษัทฯและบริษัทย่อยมีความเสี่ยงด้านการให้สินเชื่อที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น และเงินให้กู้ยืม ฝ่ายบริหารควบคุมความเสี่ยงนี้โดยการกำหนดให้มีนโยบายและวิธีการในการควบคุมสินเชื่อที่เหมาะสม ดังนั้นบริษัทฯและบริษัทย่อยจึงไม่คาดว่าจะได้รับความเสียหายที่เป็นสาระสำคัญจากการให้สินเชื่อ นอกจากนี้ การให้สินเชื่อของบริษัทฯและบริษัทย่อยไม่มีการกระจุกตัว เนื่องจากบริษัทฯและบริษัทย่อยมีฐานของลูกค้าที่หลากหลายและมีอยู่จำนวนมาก ราย จำนวนเงินสูงสุดที่บริษัทฯและบริษัทย่อยอาจต้องสูญเสียจากการให้สินเชื่อคือมูลค่าตามบัญชีของลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นและเงินให้กู้ยืมที่แสดงอยู่ในงบแสดงฐานะการเงิน

ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย

บริษัทฯ และบริษัทย่อยมีความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ยที่สำคัญอันเกี่ยวข้องกับเงินฝากสถาบันการเงิน เงินให้กู้ยืมและเงินกู้ยืม เจ้าหนี้ค่าอุปกรณ์และหนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน สินทรัพย์และหนี้สินทางการเงินส่วนใหญ่มีอัตราดอกเบี้ยที่ปรับขึ้นลงตามอัตราตลาด หรือมีอัตราดอกเบี้ยคงที่ซึ่งใกล้เคียงกับอัตราตลาดในปัจจุบัน ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ยของบริษัทฯ และบริษัทย่อยจึงอยู่ในระดับต่ำ รายละเอียดของเงินฝากสถาบันการเงิน เงินให้กู้ยืมและเงินกู้ยืม เจ้าหนี้ค่าอุปกรณ์และหนี้สินตามสัญญาเช่าการเงินแสดงไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินที่เกี่ยวข้อง

ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

บริษัทย่อยมีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนที่สำคัญอันเกี่ยวเนื่องจากการซื้ออุปกรณ์เป็นเงินตราต่างประเทศ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 บริษัทย่อยมียอดคงเหลือของสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงินที่เป็นสกุลเงินตราต่างประเทศ ดังนี้

สกุลเงิน	งบการเงินรวม				อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย	
	สินทรัพย์ทางการเงิน		หนี้สินทางการเงิน		2561	2560
	2561	2560	2561	2560		
	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(บาทต่อหน่วยเงินตราต่างประเทศ)	
เหรียญสหรัฐอเมริกา	7	3	257	186	32.4498	32.6809

สกุลเงิน	งบการเงินเฉพาะกิจการ				อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย	
	สินทรัพย์ทางการเงิน		หนี้สินทางการเงิน		2561	2560
	2561	2560	2561	2560		
	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(บาทต่อหน่วยเงินตราต่างประเทศ)	
เหรียญสหรัฐอเมริกา	-	-	120	5	32.4498	32.6809

34.2 มูลค่ายุติธรรมของเครื่องมือทางการเงิน

เนื่องจากเครื่องมือทางการเงินส่วนใหญ่ของบริษัทฯ และบริษัทย่อยจัดอยู่ในประเภทระยะสั้น เงินกู้ยืม เจ้าหนี้ค่าอุปกรณ์และหนี้สินตามสัญญาเช่าการเงินมีอัตราดอกเบี้ยใกล้เคียงกับอัตราดอกเบี้ยในตลาด บริษัทฯ และบริษัทย่อยจึงประมาณมูลค่ายุติธรรมของเครื่องมือทางการเงินใกล้เคียงกับมูลค่าตามบัญชีที่แสดงในงบแสดงฐานะการเงิน

35. การบริหารจัดการทุน

วัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการทุนที่สำคัญของบริษัทฯ และบริษัทย่อยคือการจัดให้มีซึ่งโครงสร้างทางการเงินที่เหมาะสมและการดำรงไว้ซึ่งความสามารถในการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 กลุ่มบริษัทมีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 1.88:1 (2560: 2.46:1) และเฉพาะของ บริษัทฯ เท่ากับ 0.98:1 (2560: 1.05:1)

36. เหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลารายงาน

เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2562 ที่ประชุมคณะกรรมการของบริษัทฯมีมติอนุมัติให้จ่ายเงินปันผลประจำปีให้แก่ผู้ถือหุ้นของบริษัทฯจากกำไรสะสม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 ในอัตราหุ้นละ 0.28 บาท คิดเป็นจำนวนเงินประมาณ 2,279 ล้านบาท

ทั้งนี้ มติดังกล่าวจะนำเสนอต่อที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัทฯประจำปี 2562 เพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป

37. การอนุมัติงบการเงิน

งบการเงินนี้ได้รับอนุมัติให้ออกโดยคณะกรรมการบริษัทฯ เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2562